

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ**

ΣΧΟΛΗ:ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ:ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΡΓΑΣΙΑ:

<<ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ>>

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΔΙΑΛΛΥΝΑ ΑΝΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

«Η προαγωγή της υγείας στο χώρο εργασίας είναι μία συντονισμένη προσπάθεια των εργοδοτών, των εργαζομένων και της κοινωνίας, με στόχο τη βελτίωση της υγείας και της ευεξίας των ανθρώπων στο εργασιακό περιβάλλον».

Απόσπασμα από τη Διακήρυξη του Λουξεμβούργου για την προαγωγή της υγείας στο χώρο εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

	Σελ.
Εισαγωγή.....	5
Μεθοδολογία της έρευνας.....	7
<i>Μέρος Α'</i>	
Κεφάλαιο 1 – Η σπουδαιότητα της ασφάλειας στο εργασιακό περιβάλλον	
Περίληψη κεφαλαίου 1.....	12
Τι είναι και γιατί είναι απαραίτητη η ασφάλεια και η υγιεινή στον χώρο εργασίας.....	12
Αρνητικές επιπτώσεις από την μη τήρηση των κανόνων υγιεινής στην εργασία..	14
Κεφάλαιο 2 - Νομικό πλαίσιο κανόνων υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία	
Περίληψη κεφαλαίου 2.....	16
Ευθύνες και υποχρεώσεις εργοδοτών.....	16
Ποινικές και Διοικητικές κυρώσεις εργοδοτών.....	17
Ευθύνες και υποχρεώσεις εργαζομένων.....	18
Κεφάλαιο 3 – Φορείς της ασφάλειας στην εργασία	
Περίληψη κεφαλαίου 3.....	21
Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης.....	21
ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	23
Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας – ΣΕΠΕ.....	24
Έλεγχος των επιχειρήσεων για την σωστή εφαρμογή τήρηση της νομοθεσίας...25	
Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας – ΕΥΑΕ.....	26
Αρμοδιότητες Τεχνικού Ασφαλείας.....	27
Γραπτές υποδείξεις του Τεχνικού Ασφαλείας.....	28
Αρμοδιότητες Γιατρού Εργασίας.....	29
Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικών κινδύνων.....	29
Εκπόνηση γραπτής εκτίμησης επαγγελματικών κινδύνων.....	31
Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας...33	
Κεφάλαιο 4 – Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων και κινδύνων	
Περίληψη κεφαλαίου 4.....	36
Κατηγορίες επιχειρήσεων ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητάς τους, κατηγορίες Α, Β και Γ.....	36
Κατηγοριοποίηση κινδύνων σε ομάδες.....	38
Κεφάλαιο 5 – Παράγοντες προαγωγής της υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας	
Περίληψη κεφαλαίου 5	44
Εκπαίδευση και ενημέρωση εργοδοτών.....	44
Συνεργασία εργοδοτών.....	45
Εκπαίδευση και ενημέρωση εργαζομένων.....	45
Διαβούλευση και συμμετοχή εργαζομένων.....	46
Προμηθευτές	46
Κεφάλαιο 6 – Έμπρακτοι επαγγελματικοί κίνδυνοι και η αντιμετώπισή τους	
Περίληψη κεφαλαίου 6.....	48
Φωτισμός.....	48
Θερμοκρασία.....	49
Ηλεκτρισμός.....	50

Πυρασφάλεια.....	50
Διάδρομοι και έξοδοι κινδύνου.....	51
Κοινόχρηστοι χώροι.....	52
Σήμανση.....	53
Θέσεις εργασίας.....	53
Πτώσεις αντικειμένων.....	56
Εργαλεία χειρός – Μηχανήματα.....	57
Ανυψωτικά μέσα.....	58
Συντήρηση.....	58
Μέσα Ατομικής Προστασίας – Μ.Α.Π.....	59
Ειδικές κατηγορίες εργαζομένων.....	59
Χημικοί παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των εργαζομένων.....	60
Φυσικοί παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των εργαζομένων.....	64
Πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης υγείας και ασφάλειας στην εργασία.....	65
Κεφάλαιο 7 – Δράσεις της Ε.Ε. για την ασφάλεια στην εργασία	
Περίληψη κεφαλαίου 7.....	68
Ο ρόλος της Ε.Ε. στην βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος.....	68
Κοινωνική ευθύνη επιχειρήσεων και κόστος επένδυσης στην ασφάλεια.....	68
Σύγχρονες αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον.....	69
Προγράμματα δράσης Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	70
Ιστορική αναδρομή προγραμμάτων δράσης Ε.Ε.....	71
Άποψη Γ.Σ.Ε.Ε. για την ασφάλεια στην Ελλάδα.....	76
<i>Μέρος Β'</i>	
Κεφάλαιο 8 – Νομικό πλαίσιο εργατικών ατυχημάτων	
Περίληψη κεφαλαίου 8.....	79
Ορισμός του εργατικού ατυχήματος.....	79
Επαγγελματικές ασθένειες.....	80
Παράγοντες που επηρεάζουν την εμφάνιση εργατικού ατυχήματος.....	80
Αναγγελία εργατικού ατυχήματος.....	81
Ειδικό βιβλίο ατυχημάτων.....	82
Αποζημίωση.....	82
Κεφάλαιο 9 – Εργατικά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα περιόδου 1999 - 2005	
Περίληψη κεφαλαίου 9.....	85
Ανάλυση εργατικών ατυχημάτων κατά τα έτη από 1999 – 2005.....	86
Ανάλυση θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων από 1999 – 2005.....	105
Κεφάλαιο 10 – Οικονομική δραστηριότητα νομών Αχαΐας και Ηρακλείου	
Περίληψη κεφαλαίου 10.....	113
Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας του νομού Αχαΐας.....	113
Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας του νομού Ηρακλείου.....	119
Σύγκριση των δυο νομών.....	125
Κεφάλαιο 11– Εργατικά ατυχήματα νομών Αχαΐας και Ηρακλείου	
Περίληψη κεφαλαίου 11.....	128
Εργατικά ατυχήματα νομών Αχαΐας και Ηρακλείου.....	128
Ερωτηματολόγια των επιχειρήσεων των νομών Αχαΐας και Ηρακλείου.....	132
Συμπεράσματα Ερωτηματολογίων- Προτάσεις.....	168
Παράρτημα.....	176
Βιβλιογραφία.....	180

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αφορά τους κανονισμούς υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στις επιχειρήσεις καθώς και τα εργατικά ατυχήματα που προκύπτουν από τη μη σωστή εφαρμογή των κανονισμών αυτών.

Η συλλογή των στοιχείων της εργασίας έγινε μέσα από βιβλιογραφικές, ηλεκτρονικές, υπό μορφής προσωπικών συνεντεύξεων πηγές και τέλος προσωπικής αξιολόγησης.

Επιχειρηματικές έννοιες όπως ανταγωνιστικότητα, θετικό εργασιακό κλίμα, ποιότητα, αύξηση παραγωγής και καλή φήμη της εταιρείας δεν υφίστανται χωρίς η επιχείρηση να έχει εντάξει στο πρόγραμμά της την ασφάλεια και την υγιεινή των εργαζομένων της. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την λήψη των κατάλληλων μέτρων και προϋποθέσεων εργασίας καθώς και μέσα από την εκπαίδευση του προσωπικού της. .

Ευθύνες και υποχρεώσεις διέπουν στο τομέα της ασφάλειας της εργασίας τους εργαζόμενους αλλά και τους εργοδότες ενώ υπάρχουν ειδικά πρόσωπα τα οποία συμβουλεύουν, ελέγχουν και γενικότερα συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης μέσα στις επιχειρήσεις όπως ο Τ.Α., ο Γ.Ε., το Σ.ΕΠ.Ε., η Ε.Υ.Α.Ε., και το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. όπως αναλύονται παρακάτω.

Ο βαθμός επικινδυνότητας των εργασιών κάθε επιχείρησης εξαρτάται από το σε ποια από τις τρεις κατηγορίες ανήκει η επιχείρηση. Έτσι καταλαβαίνουμε ότι κάθε εργασία αντιμετωπίζεται πρακτικά διαφορετικά από την επιχείρηση όσον αφορά για παράδειγμα τα μέτρα προστασίας από τον ηλεκτρισμό, την οργανωμένη διαρρύθμιση των διαδρόμων και των εξόδων κινδύνου, την κατάλληλη σήμανση, την προφύλαξη από πτώσεις αντικειμένων, την χρησιμοποίηση των Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π), την προστασία από τους χημικούς, φυσικούς παράγοντες κ.α.

Με οδηγίες, προγράμματα και συγκεκριμένους στόχους η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τον καθοδηγητή κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας την κρατών – μελών της και συμβάλει σημαντικά στην αποφυγή εργατικών ατυχημάτων.

Στην Ελλάδα το ποσοστό εργατικών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων αν και μειώνεται χρόνο με το χρόνο είναι σε υψηλά επίπεδα. Οι ηλικίες από 25 έως 29 κατέχουν την πρώτη θέση σε ατυχήματα ενώ συντελούνται κυρίως λόγω πρόσκρουσης σε σταθερά ή κινούμενα αντικείμενα από την κακή οργάνωση εργασιακού περιβάλλοντος.

Το μέρος του σώματος που τραυματίζεται συχνότερα είναι τα άνω και κάτω άκρα ενώ το είδος του τραύματος που κυριαρχεί είναι τα θλαστικά τραύματα και τα κατάγματα

Οι κατασκευές και οι μεταποιητικές βιομηχανίες (δευτερογενής τομέας) κατέχουν την πρώτη θέση στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας των εργατικών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων.

Οι κανονισμοί υγιεινής και ασφάλειας είναι ίδιοι σε όλους τους νομούς της Ελλάδας, νομοί όμως όπως ο Αχαΐας και ο Ηρακλείου έχουν διαφορές όσον αφορά στην διάρθρωση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε κάθε νομό ξεχωριστά αλλά και στην νοοτροπία των ανθρώπων για το πώς αντιλαμβάνονται την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.

Η λύση στο πρόβλημα των εργατικών ατυχημάτων πρέπει να εστιαστεί κυρίως στην εκπαίδευση από το σχολείο και το Πανεπιστήμιο καθώς και στην πληρέστερη πληροφόρηση των ήδη υπάρχων επιχειρήσεων. Επιπλέον οικονομικά κίνητρα μπορεί να αποτελέσουν ένα δευτερεύον αποτελεσματικό μέτρο καθώς και ο εκσυγχρονισμός του γενικότερου συστήματος ελέγχου και κωδικοποίησης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το έναυσμα για την παρακάτω έρευνα αποτέλεσε το αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας από τον καθηγητή Παναγόπουλο Ιωάννη μέσα από το επαναλαμβανόμενο γεγονός των εργατικών ατυχημάτων που εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να επιβαρύνει την εργατική τάξη της χώρας μας, γεγονός μη αποδεκτό για την θέση της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ που ήταν διαθέσιμα αφορούσαν μέχρι το έτος 2005. Αν και τα στοιχεία αυτά δεν αποκλίνουν πολύ από το ένα έτος στο άλλο, η εργασία πραγματοποιήθηκε έχοντας στοιχεία από την τελευταία επταετία η οποία αποτελεί ένα ικανοποιητικό εύρος για την έρευνά μας.

Οι πίνακες των κεφαλαίων 9 και 10 διαμορφώθηκαν και επεξεργάστηκαν από την Διαλλυνά Άννα από τα Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων (ΔΕΑ) του ΙΚΑ των επτά τελευταίων δημοσιευμένων ετών δηλαδή της περιόδου από το 1999 έως και το 2005. Κάθε Δελτίο Εργατικών Ατυχημάτων του ΙΚΑ κάθε χρονιάς περιέχει για παράδειγμα πόσα εργατικά ατυχήματα συνέβησαν το συγκεκριμένο έτος, τις αιτίες αυτών, το προσβαλλόμενο μέρος του σώματος, την οικονομική δραστηριότητα και άλλα στοιχεία σχετικά με τα εργατικά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα κάθε έτους. Αφού δημοσιεύονται κατά έτος για να βγει μια πιο ακριβή προσέγγιση των ανωτέρω, πήρα τα επτά τελευταία δημοσιευμένα ΔΕΑ και έβγαλα τον μέσο όρο σε ποσοστό για κάθε παράγοντα που παίζει σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση εργατικών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων όπως αναλύω στο κεφάλαιο 9 και 10.

Έτσι για παράδειγμα τα εργατικά ατυχήματα που προέρχονται από υλικό παράγοντα όπως φαίνεται στον πίνακα 6 στο κεφάλαιο 9, ενώ π.χ. το 2003 πρώτη θέση κατέχει ο ανυψωτικός εξοπλισμός και τα μέσα μεταφοράς κατά 21,3% ως παράγοντας που επιδρά πρώτος στην εμφάνιση εργατικών ατυχημάτων, το 2005 το ποσοστό αυτό είναι 24,6%. Παρ' όλα αυτά όμως βλέπουμε ότι την πρώτη θέση σύμφωνα με τον μέσο όρο της τελευταίας επταετίας κατέχει το εργασιακό περιβάλλον ως η κυριότερη αιτία εργατικών ατυχημάτων προερχόμενη από υλικό παράγοντα και αυτό γιατί κάποια άλλη χρονιά υπερείχε σε ποσοστό από τους άλλους παράγοντες.

Όσον αφορά τα γραφήματα σημειώνεται ότι δημιουργήθηκαν από τους αντίστοιχους πίνακες. Σε κάθε πίνακα των κεφαλαίων 9 και 10 σχεδόν αντιστοιχεί και ένα γράφημα για πιο εύκολη κατανόηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Ουσιαστικά από την έρευνα έπρεπε να αναζητηθούν όλα τα στοιχεία που είχαν σχέση με τους κανονισμούς υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και να γίνει μια ανάλυση των παραγόντων των δηλωθέντων εργατικών ατυχημάτων και των λειτουργούντων θεσμών από τις απόψεις κυρίως στελεχών που λίγο ή πολύ είναι επιφορτισμένα με καθήκοντα σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων, δηλαδή ανθρώπων που βιώνουν στην πράξη όλα τα προβλήματα εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας.

Η έρευνα ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις που περιλαμβάνονται και με τα παραρτήματα τα οποία αναφέρουν το ερωτηματολόγιο το οποίο παρατέθηκε στα στελέχη.

Το θεωρητικό κομμάτι της εργασίας (δευτερογενή στοιχεία) στηρίχθηκε κυρίως σε βιβλιογραφία, καθώς και μέσα από ηλεκτρονικές διευθύνσεις, από προσωπικές συνεντεύξεις σε τρεις επιχειρήσεις στην Πάτρα και σε τρεις επιχειρήσεις στο Ηράκλειο καθώς συλλέχτηκαν και στοιχεία από το Σ.Ε.Π.Ε Ηρακλείου, και το εργατικό κέντρο Πάτρας. Όσον αφορά το πρακτικό κομμάτι της έρευνας (πρωτογενή στοιχεία), αυτό στηρίχθηκε στις απαντήσεις στελεχών, με διαμορφωμένο για θέματα υγιεινής και ασφάλειας ερωτηματολόγιο. Η επιλογή του αριθμού των επιχειρήσεων έγινε από 3 επιχειρήσεις που εδρεύουν στη Πάτρα και 3 επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Ηράκλειο.

Οι διαστάσεις αυτής της έρευνας, επιτρέπουν την κατανόηση των αντικειμενικών αλλά και των υποκειμενικών παραγόντων και προϋποθέσεων διαμόρφωσης του εργασιακού τους προφίλ, τουλάχιστον όσον αφορά στην γενική και ειδική τους παιδεία και συμπεριφορά στον τομέα της Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Η βασική αρχή για την επιλογή των τομέων παραγωγικής δραστηριότητας είναι να επιλεγθούν οι κλάδοι εκείνοι οι οποίοι, τόσο στην Αχαΐα όσο και στο Ηράκλειο αλλά και γενικότερα στον Ελλαδικό χώρο, παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους δείκτες συχνότητας και σοβαρότητας των εργατικών ατυχημάτων. Η συνεντεύξεις έγιναν στις τοποθεσίες που αναφέρονται στις συνεντεύξεις, στις οποίες εδρεύουν οι επιχειρήσεις.

Έτσι επιλέχθηκαν:

- ο κατασκευαστικός τομέας και
- ο ευρύτερος βιομηχανικός τομέας

Τέσσερεις από τις έξι συνολικά (3 στην Αχαΐα και 3 στο Ηράκλειο) επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν είναι στον κλάδο του ευρύτερου βιομηχανικού - μεταποιητικού τομέα και οι άλλες δύο είναι στον κατασκευαστικό κλάδο. Προφανώς το δείγμα μας δεν είναι ένα πιθανοτικό δείγμα ή δείγμα πιθανότητας. Η στατιστική θεωρία δεν εφαρμόζεται σε ένα τέτοιο μικρού μεγέθους δείγματος για τους σκοπούς της διεκπεραίωσης της πτυχιακής εργασίας και τα συμπεράσματα που εξάγονται αφορούν μόνο μέλη του δείγματος αυτού και όχι κάποιου μεγαλύτερου πληθυσμού.

Πρέπει λοιπόν να τονισθεί ότι το δείγμα της έρευνας αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ικανό για την εξαγωγή συμπερασμάτων που να αφορούν στο σύνολο των επιχειρήσεων του κάθε τομέα της έρευνας. Εκ των πραγμάτων η έρευνα περιορίζεται σε επιχειρήσεις με αρκετά μεγάλο αριθμό εργαζομένων, οι οποίες κατά κανόνα τηρούν σε κάποιο βαθμό τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

Το ερωτηματολόγιο περιείχε κυρίως κλειστές ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών με δήλωση ιεράρχησης και μερικές ανοικτές με δυνατότητα δικαιολόγησης. Το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε με τρόπο ώστε να είναι φιλικό ως προς τον ερωτώμενο αλλά και χρηστικό κατά τη διαδικασία της ανάλυσης του. Περιέχει ερωτήσεις σχετικά με τον αριθμό των εργαζομένων της επιχείρησης, τον βαθμό ενασχόλησης με τα θέματα ασφάλειας, το θεσμικό πλαίσιο, τα θέματα εκπαίδευσης και πιστοποίησης, χαρακτηριστικά των εργατικών ατυχημάτων και θανατηφόρων και τέλος κάποιες προτάσεις βελτίωσης.

Ο τρόπος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είναι αυτός της αυτοσυμπλήρωσης, όπου ήταν δυνατόν προσπαθούσα να ήμουν παρόν κατά την διάρκεια της συμπλήρωσης για να δίδονται οι σχετικές οδηγίες και οι απαραίτητες διευκρινήσεις. Αυτό που ζητήθηκε από τους ερωτώμενους με μεγάλη έμφαση, ήταν η σωστή και ειλικρινής παροχή απαντήσεων, υπογραμμίζοντας τη σημασία του ερωτηματολογίου και τους στόχους της έρευνας. Επιπλέον διευκρίνισα στα στελέχη σε τι θα χρησιμεύσουν τα αποτελέσματα και σε τι μορφή θα παρουσιαστούν στην μελέτη καθώς σεβάστηκα το απόρρητο των προσωπικών στοιχείων κάθε εταιρείας. Όσον αφορά τα στοιχεία των κλάδων της

οικονομικής δραστηριότητας των νομών Αχαΐας και Ηρακλείου που παρουσιάζονται στο τέλος του κεφαλαίου 8 πάρθηκαν από την ICAP HELLAS του Ηρακλείου και της Πάτρας αντίστοιχα και λειτουργούν ως συμπληρωματική πληροφόρηση στις παραπάνω αναλύσεις.

Από την επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου προκύπτουν σαφώς ενδιαφέροντα και άμεσα αξιοποιήσιμα αποτελέσματα. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων εφαρμόζει απλά την νομοθεσία χωρίς να ευαισθητοποιούνται περαιτέρω στο θέμα της ασφάλειας. Λίγες είναι εκείνες οι επιχειρήσεις που επενδύουν πραγματικά στην ασφάλεια και αυτές είναι κυρίως μεγάλου μεγέθους εταιρείες που απασχολούν πάνω από 100 εργαζόμενους.

Τα εργατικά ατυχήματα εξακολουθούν να είναι σε υψηλά επίπεδα και στους δυο νομούς, κυρίως παρατηρούνται στην παραγωγική διαδικασία με τραύματα στα άνω και κάτω άκρα, από πρόσκρουση σε ή από κάποιο αντικείμενο κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Από τις επιχειρήσεις του δείγματος Αχαΐας και Ηρακλείου η πλειοψηφία δηλώνει ότι η ελληνική νομοθεσία είναι επαρκής αλλά χρειάζονται αυστηρότεροι έλεγχοι και περισσότερο συνειδητοποιημένοι εργαζόμενοι και εργοδότες.

Σε νομούς όπου ο κλάδος των υπηρεσιών και του εμπορίου υπερέχει όπως η Αχαΐα και το Ηράκλειο αυτό σημαίνει ότι παρά το γεγονός ότι μικρότερο ποσοστό απασχολείται στον ευρύτερο βιομηχανικό τομέα και στις κατασκευές εκεί είναι όπου συμβαίνουν και τα περισσότερα εργατικά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα.

Η Αχαΐα υπερέχει στον τριτογενή τομέα (στο εμπόριο) κατά 8% περισσότερο απ' ότι το Ηράκλειο (υπερέχει στις τουριστικές επιχειρήσεις), παράλληλα όμως έχει και περισσότερο εργατικό δυναμικό που απασχολείται.

Ο νομός Ηρακλείου έχει το πλεονέκτημα του χαμηλότερου ποσοστού ανεργίας με διαφορά περίπου 4% έναντι του νομού Αχαΐας. Αυτό σημαίνει στροφή του εργατικού δυναμικού του Ηρακλείου σε χαμηλότερης επικινδυνότητας επαγγέλματα όπως οι υπηρεσίες και το εμπόριο.

Τέλος, η νοοτροπία των ανθρώπων των δυο νομών είναι τελείως διαφορετική από την άποψη ότι ο εργαζόμενος στην Αχαΐα θα δεχτεί ευκολότερα να τηρήσει τους κανόνες για την ασφάλεια της εργασίας του από τον εργαζόμενο στο Ηράκλειο διότι ο τελευταίος έχει διαφορετική αντίληψη και υπερβολική σιγουριά για τις πράξεις του.

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περίληψη κεφαλαίου 1

Μια αναπτυσσόμενη ή αναπτυγμένη οικονομία, προϋποθέτει ένα υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον. Η βάση για την ανάπτυξη μιας επιχείρησης αλλά και την ανταγωνιστική υπεροχή της έναντι άλλων επιχειρήσεων είναι το ασφαλές περιβάλλον μέσα στο οποίο εργάζονται οι υπάλληλοί της.

Οι managers οργανώνοντας και διευθύνοντας σωστά ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον οδηγούν την επιχείρηση σε παραγωγική και οικονομική αύξηση. Αντιθέτως, αν το περιβάλλον είναι ανασφαλές ιδιαίτερα σε επιχειρήσεις οι οποίες κατατάσσονται σε υψηλή κατηγορία κινδύνου, οι δραστηριότητες της επιχείρησης δεν κυλούν ομαλά με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η ανάπτυξή της.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;

Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων των ανεπτυγμένων αλλά και των αναπτυσσόμενων χωρών μπορεί να στηριχθεί μόνο στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών τους, η οποία εξαρτάται απόλυτα από τον ανθρώπινο παράγοντα, και άρα προαπαιτεί ένα περιβάλλον που όχι μόνο δεν απειλεί, αλλά προάγει την ασφάλεια και υγεία.

Αναμφισβήτητα η ασφάλεια και υγεία της εργασίας και η πρόληψη του εργασιακού κινδύνου για την αποφυγή εργατικών ατυχημάτων δεν πρέπει να αποτελεί πλέον νομική υποχρέωση αλλά επιχειρηματική αναγκαιότητα.

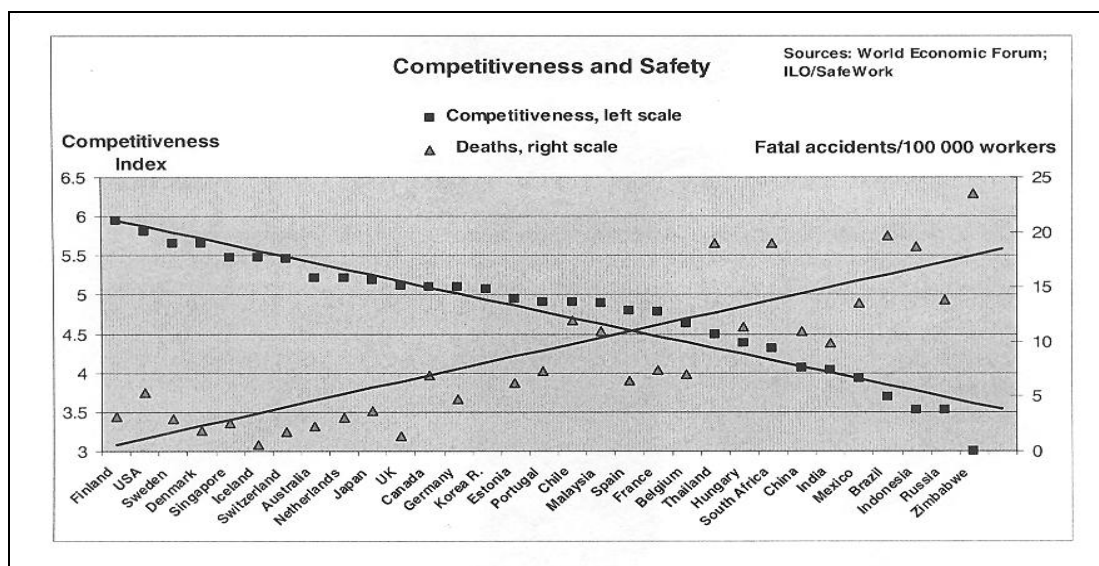
Όπου η ασφάλεια δεν λειτουργεί σωστά, δεν λειτουργεί ούτε η ποιότητα, ούτε θέματα logistics αλλά ούτε και το γενικότερο management. Μια επιχείρηση δεν μπορεί να είναι καλή σ' όλους τους τομείς και κακή στην ασφάλεια, ή το αντίθετο. Η ασφάλεια δεν είναι κάτι ξεχωριστό. Αν στην κοινωνία περάσει η αίσθηση ότι η ασφάλεια είναι προτεραιότητα, οι επιχειρηματίες θα βρουν τον τρόπο, το χρόνο και το χρήμα για να επενδύσουν. Το πρόβλημα δεν είναι λοιπόν η νομοθεσία αλλά η έλλειψη πολιτικής αναφορικά με την ασφάλεια και η κουλτούρα τόσο των επιχειρηματιών όσο και των εργαζομένων.

Τα οφέλη που προκύπτουν από την εφαρμογή κανονισμών ασφάλειας και υγιεινής σε επιχειρήσεις είναι:

- αύξηση της παραγωγής
- μείωση του απουσιασμού των εργαζομένων και
- σημαντική μείωση των αιτημάτων αποζημίωσης και ασφαλιστικών δαπανών
- εξοικονόμηση σημαντικού χρηματικού ποσού μέσω της καλύτερης συντήρησης των εγκαταστάσεων
- βελτίωση των σχέσεων με τους πελάτες και τους προμηθευτές καθώς επίσης της «εικόνας» και της φήμης της εταιρείας

Συμπεραίνοντας λοιπόν από τα παραπάνω η «έλλειψη ποιότητας» για την οικονομία συνεπάγεται απώλεια παραγωγικών ικανοτήτων σε δαπάνες για αποζημιώσεις και επιδόματα, η χρηματοδότηση των οποίων επιβαρύνει τις επιχειρήσεις. Σε επίπεδο επιχείρησης, η έλλειψη ποιότητας μεταφράζεται με μια επιδείνωση της εικόνας της στο εξωτερικό περιβάλλον, στους εργαζόμενους, τους πελάτες, τους καταναλωτές και στο γενικότερο κοινό που είναι ευαισθητοποιημένο σε θέματα υγείας και ασφάλειας.

Σε εθνικό επίπεδο όμως, η σύγκριση της εθνικής ανταγωνιστικότητας και των επιπέδων ασφάλειας στην εργασία, δείχνει εμφανώς ότι η βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας οδηγούν στην αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας. Στο παρακάτω γράφημα, φαίνεται ότι οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες έχουν τα καλύτερα στοιχεία επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας και αντιστρόφως.

Πηγή Γ.Σ.Ε.Ε. πίνακας 2003

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι άσχημες συνθήκες επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας, μειώνουν την παραγωγικότητα επειδή τα εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες κοστίζουν αρκετά και μπορεί να έχουν σοβαρές, άμεσες ή έμμεσες, συνέπειες στη ζωή των εργαζομένων, των οικογενειών τους και των εργοδοτών. Το κόστος αυτό συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Παραδείγματα άμεσων ή έμμεσων συνεπειών από τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες σε επιχειρησιακό επίπεδο
Άμεσες αρνητικές συνέπειες
<ul style="list-style-type: none">
• Δυσλειτουργία της επιχείρησης και συνεχής μείωση της παραγωγικότητας ως αποτέλεσμα της απουσίας τους εργαζόμενου
<ul style="list-style-type: none">
• Απώλεια μισθών του εργαζόμενου και πιθανό κόστος επανεκπαίδευσης για διαφορετική εργασία
<ul style="list-style-type: none">
• Κόστος πρώτων βοηθειών, ιατρικής περίθαλψης και αποκατάστασης
<ul style="list-style-type: none">
• Κόστος ασφάλειας και πιθανή αύξηση των ασφαλιστρών
<ul style="list-style-type: none">
• Κόστος αποζημίωσης
<ul style="list-style-type: none">
• Αντικατάσταση ή επισκευή τυχόν κατεστραμμένου εξοπλισμού
<ul style="list-style-type: none">
• Πιθανά πρόστιμα και νομικές διώξεις ως επακόλουθο του ατυχήματος/ασθένειας
Έμμεσες αρνητικές συνέπειες:
<ul style="list-style-type: none">
• Χρόνος διαχείρισης των επακόλουθων ερευνών, ίσως μαζί με τις αρμόδιες αρχές (π.χ. Επιθεώρηση Εργασίας) και άλλων κρατικών οργάνων, Στιγματισμός της εταιρείας, Περιβαλλοντική ρύπανση (π.χ. από ατυχήματα με χημικές ουσίες)
<ul style="list-style-type: none">
• Κόστος επανεκπαίδευσης άλλου εργαζόμενου ή πρόσληψη αντικαταστάτη, Μείωση κινήτρου για εργασία και πτώση του ηθικού, αύξηση τάσης για απουσιασμό.
<ul style="list-style-type: none">
• Χαμηλή δυνατότητα απασχόλησης του εργαζόμενου μακροπρόθεσμα λόγω του τραυματισμού, «Ανθρώπινο κόστος» - απώλεια της ποιότητας ζωής και εν γένει της ευημερίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΝΟΝΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Περίληψη κεφαλαίου 2

Μέσα στα πλαίσια της Υγιεινής και Ασφάλειας στους χώρους εργασίας, υπάρχουν δυο κύρια πρόσωπα, ο εργοδότης και ο εργαζόμενος. Τόσο η μια όσο και η άλλη πλευρά, έχουν κάποιες ευθύνες και υποχρεώσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τις οποίες πρέπει να τηρούν για να κυλήσει ομαλά η διαδικασία της εργασίας.

Πέραν από την ευθύνη που έχει ο εργαζόμενος να εφαρμόζει τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας προκειμένου να αποφευχθούν εργατικά ατυχήματα κατά την διάρκεια της εργασίας του, η πλευρά του εργοδότη είναι βαρύνουσας σημασίας και έχει ως συνέπεια Ποινικές και Διοικητικές κυρώσεις όταν δεν τηρούνται και αξιολογούνται σωστά οι πιθανοί κίνδυνοι.

ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Αρχή της ευθύνης του εργοδότη

Ο εργοδότης επιλέγει τον υλικό εξοπλισμό, προσδιορίζει τις διαδικασίες και την οργάνωση της παραγωγής και της εργασίας. Συνεπώς είναι αυτός που έχει την δυνατότητα, αλλά και την ευθύνη, της τήρησης της νομοθεσίας για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Σύμφωνα με το άρθρο 662 του αστικού κώδικα:

"ο εργοδότης οφείλει να διαρρυθμίζει τα σχετικά με την διαμονή, τις εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα και εργαλεία, έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζόμενου".

Υποχρεώσεις εργοδοτών

Η συνταγματική θεμελίωση της παραπάνω υποχρέωσης του εργοδότη βρίσκεται στις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 1, σύμφωνα με το οποίο:

"Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το κράτος, που μεριμνά για την δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού".

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά σε υποχρεώσεις του εργοδότη, σύμφωνα με το Ν. 1568/85 και ΠΔ 17/96.

Συνοπτικά ο εργοδότης έχει υποχρέωση:

1. Να εξασφαλίζει την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας δεν θίγουν την αρχή

της ευθύνης του εργοδότη.

2. Να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων, επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη νομοθεσία. Ο χρόνος απαλλαγής δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το 1/3 του συνολικού χρόνου απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας σύμφωνα με το ΠΔ 294/88.
3. Λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.
4. Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.
5. Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των Επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους, μέσα στην επιχείρηση.
6. Να λαμβάνει συλλογικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.
7. Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο στην εργασία τους.
8. Να ενθαρρύνει την εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα ασφάλειας και υγείας.
9. Να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας και εγκαταστάσεων.
10. Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.
11. Να λαμβάνει κατά προτεραιότητα μέτρα συλλογικής προστασίας των εργαζομένων έναντι των ατομικών μέσων προστασίας.
12. Να έχει στη διάθεση του γραπτή εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων.
13. Να διαβουλεύεται με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Σε περίπτωση που οι εργοδότες, κατασκευαστές κλπ δεν συμμορφώθηκαν προς τις υποδείξεις των Επιθεωρητών Εργασίας, επιβάλλονται ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Ποινικές κυρώσεις

Κάθε εργοδότης, κατασκευαστής ή παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής που παραβαίνει από πρόθεση τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για την Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν.2224/94 με φυλάκιση ή

με χρηματική ποινή τουλάχιστον 300,000€ ή και με τις δυο αυτές ποινές.

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων από αμέλεια, οι παραπάνω παραβάτες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

Διοικητικές κυρώσεις

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή ή παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις και ρυθμίσεις της εργατικής νομοθεσίας για την Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις επιβάλλεται από τον επιθεωρητή εργασίας που έκανε αυτή την διατύπωση:

- Πρόστιμο από 500-10,000€
- Μπορεί να γίνει και προσωρινή διακοπή της λειτουργίας μέχρι 3 ημερών κάποιας παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης.

Η επιβολή των παραπάνω γίνεται αφού προηγηθεί πρόσκληση στον εργοδότη για παροχή εξηγήσεων.

Ο Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας μπορεί μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου Επιθεωρητή Εργασίας, να επιβάλει προσωρινή διακοπή της λειτουργίας, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 ημερών κάποιας παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης.

ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Η νομοθεσία εκτός των υποχρεώσεων των εργοδοτών προβλέπει και υποχρεώσεις των εργαζομένων για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία.

Ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητες του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλήψεις του και σύμφωνα με την εκπαίδευση του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του.

Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευση τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

1. Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.
2. Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεση τους και μετά τη χρήση να τον τακτοποιούν στη θέση του.
3. Να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφαλείας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτόν τον εξοπλισμό.
4. Να ενημερώνουν αμέσως τον εργοδότη, τον Τεχνικό Ασφάλειας και τον Γιατρό Εργασίας, για όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και τη υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στο σύστημα προστασίας.
5. Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητα Τεχνικού Ασφάλειας και Γιατρού Εργασίας, όσο καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων που επιβάλλονται από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
6. Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Περίληψη κεφαλαίου 3

Μια από τις κύριες υποχρεώσεις του εργοδότη είναι η παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης μέσω του Τεχνικού Ασφαλείας και του Γιατρού Εργασίας, οι αρμοδιότητες αυτών καθορίζονται μέσα από συγκεκριμένες διατάξεις όπως αναφέρθηκαν παραπάνω.

Εκτός όμως από τον εργοδότη υπάρχουν φορείς οι οποίοι στηρίζουν σημαντικά το εργασιακό περιβάλλον μιας επιχείρησης. Ο κύριος φορέας ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο και την συμβουλευτική υποστήριξη των επιχειρήσεων για την σωστή τήρηση των κανόνων Υγιεινής και Ασφάλειας στο χώρο εργασίας είναι το Σώμα Επιθεώρησης της Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε). Ο έλεγχος αυτός μέσω των επιθεωρητών εργασίας γίνεται μέσα από μια προγραμματισμένη διαδικασία όπως αναλύεται παρακάτω.

Πέραν όμως του Σ.Ε.Π.Ε υπάρχει και ο «εσωτερικός ελεγκτικός μηχανισμός των εργαζομένων» δηλαδή η Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.), με την οποία δίνεται η δυνατότητα στους εργαζόμενους (σε επιχειρήσεις < 20 ατόμων) να εκλέξουν εκπρόσωπο για θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας στον χώρο της εργασίας τους.

Τέλος σε αυτό το κεφάλαιο αναλύεται η υποχρέωση του εργοδότη να εντοπίζει και να αξιολογεί πιθανούς επαγγελματικούς κινδύνους που ενδεχομένως να εκτίθενται οι εργαζόμενοι κατά την διάρκεια της εργασίας τους. Η εκτίμηση αυτή του επαγγελματικού κινδύνου γίνεται γραπτά και αξιολογείται από τα αρμόδια στην επιχείρηση πρόσωπα (Τ.Α και Γ.Ε.).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Με το Ν. 1568/85 έχει θεσμοθετηθεί η υποχρέωση του εργοδότη να παρέχει στους εργαζόμενους υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης μέσω του Τεχνικού Ασφαλείας και του Γιατρού εργασίας καθώς και μέσω των ΕΞΥΠΠ.

Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας υποχρεούνται να συνεργάζονται πραγματοποιώντας κοινούς ελέγχους. Επίσης οφείλουν να συνεργάζονται με τους εκπροσώπους των εργαζομένων ή την Ε.Υ.Α.Ε. και να τους ενημερώνουν για κάθε σημαντικό θέμα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας στην επιχείρηση και να τους παρέχουν κατάλληλες συμβουλές. Ο εργοδότης οφείλει να συνεργάζεται με όλους αυτούς.

Η υποχρέωση απασχόλησης Τεχνικού Ασφάλειας και Γιατρού Εργασίας ισχύει από το 1985 για τις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από 150 εργαζόμενους.

Με το ΠΔ 17/96 επεκτάθηκε η υποχρέωση του εργοδότη να παρέχει στους εργαζόμενους υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης σε όλες τις επιχειρήσεις (ιδιωτικό και δημόσιο τομέα) ανεξάρτητα από τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και τον αριθμό των εργαζομένων.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία (άρθρο 4 παρ. 4 του ΠΔ 17/96) προβλέπεται:

- Σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εργαζομένων ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας.
- Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζόμενους ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Γιατρού Εργασίας (ΓΕ).

Κατ'εξάιρεση, για τις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους και χρησιμοποιούν μόλυβδο, αμίαντο, καρκινογόνες ουσίες, βιολογικούς παράγοντες και από την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων καταδεικνύεται κίνδυνος για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί και υπηρεσίες Γιατρού Εργασίας.

Σε μια νέα ταξινόμηση η οποία ίσχυσε από την 1 Ιανουαρίου 2005, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει τις ΜΜΕ – πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις – ως εξής:

- Μεσαίες επιχειρήσεις = 50-250 υπάλληλοι, ετήσιος κύκλος εργασιών €50 εκατομμύρια κατ' ανώτατο όριο ή σύνολο ετήσιου ισολογισμού €43 εκατομμύρια,
- Μικρές επιχειρήσεις = 10-50 υπάλληλοι, ετήσιος κύκλος εργασιών ή σύνολο ετήσιου ισολογισμού €10 εκατομμύρια κατ' ανώτατο όριο,
- Πολύ μικρές επιχειρήσεις = μέχρι 10 υπάλληλοι, ετήσιος κύκλος εργασιών κατ' ανώτατο όριο ή σύνολο ετήσιου ισολογισμού €2 εκατομμύρια.

Ο εργοδότης προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του για παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης μπορεί να επιλέξει μεταξύ:

- Της ανάθεσης καθηκόντων σε Τεχνικό Ασφάλειας και σε Γιατρό Εργασίας σε εργαζόμενο στην επιχείρηση ή συνεργάτη εκτός επιχείρησης.
- Της παροχής των υπηρεσιών αυτών από Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ). Υπάρχει δυνατότητα παροχής υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης (τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας) και από Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ), οι οποίες αδειοδοτούνται από το Υπουργείο Εργασίας εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές και προϋποθέσεις που περιγράφονται στο Π.Δ. 95/99. Από το 2000 οι επιχειρηματίες είχαν που να απευθυνθούν και καθώς η λογική της ανάθεσης

εργασίας σε εξωτερικούς συνεργάτες -outsourcing- εφαρμοζόταν ήδη και σε άλλες υπηρεσίες - τμήματα της επιχείρησης, έτσι ο θεσμός των ΕΞΥΠΠΙ γρήγορα αξιοποιήθηκε από χιλιάδες επιχειρήσεων.

- Τον συνδυασμό των παραπάνω.

Σημειώνεται ότι οι επιχειρήσεις που έχουν υποχρέωση πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον δύο (2) Τεχνικών Ασφαλείας σύμφωνα με το ΠΔ 294/88, έχουν υποχρέωση να συστήσουν Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣΥΠΠ).

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας, αποτελεί κοινή προσπάθεια των ενώσεων εργοδοτών και εργαζομένων για την προώθηση της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας στο χώρο της εργασίας.

Οι βασικοί του στόχοι είναι να προωθεί την πληροφόρηση και την εκπαίδευση των εργαζομένων και εργοδοτών και να ερευνά τους βλαπτικούς παράγοντες στο περιβάλλον εργασίας και τα αρνητικά αποτελέσματά τους στην υγεία ασφάλεια και την υγιεινή των εργαζομένων.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε έχει εκδώσει σχετικά βιβλία και πληροφοριακό υλικό για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου τα οποία διατίθενται και μέσω διαδικτύου.

ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΣΕΠΕ)

Εκτός από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. υπάρχει και ένα άλλο σημαντικό κέντρο πρόληψης επαγγελματικού κινδύνου το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) το οποίο διαμορφώθηκε με το Ν. 2639/98, είναι ελεγκτικός μηχανισμός και οι αρμοδιότητες του, συνοψίζονται:

1) Στην εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας συμπεριλαμβανομένης και της νομοθεσίας περί κανόνων υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας.

2) Στην παροχή πληροφοριών και τεχνικών συμβουλών προς τους εργοδότες και τους εργαζόμενους, για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής Νομοθεσίας.

Το ΣΕΠΕ υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ο ρόλος του

είναι διττός: ο έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και η συμβουλευτική υποστήριξη των επιχειρήσεων. Έχει αρμοδιότητα έλεγχου σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας δηλαδή σε:

- Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (βιομηχανία, βιοτεχνία, εμπόριο, υπηρεσίες κλπ)
- Δημόσιος Τομέας, Οργανισμοί, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΤΑ κλπ (εκτός από τα οικονομικά Θέματα των μονίμων υπαλλήλων)
- Τεχνικά Έργα και Οικοδομές, ανεξάρτητα από το φορέα κατασκευής τους, την κυριότητα κλπ.

Βεβαίως η υπόδειξη συγκεκριμένων μέτρων ασφαλείας δεν είναι μια απλή διαδικασία καθώς ο καθορισμός τους απαιτεί προσαρμογή στις ιδιαίτερες ανάγκες της επιχείρησης – κάτι που δεν μπορεί να γίνει αν ο σύμβουλος ασφαλείας δεν

διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία. Δυστυχώς αυτό είναι κάτι που η μικρομεσαία επιχείρηση δεν έχει την πολυτέλεια να το αξιολογήσει..

Το ΣΕΠΕ επιβάλλει πρόστιμα κατά μέσο όρο δύο εκατομμύρια ευρώ, ενώ υποβάλλει περισσότερες από χίλιες μηνύσεις στους περίπου 25.000 ελέγχους που διενεργούνται κάθε χρόνο.

Επιπλέον ο εργαζόμενος, ο εργοδότης ή οποιοσδήποτε πολίτης μπορεί να ενημερωθεί από τις υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας ή ακόμα εργαζόμενος ο οποίος έχει πρόβλημα στην επιχείρηση που εργάζεται, μπορεί να προσφύγει στην επιθεώρηση εργασίας (ανώνυμα ή επώνυμα, γραπτά ή προφορικά) ακόμη και τηλεφωνικά και να ζητήσει την παρέμβαση της υπηρεσίας. Οι καταγγελίες είναι απόρρητες, καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο και ύστερα εξετάζονται από τους Επιθεωρητές εργασίας.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΩΣΤΗ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Οι έλεγχοι των επιχειρήσεων από τους παραπάνω φορείς γίνονται ανάλογα με τον προγραμματισμό των επιμέρους υπηρεσιών, τη σοβαρότητα, τον επείγοντα χαρακτήρα κλπ, από έναν ή περισσότερους Επιθεωρητές, συνήθως μετά από:

- Προγραμματισμό
- Καταγγελία (ανώνυμη ή επώνυμη, γραπτή ή προφορική) εργαζόμενου/νων ή συνδικαλιστικής οργάνωσης και
- πιθανόν μετά από εργατικό ατύχημα.

Κατά την επίσκεψη του Επιθεωρητή στο χώρο εργασίας για έλεγχο μπορούν να παρίστανται και εκπρόσωποι των εργαζομένων. Την αποκλειστική βέβαια ευθύνη για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας την έχει ο εργοδότης, οι έλεγχοι στις επιχειρήσεις από την Επιθεώρηση είναι απλά δειγματοληπτικοί.

Αν κατά τον έλεγχο διαπιστώσει ο επιθεωρητής παραβάσεις των κανόνων, τις καταγράφει στο Δελτίο Ελέγχου και αφήνει αντίγραφο - υπογεγραμμένο από τον εργοδότη ή εκπρόσωπο του. Έχει την επιλογή ή να επιβάλλει κυρώσεις ή να δώσει προθεσμία για συμμόρφωση.

Μετά το πέρας της προθεσμίας επανέρχεται για επιθεώρηση και εφόσον

διαπιστώσει ότι δεν έχει συμμορφωθεί ο εργοδότης τότε μπορεί να προσφύγει στη δικαιοσύνη ή/και να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις.

Το Σ.ΕΠ.Ε. παίζει αναμφίβολα πρωταγωνιστικό ρόλο, ο αριθμός των επιθεωρητών εργασίας έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, απομένει ωστόσο η βελτίωση της οργάνωσής του, η βελτίωση της ηλεκτρονικής δικτύωσής του, ο εξοπλισμός και η διαρκής εκπαίδευσή του.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ(Ε.Υ.Α.Ε.)

Οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 20 εργαζόμενους έχουν το δικαίωμα να εκλέξουν Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας και σε επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 20 εργαζόμενους, έχουν το δικαίωμα να εκλέξουν εκπρόσωπο τους, για θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.

Η εκλογή Ε.Υ.Α.Ε ή εκπροσώπου των εργαζομένων είναι αποκλειστικό δικαίωμα των εργαζομένων και απαγορεύεται η οποιαδήποτε παρέμβαση του εργοδότη. Με το Ν.1568/85 και το Π.Δ 17/96 καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εργαζομένων για τα θέματα αυτά αλλά και οι αρμοδιότητες των μελών της Ε.Υ.Α.Ε και του εκπροσώπου των εργαζομένων. Παράλληλα αναφέρονται και οι υποχρεώσεις των εργοδοτών τόσο για τη συνεργασία με την Ε.Υ.Α.Ε και τον εκπρόσωπο στα θέματα ασφάλειας και υγείας όσο και η υποχρέωση διαβούλευση εκπαίδευσης και ενημέρωσης των εργαζομένων.

Ο αριθμός των μελών της ΕΥΑΕ είναι ανάλογος με τον αριθμό των εργαζομένων στην επιχείρηση. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός των μελών

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ή Ε.Υ.Α.Ε	ΜΕΛΗ
1 - 20	Εκπρόσωπος Εργαζομένων για θέματα Ασφάλειας & Υγείας	1
20 - 100	Ε.Υ.Α.Ε	2
101 - 300	Ε.Υ.Α.Ε	3
301 - 600	Ε.Υ.Α.Ε	4
601 - 1000	Ε.Υ.Α.Ε	5
1001 - 2000	Ε.Υ.Α.Ε	6
2001 +	Ε.Υ.Α.Ε	7

Η εκλογή των μελών της Ε.Υ.Α.Ε γίνεται με άμεση μυστική ψηφοφορία του συνόλου των εργαζομένων στην επιχείρηση, με ενιαίο ψηφοδέλτιο και χωρίς την παρουσία δικαστικού εκπροσώπου.

Για τα μέλη της Ε.Υ.Α.Ε ή τον εκπρόσωπο των εργαζομένων στα θέματα ασφάλειας και υγείας προβλέπεται από το άρθρο 3 του Ν. 156885.

Η Ε.Υ.Α.Ε και ο εκπρόσωπος των εργαζομένων στα θέματα συνθηκών εργασίας, έχουν συμβουλευτικό ρόλο στην επιχείρηση. Συνοπτικά έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Μελετά τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, προτείνει μέτρα για τη βελτίωση τους και του περιβάλλοντος εργασίας, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων ασφάλειας και υγείας και συμβάλλει στην εφαρμογή τους από τους εργαζόμενους.
- Σε περίπτωση σοβαρών ατυχημάτων ή σχετικών συμβάντων προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους.
- Επισημαίνει τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους ή θέσεις εργασίας και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση του, συμμετέχοντας έτσι στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.
- Ενημερώνεται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σε αυτή.
- Ενημερώνεται για την εισαγωγή στην επιχείρηση, νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σ' αυτή, στο μέτρο που επηρεάζουν τις συνθήκες εργασίας.
- Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου, καλεί τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανήματος ή εγκατάστασης ή παραγωγικής διαδικασίας.
- Μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή εμπειρογνομόνων σε θέματα ασφάλειας και υγείας μετά από σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

Τα μέλη της ΕΥΑΕ ή ο εκπρόσωπος των εργαζομένων στα θέματα συνθηκών εργασίας συνεδριάζουν ανά τρίμηνο με τον εργοδότη ή εκπρόσωπο του, για τη διευθέτηση θεμάτων που ανακύπτουν στην επιχείρηση. Στις συναντήσεις αυτές τηρούνται πρακτικά και συμμετέχουν ο Τεχνικός Ασφάλειας και ο Γιατρός Εργασίας.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Οι αρμοδιότητες του τεχνικού ασφάλειας περιγράφονται στα άρθρα 6 και 7 του Ν.1568/85 και στο Π.Δ.17/96.

1. Συμβουλεύει σε θέματα:

- σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων
- εισαγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών ή τροποποιήσεων τους
- προμήθειας μέσων και εξοπλισμού εργασίας καθώς και Μ.Α.Π.
- διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας
- οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.

2. Ελέγχει την ασφάλεια:

- εγκαταστάσεων και τεχνικών μέσων, πριν την λειτουργία τους
- παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν την εφαρμογή τους.

3. Επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας:

- επιθεωρώντας τις θέσεις εργασίας
- επιβλέποντας την ορθή χρήση των ατομικών μέσων προστασίας
- ερευνώντας τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων και
- εποπτεύοντας την εκτέλεση ασκήσεων πυρασφάλειας και συναγερμού

4. Προάγει την βελτίωση των συνθηκών εργασίας:

- μεριμνώντας ώστε οι εργαζόμενοι να τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας
- ενημερώνοντας και καθοδηγώντας τους εργαζόμενους, τους προϊσταμένους των τμημάτων και τέλος
- συμμετέχοντας στην κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης.

ΓΡΑΠΤΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.

Ο Τ.Α. παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε επιχείρησης κάτι που δεν μπορεί να γίνει χωρίς να έχει τις απαιτούμενες γνώσεις. Αμείβεται από τον εργοδότη του οποίου είναι τεχνικός σύμβουλος στα θέματα ασφάλειας των εργαζομένων.

Τις γραπτές υποδείξεις καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την επιθεώρηση εργασίας και από το αρμόδιο ΚΕ.Π.Ε.Κ (7 Κέντρα πρόληψης επαγγελματικού κινδύνου σε όλη την Ελλάδα τα οποία προσφέρουν υπηρεσίες Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης όπως το Σ.Ε.Π.Ε και το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε). Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ αυτό το βιβλίο (άρθρο 6,9 του Ν.1568/85). Αν ο εργοδότης διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑΤΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι αρμοδιότητες του γιατρού εργασίας περιγράφονται στα άρθρα 9 & 10 του Ν.1568/85 και στο Π.Δ.17/96. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι συμβουλευτικές προς τον εργοδότη ενώ επίσης ο γιατρός εργασίας έχει την υποχρέωση επίβλεψης της υγείας των εργαζομένων. Συγκεκριμένα:

Συμβουλεύει σε θέματα:

- Σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- Λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού.
- Φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.
- Οργάνωσης υπηρεσίας παροχής Α' βοηθειών
- Αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και σε υποδείξεις αναμόρφωσης της θέσης εργασίας.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Όλες οι επιχειρήσεις κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας με βάση το άρθρο 8 του Π.Δ.17/96 που αφορά τις ειδικές υποχρεώσεις των εργοδοτών έχουν υποχρέωση γραπτής εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου (Risk Assessment) συμπεριλαμβανομένων εκείνων

που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Ο εργοδότης έχει την ευθύνη της σύνταξής της, η εκτίμηση πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφάλειας, γιατρό εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ.

Η εκτίμηση επαγγελματικών κινδύνων αποτελεί μία συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας από την επιχείρηση με σκοπό:

- Να εντοπιστούν οι πηγές του κινδύνου, δηλαδή τι θα μπορούσε να προκαλέσει κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.
- Να διαπιστωθούν κατά πόσον και με τι μέτρα μπορούν οι πηγές των κινδύνων να εξαιρεθούν ή οι κίνδυνοι αυτοί να αποφευχθούν αν αυτό είναι δυνατόν.
- Να καταγραφούν τα μέτρα πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται και να προταθούν αυτά, που πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν, για τον έλεγχο των κινδύνων και την προστασία των εργαζομένων.

Η εκτίμηση επαγγελματικών κινδύνων δεν είναι μια απλή τυπικά υποχρέωση αλλά συντάσσεται και υπογράφεται από τον Τεχνικό Ασφάλειας και τον Γιατρό Εργασίας της επιχείρησης (εφόσον απασχολεί). Ο υπογράφων την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου φέρει ευθύνη προς την επιχείρηση για παραλείψεις ή άστοχες ενέργειες. Μπορεί όμως να συνταχθεί και από Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης, (ΕΞ.Υ.Π.Π.). Εφόσον είναι σωστή θα βοηθήσει να βρεθούν οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και υγιεινή για να αντιμετωπιστούν έγκαιρα, ορθά και οικονομικά..

Δεν υπάρχουν καθορισμένοι νομικοί κανόνες για τη μορφή και την έκταση της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, ούτε για τη μεθοδολογία με την οποία θα συνταχθεί. Για τη βιομηχανία, όπου οι κίνδυνοι είναι πολλοί, διαφορετικοί μεταξύ τους και συχνά σοβαροί, ακολουθείται διαφορετική πρακτική στην μεθοδολογία απ' ότι στις επιχειρήσεις χαμηλής επικινδυνότητας, όπως π.χ. εμπορικές επιχειρήσεις ή υπηρεσίες, με περιορισμένη έκταση και μικρό αριθμό εργαζομένων, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου δεν είναι μια πολύ περίπλοκη εργασία.

Το ζητούμενο σε μια εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου είναι να εξετάζει συστηματικά όλους τους χώρους της επιχείρησης, να ερευνά όλους τους πιθανούς κινδύνους, να αφορά όλους όσους βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση, να αξιολογεί όλα τα μέτρα πρόληψης και να προτείνει συμπληρωματικά εφόσον χρειάζονται.

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η διαδικασία για την εκπόνηση και σύνταξη της γραπτής εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου χωρίζεται σε 5 στάδια που περιλαμβάνουν:

1. Αναζήτηση και εντοπισμό των πηγών κινδύνου.

- Αναζητούμε καταρχήν τις πηγές κινδύνων που μπορούν να υπάρχουν μέσα στο χώρο της επιχείρησης.
- Αναζητούμε πληροφόρηση για το είδος των κινδύνων και των προδιαγραφών που πρέπει να έχουν οι χώροι παίρνοντας στοιχεία από τη νομοθεσία για την υγεία και ασφάλεια, από σχετικά βιβλία, από τα βιβλία οδηγιών και συντήρησης των μηχανών και των υλικών που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, από τις πινακίδες πληροφοριών που είναι πάνω στις συσκευασίες, από τα αίτια ατυχημάτων ή ασθενειών που έγιναν στην επιχείρηση ή σε άλλες παρόμοιες, από τις αρχές ή από άλλους φορείς (όπως π.χ. το ΕΛΙΝΥΑΕ) ή από ειδικούς (π.χ. ΕΕΥΠΠ), από τις γνώσεις και την εμπειρία στη δουλειά των στελεχών και των εργαζομένων της επιχείρησης (οι τελευταίοι γνωρίζουν τα αδύνατα σημεία της επιχείρησης, τους «κρυφούς» κινδύνους, ενώ συχνά έχουν να προτείνουν και συγκεκριμένα μέτρα.).

Για τις ανάγκες της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου χωρίζουμε τις πηγές κινδύνων σε δύο κατηγορίες:

- Σε τεχνολογικούς κινδύνους,

Δηλαδή κίνδυνοι από: τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τον τεχνικό εξοπλισμό, την ηλεκτρολογική εγκατάσταση, τα υλικά που χρησιμοποιούνται ή παράγονται, την πυρκαγιά ή την έκρηξη.

- Σε οργανωτικούς κινδύνους.

Δηλαδή κίνδυνοι από: την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες της εργασίας, την έλλειψη εργονομικών διευθετήσεων, τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τη συντήρηση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.

2. Αναζήτηση και εντοπισμό" των εργαζομένων ή τρίτων που κινδυνεύουν από αυτές.

Μετά τον εντοπισμό των κινδύνων πρέπει να γίνει αντιστοίχιση καθενός από αυτούς με μεμονωμένους εργαζόμενους ή με ομάδες εργαζομένων ή τρίτων, που μπορεί να κινδυνεύσουν εξ' αιτίας τους.

Από τους παραπάνω κινδύνους μπορεί να κινδυνεύουν οι:

- Εργαζόμενοι γραφείου
- Εργατοτεχνίτες-χειριστές
- Συντηρητές
- Καθαριστές
- Ανήλικοι
- Έγγυες και θηλάζουσες εργαζόμενες
- Ανειδίκευτοι και νεοπροσληφθέντες
- Άτομα με ειδικές ανάγκες
- Εργαζόμενοι με μερική απασχόληση
- Αλλοδαποί εργαζόμενοι
- Εργολάβοι-υπεργολάβοι ή οι
- Επισκέπτες

3. Εξέταση των μέτρων πρόληψης και προστασίας που υπάρχουν και η αξιολόγηση τους αν είναι επαρκή.

Το σημαντικό στοιχείο στο στάδιο αυτό είναι να αποφασισθεί πόσο σημαντικός είναι ο κίνδυνος, ποιους εργαζόμενους αφορά και αν τα μέτρα που ήδη υπάρχουν είναι αποτελεσματικά.

Η επικινδυνότητα κάθε περίπτωσης μπορεί να χαρακτηριστεί ως αμελητέα, χαμηλή, μεσαία ή υψηλή γι' αυτό υπάρχει ανάγκη ιεράρχησης των κινδύνων. Η ιεράρχηση των

περιπτώσεων κινδύνου που έχουν εντοπιστεί με βάση την επικινδυνότητα τους, βοηθά τον εργοδότη έτσι ώστε να ασχοληθεί με την λήψη μέτρων προστασίας και πρόληψης κατά προτεραιότητα με τις περιπτώσεις υψηλής και μεσαίας επικινδυνότητας.

4. Περιγραφή των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση όσων κινδύνων θεωρούνται ότι δεν έχουν αντιμετωπισθεί κατάλληλα.

Τα αποτελέσματα του 3ου σταδίου οδηγούν ενδεχόμενα στην αναγκαιότητα λήψης πρόσθετων ή ακόμη και νέων μέτρων. Η επιλογή του είδους των μέτρων γίνεται με βάση τις γενικές αρχές πρόληψης σύμφωνα με την νομοθεσία, τις ειδικές διατάξεις και την μορφολογία της επιχείρησης.

5. Έλεγχος της εκτίμησης και τακτική αναθεώρηση της.

Η γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού είναι μια δυναμική διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επανεξετάζεται οποτεδήποτε σημειώνονται αλλαγές στην νομοθεσία ή στην επιχείρηση, π.χ. αγορά νέου εξοπλισμού, αντικατάσταση υλικών, διαρρύθμιση νέων χώρων. Ακόμη και οι αλλαγές που προκύπτουν από την ίδια την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου, πρέπει να αξιολογούνται στην πράξη. Συνήθως στις μεγάλες επιχειρήσεις χωρίζουν την γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου σε τμήματα (π.χ. λογιστήριο, αποθήκη).

ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Τ.Α. ΚΑΙ Γ.Ε.

Ο ελάχιστος ετήσιος χρόνος απασχόλησης στην επιχείρηση, του Τεχνικού Ασφάλειας και του Γιατρού Εργασίας είναι ανάλογος με τον αριθμό των εργαζομένων και την επικινδυνότητα και υπολογίζεται με τους συντελεστές του άρθρου 3 του ΠΔ 294/88.

Ειδικότερα:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΩΡΕΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Τ.Α ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ	ΩΡΕΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Γ.Ε ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ
Α	Έως 500	3,5	0,8
	501 - 1000	3,0	0,8
	1001 - 5000	2,5	0,8
	5001 και άνω	2,0	0,8
Β	Έως 1000	2,5	0,6
	1001 - 5000	1,5	0,6
	5001 και άνω	1,0	0,6
Γ		0,4	0,4

Εκτός από τα παραπάνω το ΠΔ 294/88 προβλέπει σε κάθε περίπτωση απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Ιατρού Εργασίας, ο ελάχιστος πραγματικός χρόνος ετήσιας απασχόλησης (ελάχιστες ώρες) για τον καθένα χωριστά είναι:

- 25 ώρες ετησίως για επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 20 άτομα
- 50 ώρες ετησίως για επιχειρήσεις που απασχολούν από 21 – 50 άτομα
- 75 ώρες ετησίως για επιχειρήσεις που απασχολούν άνω των 50 ατόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Περίληψη κεφαλαίου 4

Όταν συζητάμε για θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας στην εργασία, χωρίζουμε τις επιχειρήσεις σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητάς τους. Στην πρώτη κατηγορία (Α επικινδυνότητας) εντάσσονται οι βιομηχανίες και οι κατασκευές. Στην τρίτη κατηγορία εντάσσονται το εμπόριο, οι Τράπεζες, η κτηνοτροφία και η γεωργία και όσες επιχειρήσεις δεν εντάσσονται ούτε στη μια αλλά ούτε και στην άλλη κατηγορία εντάσσονται στην δεύτερη κατηγορία.

Πέρα όμως από την κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων υπάρχει και κατηγοριοποίηση κινδύνων, οι οποίοι ταξινομούνται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες όπως αναλύονται παρακάτω.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΘΜΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Α, Β, και Γ.

Οι επιχειρήσεις χωρίζονται με βάση την επικινδυνότητά τους σε τρεις κατηγορίες, την Α (υψηλή επικινδυνότητα), την Β (μέση επικινδυνότητα) και την Γ (χαμηλή επικινδυνότητα). Η κατηγοριοποίηση αυτή γίνεται στο Π.Δ. 294/88 στο άρθρο 2. Αν μια επιχείρηση έχει εργασίες εντασσόμενες σε πάνω από μια κατηγορίες (Α, Β, Γ), η επιχείρηση κατατάσσεται στη πιο δυσμενή κατηγορία (δηλαδή σε αυτή με τη μεγαλύτερη επικινδυνότητα) ή σε αυτή που αντιστοιχεί στη σαφώς κυριότερη απασχόλησή της, αν αυτή αποτελεί πολύ σημαντικό ποσοστό των εργασιών της.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α
Ορυχεία άνθρακα
Μεταλλεία-Λατομεία
Υδρογονάνθρακες και γηγενή καύσιμα αέρια
Χημικές βιομηχανίες:
Παραγωγή οξέων, βάσεων, αλάτων και χημικών λιπασμάτων
Παραγωγή πλαστικών υλών, συνθετικών ρητινών και τεχνητών ινών
Παραγωγή πετροχημικών
Παραγωγή οργανικών χρωστικών ουσιών
Παραγωγή πεπιεσμένων αερίων, ξηρού πάγου και ανθρακασβεστίου
Παραγωγή λοιπών βασικών προϊόντων
Βιομηχανίες βερνικοχρωμάτων, στιλβωμάτων και τυπογραφικών μελανών
Παρασκευή γεωργικών φαρμάκων και εντομοκτόνων
Παραγωγή εκρηκτικών
Κατασκευή πυροτεχνημάτων
Βιομηχανίες παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα:
Βιομηχανίες επεξεργασίας πετρελαιοειδών
Εμφιάλωση υγραερίων
Βιομηχανίες προϊόντων εκ μη μεταλλικών ορυκτών:
Κατασκευή ειδών αμιαντοτσιμέντου
Κατασκευή ειδών από αμιάντο
Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες
Κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου, εκτός μηχανών και μεταφορικού υλικού:
Μεταλλικές κατασκευές (Γέφυρες, υπόστεγα, έργα υποδομής και παρόμοιες κατασκευές)
Κατασκευή μηχανών και συσκευών, εκτός των ηλεκτρικών και των μέσων μεταφοράς:
Λεβητοποιεία
Κατασκευή σιλό, κοχλιομεταφορέων, μεταφορικών ταινιών και αερομεταφορέων
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών και λοιπών ειδών:
Κατασκευή συσσωρευτών μολύβδου
Κατασκευή μεταφορικών μέσων:
Ναυπήγηση και επισκευή σκαφών
Κατασκευή σιδηροδρομικού και τροχιοδρομικού υλικού
Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί παραγωγής
Παραγωγή καυσίμου αερίου πόλεως
Υφαντικές βιομηχανίες:
Βαφεία, τυποβαφεία, φινιριστήρια
Εργασίες με ραδιενεργά υλικά ή ιοντίζουσες ακτινοβολίες
Εργοτάξια μεγάλων δομικών έργων (σήραγγες, φράγματα) κατασκευές δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, λιμενικά έργα, οικοδομικά έργα πάνω από 2.000 μ3 ειδικά δομικά έργα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β

Στην κατηγορία Β υπάγονται όσες επιχειρήσεις δεν υπάγονται στις Κατηγορίες Α και Γ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ
Γεωργία
Κτηνοτροφία
Εμπόριο, εστιατόρια, ξενοδοχεία, επικοινωνίες μεταφορές, αποθηκεύσεις εκτός από τα συνεργεία συντήρησης σιδηροδρομικών γραμμών, τις διαδικασίες σύνθεσης και ελιγμών αμαξοστοιχιών, τις μεταφορές και αποθηκεύσεις υγρών και αερίων καυσίμων και τις αποθήκες μετά ψύξεως που υπάγονται στην Κατηγορία Β. Τα μεταφορικά μέσα και οι αποθήκες που ανήκουν σε συγκεκριμένη επιχείρηση & εξυπηρετούν αποκλειστικά αυτή κατατάσσονται στην ίδια κατηγορία με την επιχείρηση.
Τράπεζες, λοιπά οικονομικά ιδρύματα, ασφάλειες, διεκπεραιώσεις υποθέσεων, ενοικιάσεις κινητών και ακινήτων και λοιπές υπηρεσίες εκτός από τις υπηρεσίες περισυλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και τελικής διάθεσης ακαθάρτων που υπάγονται στην κατηγορία Β
Διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ

Οι κίνδυνοι που πηγάζουν από κάθε επαγγελματική δραστηριότητα μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις (3) μεγάλες ομάδες

1η ΟΜΑΔΑ

Κίνδυνοι για την Ασφάλεια ή κίνδυνοι ατυχήματος

Περικλείουν την πιθανότητα να προκληθεί τραυματισμός ή βλάβη στους εργαζόμενους, ως συνέπεια της έκθεσης στην επικίνδυνη κατάσταση. Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει κινδύνους που αφορούν:

Κτιριακές δομές

- Ύψος χώρου εργασίας
- Εμβαδόν χώρου εργασίας
- Όγκος χώρου εργασίας
- Φωτισμός (επαρκής - φυσικός - τεχνητός - κινδύνου)
- Αερισμός (επαρκής - φυσικός - τεχνητός)
- Έξοδοι Κινδύνου (επαρκής αριθμός, μπάρα πανικού, φωτισμός)
- Διάδρομοι (ελευθερία κίνησης, επαρκής φωτισμός)
- Δάπεδα (στέρεα - ολισθηρά - ανώμαλα - προστασία από πτώση)
- Τοίχοι (ελεύθεροι ή με κίνδυνο πρόσκρουσης - ράφια κλπ)
- Πατάρια (στηρίγματα - προστασίας από πτώση)
- Οροφές - Ψευδοροφές (αντοχή - φορτία - υλικά κατασκευής)
- Υπόγεια (συγκεκριμένη χρήση, ανανέωση του αέρα)

- Σήμανση Ασφάλειας στους χώρους εργασίας

Μηχανές - Εξοπλισμός Εργασίας

- Προμήθεια και Εγκατάσταση μηχανής
- Σήμα ΟΕ εναρμόνιση με τη νομοθεσία
- Μηχανές χωρίς προστατευτικά στα κινητά μέρη ή με πρόσβαση στην επικίνδυνη ζώνη
- Χρήση εξοπλισμού χωρίς συντήρηση, επίβλεψη και χωρίς να ακολουθούνται οι οδηγίες του κατασκευαστή
- Χρήση ακατάλληλου εξοπλισμού ή με λάθος τρόπο
- Μέτρα ασφαλείας κατά τη χρήση ανυψωτικών ή φορτίων
- Μέτρα ασφαλείας κατά τη χρήση συσκευών συγκόλλησης & κοπής
- Μέτρα ασφαλείας κατά τη χρήση οχημάτων μεταφοράς υλικών
- Μέτρα ασφαλείας κατά τη χρήση ανελκυστήρων
- Μέτρα ασφαλείας κατά την πρόσβαση σε θέσεις εργασίας στις μηχανές καθώς και σε κλιμακοστάσια, φρεάτια, δεξαμενές, σιλό κλπ

Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις

- Ακαταλληλότητα εγκαταστάσεων
- Εσφαλμένος τρόπος χρήσης
- Ακαταλληλότητα εγκαταστάσεων σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες
- Έλλειψη μέτρων ασφαλείας κατά τη χρήση των εγκαταστάσεων
- Έλλειψη μέτρων ασφαλείας κατά τις εργασίες συντήρησης και επισκευής των εγκαταστάσεων

Επικίνδυνες ουσίες

Κίνδυνοι που προέρχονται από την έλλειψη μέτρων ασφαλείας κατά τη χρήση ή/και μετακίνηση επικινδύνων ουσιών. Ουσίες:

- Εύφλεκτες
- Καυστικές
- Διαβρωτικές
- Ερεθιστικές
- Οξειδωτικές
- Τοξικές
- Εκρηκτικές

Πορκαγιές - Εκρήξεις

- Παρουσία και χρήση εύφλεκτων υλικών
- Παρουσία και χρήση ακατάλληλων ερμαρίων (κατασκευαστικά χαρακτηριστικά, στήριξη, αερισμός κλπ), για τοποθέτηση εύφλεκτων και εκρήξιμων υλικών
- Αποθήκευση εύφλεκτων και εκρήξιμων υλικών σε ακατάλληλους χώρους (κατασκευαστικά χαρακτηριστικά, αερισμός, θερμοκρασία, ηλιακή ακτινοβολία κλπ)
- Έλλειψη κατάλληλων συστημάτων πυρανίχνευσης και πυρασφάλειας
- Έλλειψη κατάλληλης σηματοδότησης

Μη σταθερές θέσεις εργασίας

- Υπερυψωμένες θέσεις εργασίας
- Εργασίες σε ικριώματα (ασφαλής κατασκευή, αντοχή, δάπεδα, προστασία από πτώση)
- Ασφαλής πρόσβαση στις θέσεις εργασίας
- Μηχανήματα ανύψωσης προσωπικού
- Φορητές κλίμακες
- Ιδιοκατασκευές

2η ΟΜΑΔΑ

Κίνδυνοι για την Υγεία

Περικλείουν την πιθανότητα να προκληθεί ασθένεια στους εργαζόμενους, ως συνέπεια της συμμετοχής σε παραγωγικές διαδικασίες που επιτρέπουν την έκθεση σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος. Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει κινδύνους που αφορούν:

Χημικοί Παράγοντες

- Σωματιδιακοί ρύποι ή αερολύματα: σκόνες/ ίνες, καπνοί, νέφη (ομίχλες)
- Αερόμορφοι ρύποι: αέρια, ατμοί

Φυσικοί Παράγοντες

- Θόρυβος
- Δονήσεις - Κραδασμοί
- Μικροκλίμα
- Ακτινοβολίες
- Φωτισμός
- Αερισμός

Βιολογικοί Παράγοντες

- Βακτηρίδια
- Μύκητες
- Ιοί κλπ

3η ΟΜΑΔΑ

Κίνδυνοι για την Ασφάλεια & Υγεία

Οι κίνδυνοι αυτοί χαρακτηρίζονται από την αλληλοεπίδραση της σχέσης εργαζόμενου και οργάνωσης της εργασίας. Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει κινδύνους που αφορούν:

Οργάνωση της Εργασίας

- Φθοροποιός εργασία (ωράριο εργασίας, βάρδιες, νυκτερινή εργασία)
- Εργασιακές σχέσεις {μερική απασχόληση, κατ' αποκοπή αμοιβή, διακρίσεις (φυλετικές κλπ) στον καταμερισμό της εργασίας}Επικοινωνία-διαδικασίες μεταβίβασης εντολών-αμφίδρομη-οριζόντια και κάθετα.
- Έλλειψη ενημέρωσης των εργαζομένων για τις διαδικασίες και τον προγραμματισμό της παραγωγής.
- Μη συμμετοχή των εργαζομένων σε αποφάσεις που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγική διαδικασία.
- Σύγχυση στις οδηγίες που αφορούν την εκτέλεση της εργασίας.
- Χωροταξική διάταξη των στοιχείων της παραγωγικής διαδικασίας - ροή παραγωγής.
- Χειρονακτική ανύψωση και μεταφορά φορτίων
- Εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης

Ψυχολογικοί Παράγοντες

- Ρυθμοί παραγωγής, διαλείμματα, επαναληπτικότητα, μονοτονία, έλεγχος, ένταση κλπ
- Σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων
- Σχέσεις μεταξύ εργαζομένων και προϊσταμένων
- Σύγχυση ή σύγκρουση ρόλων
- Παρουσία βλαπτικών παραγόντων (θορύβου, κακού φωτισμού, δύσκολων καιρικών συνθηκών κλπ)
- Ακατάλληλη διάταξη των χώρων, κακοί χρωματισμοί αντανάκλασεις κλπ
- Έλλειψη προγραμμάτων επέμβασης για τη διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων

Εργονομικοί Παράγοντες

- Ακατάλληλος εξοπλισμός εργασίας

- Ακατάλληλος σχεδιασμός θέσεων εργασίας
- Προβληματική διάταξη της παραγωγικής διαδικασίας
- Έλλειψη συλλογικού (ομαδικού) πνεύματος στην εργασία
- Υπερβολικές απαιτήσεις της εργασίας

Αντίξοες συνθήκες εργασίας

- Εργασίες σε αντίξοες καιρικές συνθήκες
- Εργασίες με ακατάλληλο εξοπλισμό
- Άστοχες ενέργειες των εργαζομένων κατά την εργασία (μη χρησιμοποίηση ή χρησιμοποίηση ακατάλληλων ΜΑΠ, αστεϊσμοί, εκούσια λάθη κλπ)
- Άκαιρη επανένταξη στην εργασία θυμάτων εργατικών ατυχημάτων
- Ένταξη σε ακατάλληλες θέσεις εργασίας ατόμων με μειωμένες ή ειδικές ικανότητες
- Ειδικές Εργασίες (πιλότοι, δύτες κλπ)

Έλλειψη γνώσεων

- Ενέργειες που γίνονται ενώ δεν έπρεπε ή που δεν γίνονται ενώ έπρεπε και οφείλονται στην έλλειψη γνώσεων
- Νεοπροσληφθέντες εργαζόμενοι
- Αλλαγή θέσεων εργασίας
- Προμήθεια - εγκατάσταση νέου εξοπλισμού
- Προμήθεια - χρήση νέων υλικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Περίληψη κεφαλαίου 5

Θεμελιώδης και απαραίτητο στοιχείο μιας επιχείρησης που σκοπό έχει την προαγωγή της Υγιεινής και Ασφάλειας στους χώρους εργασίας της, είναι η εκπαίδευση.

Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σεμινάρια επιμόρφωσης εργοδοτών αλλά και εργαζομένων. Έτσι δίνεται η δυνατότητα και στις δυο πλευρές να ευαισθητοποιηθούν πάνω στα θέματα ασφάλειας της εργασίας με σκοπό να πραγματοποιείται ομαλά η εργασία χωρίς εργατικά ατυχήματα.

Η συνεργασία των εργοδοτών που μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι σχέσεις με τους προμηθευτές αλλά και η συνεχής ενημέρωση των εργαζομένων πάνω σε θέματα ασφάλειας είναι σημαντικοί παράγοντες προαγωγής της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία όπως αναλύονται παρακάτω.

Εκπαίδευση και ενημέρωση εργοδοτών

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος του Π.Δ. 17/96, σε επιχειρήσεις χαμηλής επικινδυνότητας (κατηγορία Γ) που απασχολούν μέχρι 50 άτομα προσωπικό, έχουν την δυνατότητα οι ίδιοι οι εργοδότες, εφόσον επιμορφωθούν κατάλληλα, ασχέτως άλλων ειδικών προσόντων, να αναλαμβάνουν τον ρόλο του τεχνικού ασφαλείας.

Τα σεμινάρια επιμόρφωσης εργοδοτών δεν γίνονται από το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών ασφαλίσεων, αλλά από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. (Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας), τα εγκεκριμένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.), που αποστέλλουν τα προγράμματά τους για έγκριση στο Υπουργείο, και μετά το πέρας του σεμιναρίου παρέχουν στους εργοδότες πιστοποιητικά που τους δίνουν την δυνατότητα παροχής υπηρεσιών τεχνικού ασφαλείας μόνο όμως στην επιχείρησή τους.

Ο εργοδότης επιμορφώνεται για να παρέχει υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας μόνο στην επιχείρησή του (κατηγορίας Γ' κάτω από 50 εργαζόμενους) και πουθενά αλλού. Μπορεί να παρακολουθήσει σεμινάρια επιμόρφωσης τεχνικού ασφαλείας κατηγορίας άλλης εκτός από την Γ μόνο για να ενημερωθεί αφού δεν έχει την δυνατότητα να παρέχει τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και συνεπώς δεν θα πάρει το πιστοποιητικό.

Συνεργασία εργοδοτών

Όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται, να συντονίζουν τις ενέργειες τους, να αλληλοενημερώνονται για κάθε πρόβλημα Υγείας και Ασφάλειας που προκύπτει και να ενημερώνουν τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για τους κινδύνους που υπάρχουν. Την ευθύνη του συντονισμού των δραστηριοτήτων αυτών αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχο του τον τόπο εργασίας.

Εκπαίδευση και ενημέρωση εργαζομένων

Ο εργοδότης εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών κατά την πρόσληψη, τυχόν μετάθεση ή αλλαγή καθηκόντων, εισαγωγή ή αλλαγή εξοπλισμού εργασίας και εισαγωγή νέας τεχνολογίας στην θέση εργασίας ή στα καθήκοντα του. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και να επαναλαμβάνεται τακτικά, εάν χρειάζεται. Η παρεχόμενη εκπαίδευση δεν βαρύνει τους εργαζόμενους ή τους εκπροσώπους τους.

Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνουν οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την νομοθεσία για την Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία, τους κινδύνους από την παραγωγική διαδικασία και τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια και εκκένωση των χώρων από τους

εργαζόμενους. Επίσης φροντίζει οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, όπως και οι Τ.Α., Γ.Ε., να έχουν πρόσβαση στην εκτίμηση των κινδύνων και τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται, στον κατάλογο και στο ειδικό βιβλίο ατυχημάτων .

Διαβούλευση και συμμετοχή εργαζομένων

Οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν την συμμετοχή τους στα ζητήματα Υγείας και Ασφάλειας, που σημαίνει διαβούλευση με τους εργαζόμενους σε κάθε σχετικό θέμα. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις εξ αιτίας των δραστηριοτήτων αυτών, έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στην επιθεώρηση εργασίας και να παρίστανται στον έλεγχο της.

Προμηθευτές

Σύμφωνα με το Ν.1568/85 άρθρο 25 όλοι οι προμηθευτές, παρασκευαστές ή εισαγωγείς υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες και στοιχεία στον εργοδότη σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους είναι δυνατόν να εκτεθούν οι χρήστες, ιδιαίτερα για τις χημικές ουσίες για επαγγελματική χρήση.

Ο εργοδότης πριν από κάθε προμήθεια υλικού ή εξοπλισμού που κάνει, πρέπει να ζητά από τους προμηθευτές πληροφορίες για τους κινδύνους που δημιουργούνται κατά την χρήση ή την συντήρησή των αγορασθέντων πρώτων υλών και τα μέτρα προφύλαξης. Οι προμηθευτές είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν γραπτώς τις πληροφορίες αυτές(βιβλίο οδηγιών χρήσης και συντήρησης εξοπλισμού). Δεν θα πρέπει να αρκούνται μόνο στις προφορικές πληροφορίες των προμηθευτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΜΠΡΑΚΤΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

Περίληψη κεφαλαίου 6

Η σωστή οργάνωση της εταιρείας οποιανδήποτε μορφή κι αν έχει αυτή, εξασφαλίζει μείωση των συνηθέστερων επαγγελματικών κινδύνων αλλά και αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων.

Σε αυτό το κεφάλαιο παρατίθενται μερικές καλές πρακτικές που πρέπει να εφαρμόζονται από τους εργαζόμενους των επιχειρήσεων όσον αφορά τον κατάλληλο φωτισμό και θερμοκρασία των χώρων εργασίας, τα μέτρα προστασίας από τον ηλεκτρισμό, τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς, την οργανωμένη διαρρύθμιση των διαδρόμων και των εξόδων κινδύνου σε περίπτωση ανάγκης καθώς και την κατάλληλη σήμανση. Επιπλέον η επιχείρηση πρέπει να έχει φροντίσει για τους κοινόχρηστους χώρους και τις σωστά διαρρυθμισμένες θέσεις εργασίας των εργαζομένων καθώς και για την προφύλαξη από πτώσεις αντικειμένων, την σωστή χρησιμοποίηση μηχανημάτων, ανυψωτικών μέσων και εργαλείων χειρός μέσω των Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π) και τέλος την συντήρηση των ανωτέρω.

Πέραν από τα παραπάνω μέτρα, ειδικές διατάξεις ισχύουν για ειδικές κατηγορίες εργαζομένων, όπως οι έγγειες και οι νέοι.

Εκτός από τους παραπάνω παράγοντες οι οποίοι είναι σημαντικοί για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων, υπάρχουν και οι χημικοί παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του αμιάντου και του μολύβδου, δύο στοιχεία ιδιαίτερα επικίνδυνα για την υγεία των εργαζομένων όταν υπάρχει μεγάλη διάρκεια έκθεσής τους σε αυτά. Υπάρχουν και οι φυσικοί παράγοντες όπως ο θόρυβος που μπορεί να προκαλέσει πρόβλημα στην ακοή του εργαζόμενου όταν εκτίθεται μεγάλο διάστημα σε αυτόν.

Τέλος όσες επιχειρήσεις διαρκώς προσπαθούν για περαιτέρω βελτίωση στην μείωση της επικινδυνότητας στους χώρους εργασίας τους, τηρώντας όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις, υπάρχει η δυνατότητα πιστοποίησης με το Σύστημα Διαχείρισης της υγιεινής και της ασφάλειας στην εργασία (ΕΛΟΤ 1801), μέσω του οποίου προσδίδεται επιπλέον κύρος και αναγνωρισιμότητα των προσπαθειών της.

ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Ένας από τους επαγγελματικούς κινδύνους είναι ο φωτισμός του χώρου που δουλεύουν οι εργαζόμενοι. Οι εργαζόμενοι πρέπει να εκμεταλλεύονται όσο περισσότερο

μπορούν το φώς της ημέρας στις θέσεις εργασίας:

- καθαρίζοντας συχνά τα τζάμια,
- βγάζοντας αντικείμενα που εμποδίζουν την είσοδο του ηλιακού φωτός,
- μεγαλώνοντας το άνοιγμα των παραθύρων,
- Δημιουργώντας φεγγίτες κλπ.

Η οροφή πρέπει να βάφεται με ανοικτά χρώματα για καλύτερη εκμετάλλευση του φωτός και εκτός από τον γενικό φωτισμό να υπάρχει και τοπικό φωτισμός για τις θέσεις εργασίας ή τους εργαζόμενους που χρειάζονται περισσότερο φως (π.χ. διάβασμα, λεπτές εργασίες, εργαζόμενοι μεγάλης ηλικίας).

Τα φωτιστικά σώματα πρέπει να καθαρίζονται καλά (η σκόνη μπορεί να μειώνει ως και 60% την απόδοση του) και να τοποθετούνται φώτα στις σκάλες και τους διαδρόμους.

Όταν ο φωτισμός είναι ανεπαρκής και όχι σωστά κατανοημένος και κατευθυνόμενος:

- Αυξάνονται τα λάθη των εργαζομένων
- Αυξάνεται η οπτική κόπωση των εργαζομένων
- Οι εργαζόμενοι μπορεί να αναγκάζονται να υιοθετούν άβολες και επιβλαβείς στάσεις του σώματος τους
- Αυξάνεται η πιθανότητα για εργατικά ατυχήματα
- Μειώνεται η ποιότητα και ποσότητα της εργασίας
- Αυξάνονται τα ελαττωματικά προϊόντα

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Ο χώρος εργασίας πρέπει να έχει κατάλληλη θερμοκρασία και υγρασία το χειμώνα και το καλοκαίρι.

Τοποθέτησε κατάλληλα κινητά σκίαστρα στα ανοίγματα (τέντες εξωτερικά, κουρτίνες ή περσίδα εσωτερικά). Τα εξωτερικά σκίαστρα είναι προτιμότερα γιατί επιτρέπουν να ανοίγουν τα παράθυρα απρόσκοπτα.

Όταν υπάρχουν συνθήκες υψηλές θερμοκρασίες και υγρασία οι εργαζόμενοι χρειάζεται:

- να κάνουν συχνότερα διαλείμματα,
- οι βαριές εργασίες και όσες γίνονται στο ύπαιθρο, να εκτελούνται σε ώρες με

την χαμηλότερη θερμοκρασία (π.χ. νωρίς το πρωί ή το απόγευμα).

- Εάν χρησιμοποιούνται κλιματιστικά, πρέπει να συντηρούνται τακτικά
- Ο αέρας στους χώρους εργασίας να ανανεώνεται συχνά.
- Τέλος όταν υπάρχουν πηγές θερμότητας μέσα στο χώρο εργασίας (π.χ. λέβητες, φούρνοι), είτε να απομονώνονται είτε να τοποθετούνται ανάμεσα σ' αυτές και τους εργαζόμενους θερμομονωτικές διατάξεις (π.χ. πάνελ).

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Για να επιτευχθεί προστασία των εργαζομένων και των εργοδοτών από τον κίνδυνο της ηλεκτροπληξίας και μείωση των ζημιών σε υλικά, μηχανήματα και εγκαταστάσεις λόγω πυρκαγιάς που μπορεί να προκληθεί:

- Τα καλώδια να μην είναι ξεφτισμένα, να προστατεύονται και να αλλάζονται όταν αρχίζουν να χαλάνε,
- Οι πρίζες να μην είναι χαλαρές ή σπασμένες,
- Τα εργαλεία χειρός να έχουν γείωση ή να είναι διπλή μόνωσης
- Όταν υπάρχουν νερά στο χώρο εργασίας οι πρίζες και τα καλώδια να έχουν την απαραίτητη μόνωση,
- Οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και τα ηλεκτρικά εργαλεία να συντηρούνται από άτομα με την απαραίτητη άδεια.
- Τα καλώδια που σέρνονται στο πάτωμα, εκτός από το ότι τραυματίζονται εύκολα, αποτελούν και κίνδυνο για πτώσεις των εργαζομένων

Υπάρχει κανονισμός Εσωτερικών Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων ο οποίος πρέπει να εφαρμόζεται.

ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ

Προκειμένου να αποφεύγεται ο κίνδυνος εκδήλωσης πυρκαγιάς δεν πρέπει να γίνεται χρήση πηγών γυμνής φλόγας ιδιαίτερα κοντά σε εύφλεκτα υλικά, ηλεκτρική εγκατάσταση να βρίσκεται εκτός λειτουργίας κατά τις μη εργάσιμες ώρες και μέρες και να επιθεωρείται συχνά όλοι οι χώροι και να συντηρούνται ο εξοπλισμός και η ηλεκτρική εγκατάσταση,

- να διαμορφωθούν κατάλληλα οι αποθηκευτικοί χώροι που έχουν εύφλεκτα υλικά, όπου χρειάζεται, να αναρτούνται πινακίδες με οδηγίες για τρόπους εργασίας που προλαμβάνουν την πυρκαγιά.

Επειδή μια πυρκαγιά μπορεί να εκδηλωθεί παρά τα πιο πάνω μέτρα, χρειάζεται:

- η επιχείρηση να διαθέτει τον αναγκαίο αριθμό φορητών πυροσβεστήρων που να μην είναι ληγμένοι και να είναι τοποθετημένοι σε σημεία εμφανή και με εύκολη πρόσβαση,
- όπου χρειάζεται, να υπάρχει εγκαταστημένο μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο, με μόνιμους σωλήνες υδροληψίας,
- όπου χρειάζεται, να εγκατασταθεί αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης και κατάσβεσης,
- οι αποθηκευτικοί χώροι να διαθέτουν τους αναγκαίους διαδρόμους ή διόδους, οι οποίοι να είναι πάντα ελεύθεροι και τέλος
- χρειάζεται να γίνει μελέτη πυροπροστασίας καθώς και εκπαίδευση στους εργαζόμενους για την εφαρμογή της σε περίπτωση τέτοιου είδους κινδύνου.

ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Οι διάδρομοι που χρησιμοποιούνται για μεταφορές αντικειμένων, υλικών κλπ, καθώς και για την πρόσβαση στις θέσεις εργασίας να είναι:

- σαφώς καθορισμένοι με διαγράμμιση ή όπου χρειάζεται με κάγκελα,
- πάντοτε ελεύθεροι από εμπόδια,
- δίχως ανωμαλίες στο δάπεδο,
- δίχως χυμένα υγρά ή σκόνες που τους καθιστούν ολισθηρούς
- με κατάλληλο πλάτος ώστε να χωρούν να περνούν τα οχήματα ή οι εργαζόμενα και τα αντικείμενα που μεταφέρουν,
- φωτισμένοι επαρκώς

Οι διάδρομοι κίνησης των πεζών πρέπει να είναι διαφορετικοί από τους διαδρόμους που κινούνται τα περονοφόρα (κλαρκ) οχήματα.

Γιατί έτσι επιτυγχάνεται:

- Λιγότερα ή καθόλου ατυχήματα από πτώσεις, προσκρούσεις και συγκρούσεις.
- Εύκολες και γρήγορες μεταφορές υλικών και μετακινήσεις των εργαζομένων.
- Λιγότερες ή καθόλου ζημιές υλικών και ετοιμών προϊόντων λόγω πτώσης τους από τα μέσα μεταφοράς.

Οι έξοδοι κινδύνου και οι διάδρομοι που οδηγούν προς αυτές πρέπει να διαθέτουν:

- κατάλληλη σήμανση,
- αναγκαίο πλάτος,
- εφεδρικό φωτισμό
- να είναι πάντοτε ελεύθεροι από εμπόδια και τέλος
- οι θύρες κινδύνου είναι πιο εύκολο να ανοίγουν προς τα έξω και να είναι πάντοτε ξεκλειδωτες.

Μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης μπορεί να συμβεί οποιαδήποτε στιγμή, ανεξάρτητα από τη θέληση του εργαζόμενου και τα μέτρα ασφαλείας που έχει λάβει η επιχείρηση (π.χ. σεισμός, πυρκαγιά).

Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να μπορούν οι εργαζόμενοι να εκκενώσουν το χώρο εύκολα, γρήγορα και με ασφάλεια, ακόμη και αν είναι σε κατάσταση πανικού.

Γι' αυτό πρέπει να υπάρχει σχέδιο έκτακτης ανάγκης και εκπαίδευσης των εργαζόμενων στην ασφαλή εκκένωση των χώρων εργασίας.

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

Έχοντας υπ' όψη τον αριθμό των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει ώστε να υπάρχουν:

- κατάλληλος αριθμός αποχωρητηρίων και νιπτήρων, τα οποία να καθαρίζονται συχνά,
- λουτρά (ντους), εφ' όσον το είδος της εργασίας το απαιτεί ή οι εργαζόμενοι το επιθυμούν,
- χώρος αποδυτηρίων και τα απαραίτητα ιματιοφυλάκια (ντουλάπες και ερμάρια για φύλαξη προσωπικών αντικειμένων),

- χώρος ανάπαυσης και φαγητού και τέλος να υπάρχουν υλικά πρώτων βοηθειών και φάρμακα πρώτης ανάγκης τα οποία να φυλάσσονται σε κατάλληλα φαρμακεία σε σημεία με σχετική σήμανση και εύκολη πρόσβαση.

ΣΗΜΑΝΣΗ

Οι εργαζόμενοι πρέπει να βοηθούνται έτσι ώστε να εντοπίζουν, αναγνωρίζουν και αντιμετωπίζουν κατάλληλα τους κινδύνους.

Πρέπει να υπάρχει δηλαδή επαρκής, ορατή και κατανοητή από όλους τους εργαζόμενους μιας επιχείρησης σήμανση σε κάθε σημείο του χώρου που:

- υπάρχει κίνδυνος (π.χ. πτώση αιωρούμενων φορτίων, εύφλεκτες ή εκρηκτικές ύλες, τοξικές ουσίες, κίνδυνος ηλεκτροπληξία),
- απαγορεύεται η εκτέλεση κάποια ενέργειας (π.χ. το κάπνισμα, η χρήση φλόγας, η διέλευση πεζών),
- είναι υποχρεωτική κάποια συμπεριφορά ή ενέργεια (π.χ. η χρήση ατομικών μέσων προστασίας),
- υπάρχει τοποθετημένο πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμός (π.χ. πυροσβεστήρες, μάνικες),
- υπάρχουν οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου,
- υπάρχουν μέσα βοήθειας ή διάσωσης (π.χ. φαρμακείο, συσκευή πλύσης ματιών)

Όταν στους χώρους εργασίας υπάρχουν δοχεία και σωληνώσεις που περιέχουν ή μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες (οξέα, εκρηκτικά, διαβρωτικά, κλπ), η επιχείρηση οφείλει να έχει κατάλληλη ετικέτα που να υποδεικνύει τον τύπο του κινδύνου, το όνομα της ουσίας και τρόπους ασφαλούς χρήσης της. Η ετικέτα πρέπει να είναι σε εμφανές σημείο, να τραβά την προσοχή και να είναι γραμμένη στη γλώσσα που καταλαβαίνουν οι εργαζόμενοι.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συνιστάται οι θέσεις εργασίας να είναι διαμορφωμένες έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να εναλλάσσουν την καθιστή με την όρθια στάση.

Γιατί οι μη σωστά διαμορφωμένες θέσεις εργασίας προκαλούν;

- Άσκοπη κόπωση των εργαζομένων.
- Μείωση της ποσότητας και της ποιότητας της παραγωγής.
- Αυξημένες απουσίες και αναρρωτικές άδειες λόγω προβλημάτων του μυοσκελετικού συστήματος.

Όταν λοιπόν διαμορφώνονται οι θέσεις εργασίας σε μια επιχείρηση πρέπει να δοθεί βαρύτητα σε κάποια θέματα όπως:

- το ύψος της επιφάνειας εργασίας να βρίσκεται περίπου στο ύψος των αγκώνων, (εκτός από ειδικές περιπτώσεις όπως για παράδειγμα κάρφωμα, όπου καλό είναι η επιφάνεια εργασίας να είναι λίγο χαμηλότερη),
- τα αντικείμενα, τα υλικά που χρησιμοποιούν και τα χειριστήρια που χειρίζονται οι εργαζόμενοι να βρίσκονται σε θέσεις τέτοιες ώστε να μπορούν να τα φθάσουν δίχως να χρειάζεται σκύβουν, να τεντώνονται, να στρίβουν τη μέση τους, να σηκώνουν ψηλά τα χέρια τους, να ασκούν μεγάλη δύναμη.

Επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη η εργασία σε καθιστή στάση. Όταν η εργασία σε καθιστή στάση γίνεται με σωστό τρόπο επιτυγχάνεται μείωση των μυοσκελετικών προβλημάτων των εργαζομένων σε καθιστή στάση και εκμετάλλευση όλων των πλεονεκτημάτων που προσφέρει η καθιστή στάση αυξάνοντας έτσι την ποσότητα και την ποιότητα της παραγωγής. Έτσι λοιπόν για μια σωστή στάση πρέπει:

- το ύψος του καθίσματος να είναι τέτοιο ώστε οι αγκώνες του εργαζόμενου να είναι περίπου στο ύψος της επιφάνειας εργασίας (για να το πετύχουμε αυτό συνιστώνται καθίσματα ρυθμιζόμενου ύψους),
- η πλάτη του καθίσματος να υποστηρίζει τη μέση του εργαζόμενου (για να το πετύχει αυτό συνιστάται το ύψος της πλάτης του καθίσματος να μπορεί να ρυθμίζεται),
- κάτω από την επιφάνεια εργασίας (του πάγκου ή του γραφείου) να υπάρχει αρκετός ελεύθερος χώρος για να χωρούν τα πόδια των εργαζομένων,
- να έχουν οι εργαζόμενοι στη διάθεση τους κατάλληλα υποπόδια, προκειμένου και τα δύο πόδια τους να πατάνε σταθερά και να μην κρέμονται.

Όταν η εργασία γίνεται σε όρθια στάση για μείωση της κόπωσης των εργαζομένων

σε όρθια στάση και μείωση των μυοσκελετικών προβλημάτων των εργαζομένων σε όρθια στάση οι εργαζόμενοι πρέπει να:

- έχουν στη διάθεση τους ψηλά σκαμπό, για να μην φέρουν όλο το βάρος του σώματος τα πόδια τους και
- να υπάρχει κατάλληλη διαμόρφωση για να μπορούν να εργάζονται πατώντας σταθερά και τα δύο πόδια.

Όταν οι εργαζόμενοι δουλεύουν για μεγάλα χρονικά διαστήματα συνεχώς σε ηλεκτρονικό υπολογιστή (H/Y), πρέπει:

- η οθόνη να είναι χαμηλότερα από το ύψος των ματιών του εργαζομένου, ώστε να μην αναγκάζεται να σηκώνει το κεφάλι του για να δει σ' αυτήν. (Πρακτική συμβουλή: για καθιστό εργαζόμενο, η οθόνη να τοποθετείται κατ' ευθείαν πάνω στο γραφείο και όχι πάνω στη μονάδα του H/Y),

- να μην υπάρχουν ανακλάσεις από παράθυρα ή άλλες φωτεινές πηγές μέσα στην οθόνη,

- όταν ο εργαζόμενος κοιτά την οθόνη, να μην υπάρχουν πίσω και γύρω από αυτή φωτεινές πηγές (παράθυρα, φωτιστικά σώματα). (Πρακτική συμβουλή: Τοποθέτησε την οθόνη έτσι ώστε να μην υπάρχουν παράθυρα μπροστά ή πίσω από αυτή. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, φρόντισε ώστε τα παράθυρα να έχουν παραπετάσματα όπως κουρτίνες, περσίδες κλπ που να μειώνουν το φως που εισέρχεται).

Το γραφείο πρέπει να έχει κατάλληλες διαστάσεις και το κάθισμα εργασίας να ρυθμίζεται ώστε ο εργαζόμενος όταν δουλεύει στον H/Y:

- να μην αναγκάζεται να σκύβει ή να σηκώνει τους ώμους για να γράψει στο πληκτρολόγιο,

- να μπορεί να πλησιάσει στο γραφείο όσο επιθυμεί και τα πόδια του να χωρούν να μπουν κάτω από το γραφείο.

- τα πόδια του να πατούν καλά στο δάπεδο (δηλαδή να μην κρέμονται) και εάν χρειάζεται να διατίθεται κατάλληλο υποπόδιο,

- η πλάτη και κυρίως ή μέση του να υποστηρίζεται από την πλάτη του καθίσματος.

Η εργασία πρέπει να οργανώνεται με τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι με ηλεκτρονικό υπολογιστή, να έχουν την ευκαιρία, μέσα στο ωράριο εργασίας τους, να κάνουν και άλλες εργασίες χωρίς τον Η/Υ. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, πρέπει να φροντίζουν ώστε μέσα σε κάθε δάωρο να κάνουν διάλειμμα τουλάχιστον 15 λεπτών.

Όταν εργαζόμενοι πάλι δουλεύουν σε ύψος, είτε μόνιμα είτε έκτακτα, πρέπει:

- η σκάλα ή η σκαλωσιά πρόσβασης να στηρίζεται σταθερά και να μην είναι δυνατή η πρόσκρουση σ' αυτή κινητού μέσου που μπορεί να προξενήσει αποσταθεροποίηση της,
- να υπάρχουν περιμετρικά του δαπέδου κατάλληλα προστατευτικά κάγκελα μικρού ανοίγματος ώστε να μη χωρά να γλιστρήσει ανάμεσα τους άνθρωπος,
- οι εργαζόμενοι να προσδένονται με κατάλληλη ζώνη ασφαλείας αν το παραπάνω μέτρο είναι αδύνατο,
- το δάπεδο στο οποίο πατά ο εργαζόμενος να είναι σταθερό και πλάτους τουλάχιστον 60 εκατοστών και τέλος
- να υπάρχει περιμετρικά του δαπέδου θωράκιο (σοβατεπί), για να αποφεύγεται η πτώση των εργαλείων και υλικών.

ΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Για να αποφευχθεί μείωση ατυχημάτων από πτώσεις αντικειμένων, μείωση προβλημάτων του μυοσκελετικού συστήματος (οσφυαλγίες, τραυματισμοί μέσης, κλπ.) και η άσκοπη κόπωση των εργαζομένων όπου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν μηχανικά μέσα για την υποβοήθηση της ανύψωσης και μεταφοράς των φορτίων πρέπει:

- τα μεταφερόμενα αντικείμενα να έχουν κατάλληλες χειρολαβές
- τα αντικείμενα να μην ανυψώνονται από το δάπεδο, αλλά από υψηλότερο σημείο, για να μειώνεται το σκύψιμο των εργαζομένων,
- όταν το βάρος και η μορφή τους το απαιτεί, τα αντικείμενα να μεταφέρονται από δύο ή περισσότεροι εργαζόμενοι

Η κατάλληλη εκπαίδευση βοηθάει τους εργαζόμενους ώστε να:

- μην σηκώνουν τα βάρη από κάτω με λυγισμένη τη μέση(σκύβοντας), αλλά να χρησιμοποιούν την δύναμη των ποδιών τους,
- να μεταφέρουν το βάρος όσο κοντύτερα στο σώμα και με ίσια την πλάτη να μοιράζουν το βάρος και στα δύο χέρια.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΕΙΡΟΣ – ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Όταν η επιχείρηση αγοράζει εργαλεία χειρός, πρέπει να τα δοκιμάζουν οι εργαζόμενοι που θα τα χρησιμοποιήσουν και αυτά πρέπει να είναι:

- ελαφριά,
- βολικά στο χειρισμό τους (κατάλληλα διαμορφωμένη χειρολαβή, καλή κατανομή του βάρους, κλπ),
- να μην τραυματίζουν το χρήστη τους,
- να έχουν ηλεκτρικά μονωμένη λαβή,
- να ταιριάζουν καλά στην εργασία για την οποία προορίζονται,
- να μην κάνουν πολύ θόρυβο,
- να διαθέτουν διατάξεις ασφαλείας (προφυλακτήρες γείωση ή διπλή μόνωση, κλπ)
- να επισκευάζονται και να συντηρούνται εύκολα και τέλος
- να φέρουν το σήμα CE.

Όταν κάποιοι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν συνεχώς εργαλεία ,αυτά πρέπει να βρίσκονται κοντά τους, και να τους απαλλάξουν κατά το δυνατόν, από το βάρος τους (π.χ. κρεμώντας τα από ψηλά) μειώνοντας έτσι τους νεκρούς χρόνους και αύξηση της παραγωγικότητας.

Όταν αγοράζει η επιχείρηση μηχανήματα, επιλέγει όταν αυτό είναι εφικτό αυτά που:

- δεν κάνουν πολύ θόρυβο και δονήσεις,
- έχουν κατάλληλες ασφαλιστικές διατάξεις που δεν εμποδίζουν και δεν δυσκολεύουν την εργασία,
- τροφοδοτούνται, χειρίζονται, συντηρούνται και επισκευάζονται γρήγορα και εύκολα,
- Φέρουν το σήμα CE.

ΑΝΥΨΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Όταν χρησιμοποιούνται ανυψωτικά μηχανήματα, χρειάζεται η επιχείρηση να φροντίζει έτσι ώστε αυτά να:

- στηρίζονται με ευστάθεια,
- να διαθέτουν τα κατάλληλα εξαρτήματα ανύψωσης και πρόσδεσης (άγκιστρα, μέσα περίδεσης, κλπ), τα οποία να διασφαλίζουν τη σταθερή ανάρτηση και ανύψωση των φορτίων,
- το ονομαστικό φορτίο τους να φαίνεται με ευκρίνεια από το σημείο χειρισμού τους,
- εάν πρόκειται για κινούμενα ανυψωτικά, να κινούνται σε προκαθορισμένες ζώνες κυκλοφορίας, οι οποίες να διαθέτουν κατάλληλη σήμανση,
- να τα χειρίζονται εκπαιδευμένοι, έμπειροι και, εφόσον απαιτείται από τη νομοθεσία, αδειούχοι χειριστές.

Κατά την ανύψωση και μεταφορά ,τα φορτία πρέπει να είναι σταθερά προσδεμένα και να μην υπάρχουν εργαζόμενοι κάτω από τα αναρτημένα φορτία. Έτσι αποφεύγονται ατυχήματα από πτώσεις μεταφερομένων αντικειμένων ή πρόσκρουση εργαζομένων με τα κινούμενα ανυψωτικά μηχανήματα.

Τέλος όταν γίνονται ιδιοκατασκευές (πατέντες) χρειάζεται όχι μόνο να ικανοποιούν τις ανάγκες της παραγωγής (δηλαδή να κάνουν τη δουλειά τους), αλλά και να μην αυξάνουν τον κίνδυνο για ατυχήματα, τραυματισμούς ή βλάβες της υγείας των εργαζομένων.

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Τα μηχανήματα, τα εργαλεία και γενικά ο εξοπλισμός μιας επιχείρησης πρέπει να συντηρούνται τακτικά διότι πολλά ατυχήματα συμβαίνουν όταν τα μηχανήματα και τα εργαλεία δεν λειτουργούν όπως θα έπρεπε ή παθαίνουν βλάβες και εμπλοκές λόγω φθοράς.

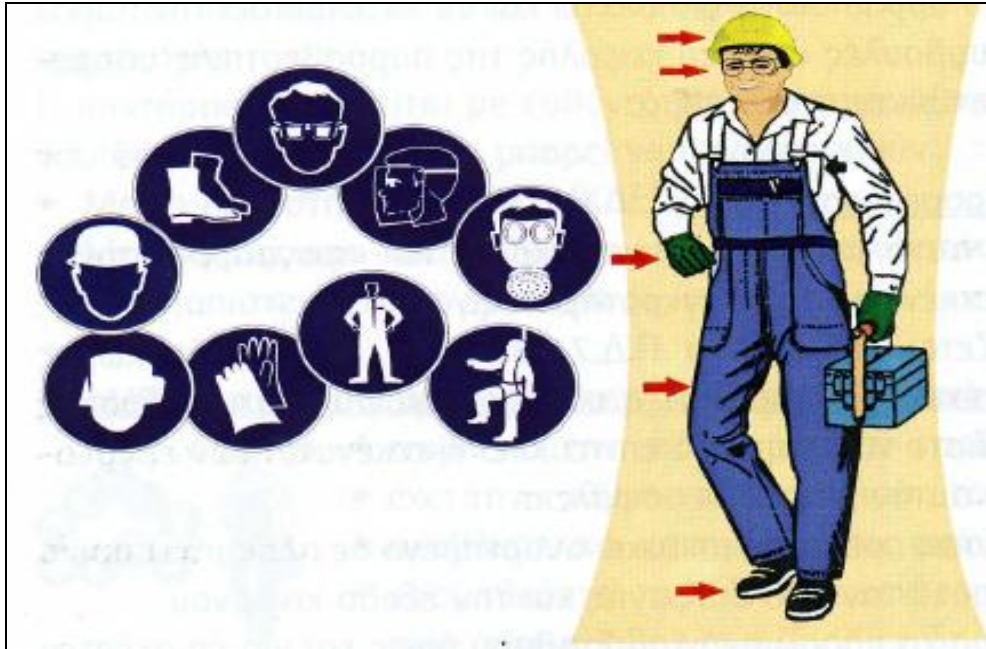
Ακόμα, κακοσυντηρημένα μηχανήματα και εργαλεία κάνουν πολύ θόρυβο και δονήσεις καθώς μπορεί ακόμα μέχρι και να σταματήσουν την παραγωγή.

Ο χρόνος και το κόστος της προληπτικής συντήρησης είναι πολύ μικρότερος από το χρόνο και το κόστος της αποκατάστασης των βλαβών.

Η καλή συντήρηση αυξάνει τη διάρκεια ζωής και χρήσης των μηχανημάτων και των εργαλείων.

ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (Μ.Α.Π)

Η επιχείρηση οφείλει να θωρακίζει τους εργαζόμενους της παρέχοντάς τους μέσα ατομικής προστασίας Μ.Α.Π (ωτασπίδες, γάντια, κατάλληλα παπούτσια εργασίας, μάσκες κράνη, κλπ.).

Στην περίπτωση αυτή χρειάζεται ανάλογα των Μ.Α.Π να γίνει με προσοχή ώστε:

- να είναι κατάλληλα για τον κίνδυνο από τον οποίο πρέπει να προστατεύουν τους εργαζόμενους,
- να μην δυσκολεύουν την εκτέλεση της εργασίας,
- να ταιριάζουν τους εργαζόμενους που θα τα φορέσουν,
- να μην κινδυνεύουν να αποτελέσουν τα ίδια πηγή κινδύνου,
- οι εργαζόμενοι να συμμετέχουν στην επιλογή τους και να εκπαιδευτούν στη σωστή χρήση τους και τέλος
- να φέρουν το σήμα CE.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΕΓΚΥΕΣ

Μόλις μια εργαζόμενη δηλώσει στην επιχείρηση ότι είναι έγκυος, συνιστάται η εκτίμηση των συνθηκών εργασίας των εγκύων εργαζομένων να πραγματοποιείται και να αξιολογείται ξεχωριστά.

- ο ρυθμός εργασίας της πρέπει να είναι χαμηλότερος από πριν,
- να μη σηκώνει βάρη και να μη/ κουράζεται σωματικά,
- η θέση εργασίας να αναδιαμορφωθεί ώστε να ανταποκρίνεται στα νέα ανατομικά της χαρακτηριστικά (μεγάλη κοιλιά),
- να μην εκτίθεται σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες που μπορούν να βλάψουν την εγκυμοσύνη ή το έμβρυο,
- να μπορεί να πραγματοποιεί περισσότερα διαλείμματα και να αναπαύεται κατά τη διάρκεια του ωραρίου όταν χρειάζεται,
- να διευκολύνεται με άδειες για ιατρικές εξετάσεις.

ΝΕΟΙ

Όταν η επιχείρηση απασχολεί νεαρά άτομα ηλικίας 15 ως 18 ετών (απαγορεύεται να απασχολούνται μικρότερης ηλικίας άτομα) ανατίθενται σε αυτούς εργασίες οι οποίες:

- ταιριάζουν στις σωματικές τους δυνατότητες,
- δεν τους φέρνουν σε επαφή με επιβλαβείς για την υγεία τους και την ανάπτυξη τους παράγοντες (τα ασφαλή για την υγεία των νέων ατόμων όρια έκθεσης σε χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες είναι χαμηλότερα απ' ό,τι για τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους)

Τα νεαρά άτομα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με ειδικό βιβλιάριο εργασίας ανηλίκων, να εκπαιδεύονται στους σωστούς και ασφαλείς τρόπους εργασίας, καθώς και η επίβλεψή τους πρέπει να είναι συχνότερη.

ΧΗΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΑΜΙΑΝΤΟΣ

Αμίαντος είναι η συλλογική ονομασία ορισμένων ορυκτών ινώδους μορφής. Γενικά στην Ευρώπη κοιτάσματα υπάρχουν στην Ιταλία, την Ελλάδα και την Κύπρο. Στην Ελλάδα το σημαντικότερο βρίσκεται στο Ζιδάνι Κοζάνης.

Η αμιάντωση συμπεριλαμβάνεται στις επαγγελματικές ασθένειες που περιέχει το άρθρο 40 του Κανονισμού του Ι.Κ.Α. Το Π.Δ. 70α/1988 που αναφέρεται στην «Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμιάντο κατά την εργασία» (Φ.Ε.Κ. 54/Α/22.4.1987), προσδιορίζει τις εργοδοτικές υποχρεώσεις καθώς και τη μεθοδολογία για τον έλεγχο του εργασιακού περιβάλλοντος και την ιατρική παρακολούθηση των εργαζόμενων.

Ο αμιάντος λόγω των φυσικών ιδιοτήτων που διαθέτει, είναι ελαστικός, ανθεκτικός στα οξέα, τις μεγάλες θερμοκρασίες και την τριβή. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 χρησιμοποιήθηκε σχεδόν παντού: στα φρένα και τους δίσκους των αυτοκινήτων, στις σόμπες και τους φούρνους, στις ηλεκτρικές σιδερώστρες και τα ηλεκτρικά σίδερα, στα πιστολάκια για τα μαλλιά, στα πλαστικά πλακάκια, τις πρίζες και τα καλώδια. Υφαίνεται και με κατάλληλη επεξεργασία παίρνει τη μορφή σχοινιών, υφασμάτων ακόμα και φίλτρων για υγρά. Αναμειγνύεται με διάφορες συγκολλητικές ουσίες, όπως το τσιμέντο, και χρησιμοποιείται σαν οικοδομικό υλικό. Επίσης παίρνει τη μορφή σωλήνων αμιαντοτσιμέντου που χρησιμοποιούνται στην αποχέτευση αλλά και την ύδρευση των πόλεων.

Εντοπίζεται ως πρώτη ή δευτερεύουσα ύλη σε περίπου 5.000 διαφορετικές τεχνικές εφαρμογές και καταναλωτικά προϊόντα.

Στην δεκαετία του '60 εμφανίζονται στον τύπο οι πρώτες αντιδράσεις για τη μαζική παραγωγή και χρήση του αμιάντου, μαζί με τα πρώτα επιδημιολογικά στοιχεία για τη βλαπτική επίδρασή του στην ανθρώπινη υγεία.

Το 1906 ο Λονδρέζος γιατρός M.Murray, κλήθηκε να καταθέσει σε μια κυβερνητική επιτροπή που εξέταζε θέματα συνταξιοδότησης. Η περίπτωση για την οποία η επιτροπή επικαλέσθηκε τη μαρτυρία του Dr. Murray σαν ειδήμονα, αφορούσε σε εργαζόμενους μιας εταιρείας επεξεργασίας αμιάντου, όπου σε μια ομάδα 11 εργατών με μέση εργασιακή ηλικία τα 30 χρόνια, οι 10 είχαν πεθάνει.

Παρ' όλα αυτά η παγκόσμια ετήσια παραγωγή αμιάντου που το 1960 ήταν 2.200.000 τόνοι, αυξάνεται αλματωδώς στους 6.018.000 τόνους, το 1977. Η Ελλάδα αποτέλεσε μια από τις πιο σημαντικές χώρες εξόρυξης και παραγωγής προϊόντων αμιάντου

(το 1995 κάλυπτε την 7η θέση στον κατάλογο των αμιαντοπαραγωγών χωρών του κόσμου με παραγωγή 100.000 τόνους χρυσότιλο αμίαντο το χρόνο).

Σήμερα ο αμίαντος χρησιμοποιείται:

- στην ανακαίνιση παλαιών κτιρίων όπου είχε χρησιμοποιηθεί ο αμίαντος ως οικοδομικό υλικό
- στην παραγωγή προϊόντων αμιαντοτσιμέντου
- στις θερμομονώσεις
- σε οικοδομές όπου χρησιμοποιούν προϊόντα με αμίαντο
- σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με την ύφανση και γενικότερα με την επεξεργασία διάφορων προϊόντων αμιάντου.

Η ίνα του αμιάντου εισέρχεται στον ανθρώπινο οργανισμό με την εισπνοή και την κατάποση και τελική κατάληξη της ίνας, στον πνευμονικό ιστό. Εκδηλώνεται μετά από 20-30 χρόνια έκθεσης σε αμίαντο όλων των μορφών και η κατάληξή της είναι μοιραία.

Το γεγονός ότι η επαγγελματική ή μη επαγγελματική έκθεση σε αμίαντο μπορεί να οδηγήσει σε βρογχογενή καρκίνο χρονικά σταθμισμένη μέση τιμή συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας στην οποία εκτίθενται οι εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας εργασίας μιας 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας, δεν πρέπει να ξεπερνά τις 0,60 ίνες/cm³ αέρα.

Η τεχνική πρόληψη περιλαμβάνει μια σειρά από ενέργειες που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της έκθεσης στο βλαπτικό παράγοντα, όπως:

- αντικατάσταση του επικίνδυνου υλικού όπου είναι εφικτό
- χρήση ατομικών μέσων προστασίας
- διεξαγωγή μετρήσεων για τον ποσοτικό και ποιοτικό
- προσδιορισμό του βλαπτικού παράγοντα.

ΜΟΛΥΒΔΟΣ

Ο μόλυβδος ως χημικό στοιχείο που διεθνώς συμβολίζεται με τα λατινικά γράμματα Pb, είναι ένα αρκετά μαλακό και εύκαμπτο μέταλλο, με ειδικό βάρος 13 φορές μεγαλύτερο του νερού, που αντιδρά εύκολα με το οξυγόνο της ατμόσφαιρας.

Η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται στον μόλυβδο εντάσσεται στις διαδικασίες πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου και πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 94/41987 που αναφέρεται στην «Προστασία των εργαζομένων που

εκτίθενται στον μεταλλικό μολύβδο και τις ενώσεις ιόντων του κατά την εργασία»

Οι κυριότερες πηγές επαγγελματικής έκθεσης στον μολύβδο και τις ενώσεις του βρίσκονται:

- στις εργασίες εξόρυξης, χύτευσης και τήξης του μετάλλου
- στις εργασίες φανοποιείας και επιδιόρθωσης μηχανών(μπαταριών)αυτοκινήτου
- στη χρήση του μολύβδου σαν σταθεροποιητικό στην βιομηχανία πλαστικών
- στη παραγωγή ηλεκτρικών καλωδίων
- στη παραγωγή κρυστάλλων και υαλικών
- στη χρήση μολυβδούχων ηλεκτροδίων κατά τις συγκολλήσεις
- στον καθαρισμό των φούρνων (σκόνη Pb(μολυβδος στα λατινικά))

Η είσοδος του μολύβδου και των ενώσεών του στον άνθρωπο, πραγματοποιείται:

- α) Με την εισπνοή
- β) Με την κατάποση
- γ) Με την δερματική επαφή

Μετά την απορρόφηση του ο μολύβδος θα φθάσει στο αίμα, και θα μεταφερθεί με τα ερυθρά αιμοσφαίρια σε όλο το ανθρώπινο σώμα. Κυρίως αποθηκεύεται στα οστά, αλλά και στο ήπαρ (συκώτι) και στους νεφρούς.

Ο μολύβδος και οι ενώσεις του είναι τοξικές ουσίες για τον ανθρώπινο οργανισμό, καθώς ευθύνονται για μια σειρά από συμπτώματα και επαγγελματικές ασθένειες που μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να οδηγήσουν και στο θάνατο. Επιρεάζει κυρίως το:

- α. Γαστρεντερικό σύστημα
- β. Καρδιο-αγγειακό σύστημα
- γ. Αιματοποιητικό σύστημα
- δ. Ουροποιητικό σύστημα
- ε. Νευρικό σύστημα
- στ. Σύστημα αναπαραγωγής

Η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων αρχίζει με την έναρξη της έκθεσης τους σε μολύβδο και περιλαμβάνει κλινική και βιολογική εξέταση.

Οι εργαζόμενοι πρέπει:

- να χρησιμοποιούν τις φόρμες εργασίας και τα ατομικά μέσα προστασίας.
- να καθαρίζουν τα χέρια και το πρόσωπό τους πριν φάνε, πουν και καπνίσουν.

- να φυλάνε τα ρούχα εργασίας τους σε ειδικά ντουλάπια και δεν πρέπει να τα μεταφέρουν σπίτι τους.
- να πλένονται και να καθαρίζονται σχολαστικά στο τέλος της εργασίας τους στις κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής που θα περιλαμβάνουν και ντους.

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ:

ΘΟΡΥΒΟΣ

Η μεγάλη αύξηση των μέσων μεταφοράς καθώς και η εγκατάσταση παραγωγικών δραστηριοτήτων ή και δραστηριοτήτων “αναψυχής” στις κατοικήσιμες περιοχές των μεγάλων πόλεων, οξύνουν το πρόβλημα της “ηχητικής ρύπανσης” και των επιδράσεων της στη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.

Ήχος είναι κάθε μεταβολή της πίεσης του αέρα ή άλλου μέσου, που είναι ικανή να ερεθίσει την αίσθηση της ακοής και να γίνει αντιληπτή από τον άνθρωπο. Ο ανεπιθύμητος, ενοχλητικός ή και απλά δυσάρεστος για τον άνθρωπο ήχος λέγεται θόρυβος. Από φυσική άποψη θόρυβος είναι ένα σύμπλεγμα ηχητικών κυμάτων με ελάχιστη ή καμιά περιοδικότητα.

Η πρόληψη της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ένα επιβαρημένο από το θόρυβο εργασιακό περιβάλλον αναπτύσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 85/91 «Προστασία εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία».

Τα κύρια φυσικά χαρακτηριστικά του θορύβου είναι η συχνότητα και η ένταση.

Η συχνότητα ορίζει τον αριθμό των ολοκληρωμένων δονήσεων στη μονάδα του χρόνου και μετράται σε κύκλους ανά δευτερόλεπτο ή Hertz (Hz). Οι μετρήσεις του θορύβου στους εργασιακούς χώρους γίνονται με κατάλληλα όργανα τα οποία ονομάζονται “ηχόμετρα”. Τα όργανα αυτά μπορούν με τη βοήθεια ηλεκτρονικών κυκλωμάτων, όπως το σταθμιστικό κύκλωμα άλφα (Α), να προσομοιώνουν την ευαισθησία της ανθρώπινης ακοής.

Οι εκτεθειμένοι στο θόρυβο εργαζόμενοι παρουσιάζουν συχνά υπέρταση, ταχυκαρδία, διαταραχές στην πέψη, δυσκολία στη συγκέντρωση, πονοκεφάλους, διαταραχές στον ύπνο, σωματική κόπωση, εκνευρισμό, υπερένταση, άγχος καθώς και διαταραχές στη

συμπεριφορά. Ο θόρυβος δρα στο κεντρικό νευρικό σύστημα προκαλώντας επίσης επιβράδυνση του χρόνου της αντίδρασης και αύξηση των λαθών.

Οι ακουστικές επιδράσεις που αφορούν το όργανο της ακοής, χαρακτηρίζονται από τη βαρηκοΐα η οποία αποτελεί μία από τις συχνότερες επαγγελματικές ασθένειες.

Αξίζει να προστεθεί εδώ ότι το decibel (dB) ως λογαριθμική μονάδα παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα πολύ σημαντική στην εκτίμηση των ηχητικών επιπέδων στους εργασιακούς χώρους. Για κάθε διπλασιασμό της ηχητικής έντασης παρατηρείται μια αύξηση 3dB του ηχητικού επιπέδου, δηλαδή το διπλάσιο των 85 dB δεν είναι τα 170 αλλά τα 88 dB.

Η τεχνική πρόληψη ενάντια στον θόρυβο, βασίζεται στην απομάκρυνση των γενεσιουργών αιτιών κινδύνου και τη μείωση του θορύβου στην πηγή του (μείωση της στάθμης θορύβου κάτω από τα 85 dB(A)). Αυτό πετυχαίνεται με την αντικατάσταση της θορυβώδους παραγωγικής διαδικασίας με άλλη λιγότερο θορυβώδη, την τήρηση των οδηγιών εγκατάστασης και συντήρησης των μηχανών, καθώς και με τη μείωση της μετάδοσης του θορύβου τόσο στην πηγή (εγκλωβισμός των πηγών θορύβου) όσο και στο περιβάλλον εργασίας (υλικά κατασκευής με κατάλληλο συντελεστή ηχοαπορρόφησης, ηχοπαραπετάσματα κλπ)

Τα μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.) αποτελούν την τελευταία γραμμή άμυνας κατά του θορύβου και πρέπει η χρήση τους να έχει προσωρινό χαρακτήρα.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τι είναι το Σύστημα Διαχείρισης της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΕΛΟΤ 1801/ OSHAS 18001):

Σύστημα Διαχείρισης της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία διαθέτει μία επιχείρηση, η οποία έχει αναπτύξει κατάλληλες δομές αναγνώρισης των κινδύνων στην εργασία, και παρακολούθησης και συνεχής βελτίωσης της μείωσης της επικινδυνότητας στους χώρους λειτουργίας της. Οι απαραίτητες οργανωτικές δομές περιγράφονται στο Ελληνικό πρότυπο ΕΛΟΤ 1801, το οποίο είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό πρότυπο OSHAS 18001 και, παρέχει τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληροί μια επιχείρηση για να είναι ικανή να πιστοποιηθεί.

Το σύστημα διαχείρισης της υγείας και ασφάλειας στην εργασία περιλαμβάνει περιγραφή της οργανωτικής δομής της, μελέτη εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, γραπτές

οδηγίες για τις εργασίες που εκτελούνται στην εταιρία και επηρεάζουν την υγείας και ασφάλεια στην εργασία, έντυπα και έγγραφα που εφαρμόζονται καθώς και εργαλεία ελέγχου και αξιολόγησης της λειτουργίας του συστήματος.

Η πιστοποίηση ενός συστήματος διαχείρισης της υγείας και ασφάλειας στην εργασία εξασφαλίζει στην εταιρία αναγνωρισιμότητα όσον αφορά την διαρκή προσπάθειά της για συνεχή βελτίωση στην μείωση της επικινδυνότητας στους χώρους λειτουργία της.

Η εταιρία που αποφασίζει να Πιστοποιηθεί πρέπει να επιλέξει τον Φορέα Πιστοποίησης και να υποβάλει Αίτηση Πιστοποίησης. Ο Φορέας Πιστοποίησης ορίζει κατάλληλη Ομάδα Επιθεωρητών και διενεργεί επιτόπια Επιθεώρηση Αξιολόγησης του Συστήματος Διαχείρισης της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία της εταιρίας.

Εφόσον δεν καταγραφούν αποκλίσεις από τα παραπάνω πρότυπα(ανάλογα βέβαια και με τον βαθμό επικινδυνότητας κάθε επιχείρησης), ο φορέας πιστοποίησης ,προχωράει στην έκδοση πιστοποιητικού, το οποίο έχει ισχύ τρία χρόνια και για το διάστημα αυτό υποστηρίζεται από δύο ετήσιες επιθεωρήσεις επιτήρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Περίληψη κεφαλαίου 7

Η ραχοκοκαλιά της Ευρωπαϊκής Οικονομίας, αποτελείται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν το 65% του συνολικού εργατικού δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την τελευταία δεκαετία παρατηρούνται κάποιες αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον των επιχειρήσεων όπως για παράδειγμα αλλαγές στις μορφές εργασίας, στις οικονομικές δραστηριότητες κλπ. Η κάθε χώρα της Ε.Ε. και κάθε επιχείρηση μέσα σε αυτή, αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο την ασφάλεια και την υγιεινή στους χώρους της εργασίας.

Η Ε.Ε. από το 1978 έως και σήμερα πέραν από τις οδηγίες που προορίζονται στα κράτη μέλη της, έχει εγκρίνει κάποια προγράμματα δράσης για την εναρμόνιση των συνθηκών εργασίας όπως αναλύονται στη συνέχεια. Το κάθε πρόγραμμα έχει συγκεκριμένους στόχους και συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια υλοποίησης.

Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Ε.Σ.Ε.Ε.) , παραθέτει συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος, αν και αυτά τα μέτρα δεν είναι άμεσα αποτελούν μια αρχή.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Για τους εργαζομένους οι οδηγίες ΕΕ συνεπάγονται βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος εφόσον ενσωματωθούν δεόντως και χωρίς καθυστέρηση στη νομοθεσία των κρατών μελών. Όμως η ενσωμάτωση του κοινοτικού δικαίου στο δίκαιο των κρατών μελών ποικίλλει έντονα από το ένα στο άλλο κράτος μέλος. Αλλά ακόμη και εάν μία οδηγία ενσωματωθεί δεόντως στην νομοθεσία κράτους μέλους το γεγονός δεν εξασφαλίζει αφ' εαυτού ότι τηρείται στην πράξη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Τελευταία, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις ενδιαφέρονται για την ανάδειξη του κοινωνικού ρόλου τους και την προβολή της κοινωνικής υπευθυνότητας τους. Η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων είναι στοιχειώδης ένδειξη κοινωνικής

ευθύνης. Ένα εργατικό ατύχημα είναι ικανό να σπλώσει ανεξίτηλα την εικόνα μιας επιχείρησης.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί 19 εκατομμύρια μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ευρωπαϊκής οικονομίας, ενώ συνιστούν το κλειδί για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στην ΕΕ. Αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 99% όλων των επιχειρήσεων στην ΕΕ και απασχολούν σχεδόν 75 εκατομμύρια εργαζομένους – περίπου 65% του συνόλου του εργατικού δυναμικού στην ΕΕ.

Ένα εύλογο ερώτημα που προκύπτει είναι, πόσο μπορεί να αντέξει μια μικρομεσαία επιχείρηση το κόστος για τη βελτιστοποίηση των συνθηκών εργασίας και πόσο ανταποδοτικές είναι οι επενδύσεις αυτές. Η απάντηση στο ερώτημα κόστους-οφέλους σύμφωνα με τον κ. Γιώργο Πανόπουλο, Διευθύνων Σύμβουλο της ΕΞΥΠΠΙ Management Force από το [web:www.qualitynet.gr](http://www.qualitynet.gr) για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας είναι αρκετά σύνθετη. Εξηγεί ότι στην πλευρά του οφέλους πρέπει να μετρηθεί το κόστος των συνεπειών των κακών συνθηκών εργασίας, που αποφεύγονται με την επένδυση, δηλαδή τα εργατικά ατυχήματα, οι επαγγελματικές αρρώστιες και η φθορά της υγείας. Τα ανεπιθύμητα αυτά συμβάντα έχουν ένα άμεσα ορατό(χρηματικό κόστος)και ένα μεγαλύτερο "έμμεσο" ή αόρατο κόστος. Στο αόρατο κόστος προσμετρώντας οι δυσμενείς επιπτώσεις στην παραγωγικότητα, στην εικόνα της επιχείρησης την αγορά και στις εργασιακές σχέσεις

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να προσαρμόσει τις αλλαγές στην εργασία αναγνωρίζοντας ως βασικό στοιχείο το γεγονός ότι η ποιότητα της απασχόλησης έχει διαφορετικές συνιστώσες απ' ότι παλαιότερα: διαφορετικές κατηγορίες των προσόντων που απαιτούνται στην απασχόληση, νέες μορφές εργασιακών σχέσεων, νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας και του χρόνου εργασίας.

Η βελτίωση δηλαδή των συνθηκών εργασίας δεν πρέπει να είναι εκτός του πλαισίου της αλλαγής του κόσμου της εργασίας της, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη παράμετροι όπως :

- της γενικής εξέλιξης των οικονομικών δραστηριοτήτων (υπάρχουν τώρα περισσότερες υπηρεσίες),

- του ενεργού πληθυσμού (ο οποίος τα τελευταία χρόνια αποτελείται από περισσότερες γυναίκες αλλά και γηράσκει),
- των αλλαγών στις μορφές απασχόλησης, δηλαδή η αγορά εργασίας γνωρίζει μια αυξανόμενη διαφοροποίηση των μορφών απασχόλησης, ειδικότερα με την επέκταση των προσωρινών εργασιακών σχέσεων. Η μορφή της σύμβασης και ο χρόνος απασχόλησης στην επιχείρηση σχετίζονται αρνητικά με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία (μερική απασχόληση και άτυπα ωράρια, νυκτερινή εργασία ή με βάρδιες). Τα άτομα που απασχολούνται λιγότερο από δύο χρόνια σε κάποια θέση εργασίας έχουν περισσότερες πιθανότητες να πέσουν θύμα εργατικού ατυχήματος.
- Τέλος οι αλλαγές στους κινδύνους, ασθένειες όπως το στρες, η κατάθλιψη, τις «άτυπες μορφές εργασίας» (κατ' οίκον εργασία, τηλεργασία) κλπ. ή το άγχος καθώς και η βία στην εργασία, η παρενόχληση και ο εκφοβισμός αναλογούν γύρω στο 20% των προβλημάτων υγείας στην εργασία τα τελευταία χρόνια.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία έχει δημιουργήσει έναν νέο οδηγό άμεσης ηλεκτρονικής διασύνδεσης με συμβουλές επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας για την υποστήριξη των 19 εκατομμυρίων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) της Ευρώπης, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://sme.osha.eu.int/>.

Εκτός από τη διαδικτυακή εφαρμογή, ένα νέο cd-rom παρέχει λεπτομερή στοιχεία για περισσότερα από 50 καινοτομικά έργα πρόληψης ατυχημάτων που υποστηρίζονται από το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης ΜΜΕ του Οργανισμού (2001-2002). Το προϊόν φέρει τον τίτλο «Promoting health and safety in Europe's SMEs», δημοσιεύεται σε πέντε γλώσσες (DE, EN, ES, FR και IT) και αναφέρεται σε ένα πρόγραμμα από το οποίο, με βάση τα συμπεράσματα μιας ανεξάρτητης αξιολόγησης, έχουν επωφεληθεί περισσότερες από 500.000 ΜΜΕ. Το cd-rom και η διαδικτυακή εφαρμογή θα βοηθήσουν ακόμη περισσότερες εταιρείες να μάθουν τις πολλές και πρωτοποριακές ιδέες για την πληροφόρηση, την κατάρτιση και την ανταλλαγή καλής πρακτικής στον τομέα.

Λόγω του ότι οι ΜΜΕ απασχολούν δύο στους τρεις εργαζόμενους στην ΕΕ, αλλά πολλές από αυτές αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διαχείριση των υποχρεώσεών τους σε θέματα

κάθε χρόνο από το 2000 εκδίδονται από την Ε.Ε. κάποια χρηματοδοτικά εθνικά, κλαδικά και περιφερειακά προγράμματα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αφορούν συγκεκριμένους τομείς όπως π.χ. στην Ελλάδα το πρώτο σχέδιο που ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2001 για την υποστήριξη για την ΕΑΥ στον τυπογραφικό κλάδο το οποίο αξιολόγησε τους φυσικούς και χημικούς κινδύνους στον ελληνικό τυπογραφικό κλάδο και προσδιόρισε τους κύριους τομείς κινδύνου. Περιλάμβανε επιμόρφωση στις διαδικασίες εκτίμησης κινδύνων, παροχή οδηγιών καλής πρακτικής, συμμετοχή υπαλλήλων στις ομάδες συζήτησης και τεχνικές δειγματοληψίας για τους εργασιακούς χώρους.

Για το περιφερειακό πρόγραμμα της Δανίας για παράδειγμα που στόχευε στην ανάπτυξη υπηρεσιών πρόληψης της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας κατάλληλων για τις ΜΜΕ οι αρχές υγιεινής της εργασίας της δανικής επαρχίας της βόρειας Ζηλανδίας ανέπτυξαν το πρότυπο μιας υπηρεσίας υγιεινής της εργασίας προσαρμοσμένη στις ανάγκες μιας ΜΜΕ, που βασίζεται στην προσωπική επαφή με τους επαγγελματίες της ΕΑΥ και σε μια δυναμική θετική προσέγγιση, προκειμένου να υπερνικήσουν την απροθυμία των στελεχών των ΜΜΕ να επενδύσουν σε μέτρα ασφάλειας της εργασίας λόγω έλλειψης γνώσεων και πόρων. Η διαδικτυακή εφαρμογή του Οργανισμού θα βοηθήσει στην κάλυψη αυτού του κενού, δίνοντας στις ΜΜΕ της Ευρώπης τη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες ασφάλειας και υγείας που είναι ενημερωμένες με τις τελευταίες εξελίξεις και πρακτικές.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ Ε.Ε. ΑΠΟ ΤΟ 1957 - ΣΗΜΕΡΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 137 της Συνθήκης ΕΚ η Κοινότητα δεσμεύτηκε να ενθαρρύνει τις βελτιώσεις στο εργασιακό περιβάλλον για να προστατεύσει την υγεία και να εγγυηθεί την ασφάλεια των εργαζομένων μέσω της εναρμόνισης των συνθηκών εργασίας. Τούτο επιτυγχάνεται με τη θέσπιση ελάχιστων προδιαγραφών, που επιτρέπουν στα κράτη μέλη, τα οποία το επιθυμούν, να θεσπίσουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα επιβάλουν διοικητικές, οικονομικές και νομικές δεσμεύσεις κατά τρόπο ο οποίος θα ανέκοπτε τη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων.

Έως το 1987 ήδη κατά την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας 'Ανθρακος και Χάλυβος το 1957 η Κοινότητα είχε αναλάβει πρωτοβουλίες στον τομέα του χώρου εργασίας,

με την απόφαση του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 1957 καθορίστηκαν οι όροι αναφοράς και ο κανονισμός της Μόνιμης Επιτροπής για τις συνθήκες ασφαλείας και υγείας στα ανθρακωρυχεία.

Το 1978 εγκρίθηκε πρώτο πενταετές πρόγραμμα δράσης με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη καθορισμού κανόνων όσον αφορά την προστασία από επικίνδυνες ουσίες. Το Συμβούλιο ενέκρινε γι' αυτό το 1980 οδηγία πλαίσιο, την οδηγία αριθ. 80/1107 σχετικά με την προστασία από κινδύνους που συνεπάγεται η έκθεση σε χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία.

Σύμφωνα με αυτή την οδηγία πλαίσιο το Συμβούλιο είχε θεσπίσει ειδικές οδηγίες: σχετικά με την προστασία από κινδύνους που συνεπάγεται ο μεταλλικός μόλυβδος, ο αμιάντος, ο θόρυβος και οδηγίες που αφορούν προστασία από ορισμένους άλλους παράγοντες.

Από το 1987 έως το 1989 εγκρίθηκε το δεύτερο πρόγραμμα δράσης.

Το άρθρο 138 (118α) που τέθηκε σε εφαρμογή ενώ ίσχυε η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986) απέκτησε ιδιαίτερη σημασία για την κοινοτική πολιτική στον τομέα του χώρου εργασίας.

Τρεις στόχοι επιδιώκονταν με την εισαγωγή του άρθρου 138:

- εντονότερες προσπάθειες για την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο της εργασίας προς όφελος των εργαζομένων,
- οι ίδιες συνθήκες εργασίας για όλους τους εργαζομένους στον τομέα του εργασιακού περιβάλλοντος, ασχέτως από το κράτος μέλος όπου εργάζονται,
- καταπολέμηση του 'κοινωνικού ντάμπινγκ' σε σχέση με την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς.

Εάν το επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζουν είναι κατώτερο των ελαχίστων προδιαγραφών που ορίζουν οι οδηγίες, τα κράτη μέλη έπρεπε να αυξήσουν την προστασία που παρέχουν. Οι διατάξεις που είχαν και έχουν εγκριθεί δεν εμποδίζουν κανένα κράτος μέλος από το να διατηρήσει ή να εισαγάγει αυστηρότερα μέτρα.

Με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη θεσπίστηκε επίσης το άρθρο 95 (100Α), το άρθρο αυτό εκτός των άλλων αφορά επίσης την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας. Στόχος των οδηγιών που θεσπίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 95 είναι να εξασφαλίζουν ότι τα προϊόντα ασφαλείας που διατίθενται στην αγορά είναι ασφαλή, συμπεριλαμβανομένων των μηχανών και του ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού για τους επαγγελματίες.

Η Επιτροπή ενέκρινε τρίτο πρόγραμμα δράσεως, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 1987. Το πρόγραμμα είχε επίκεντρο τους εξής τομείς:

- βελτίωση της ασφάλειας και εργονομικά μέτρα,
- καλύτερη προστασία της υγείας,
- πολιτική για την κατάρτιση και την πληροφόρηση,
- ειδικές πρωτοβουλίες προς όφελος των μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων καθώς και βελτίωση του διαλόγου μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Αποφασίσθηκε επίσης να κηρυχθεί το 1992 Ευρωπαϊκό Έτος Υγείας και Ασφαλείας στον χώρο Εργασίας.

Μετά το 1989

Το 1989 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο η σημαντική οδηγία πλαίσιο αριθ. 89/391 η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο με το Π.Δ. 17/1996. Αναφερόταν στην εφαρμογή προληπτικών μέτρων τα οποία να προστατεύουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων όχι μόνο από τα εργατικά ατυχήματα αλλά και από τις επαγγελματικές ασθένειες, χάρις στην πληροφόρηση, τη διαβούλευση, την ισότιμη συμμετοχή και την κατάρτιση των εργαζομένων.

Αυτή η οδηγία πλαίσιο αποτέλεσε τη βάση για διάφορες επί μέρους οδηγίες που καλύπτουν ποικίλους τομείς, όπως είναι:

- ο εξοπλισμός εργασίας,
- οι καρκινογόνες ουσίες στον χώρο εργασίας,
- η προστασία των εγκύων γυναικών και
- η προστασία από τους κινδύνους που οφείλονται σε εκρήξεις, κ.λπ.

Επιπροσθέτως εγκρίθηκαν διάφορα άλλα μέτρα και συγκεκριμένα:

Οδηγία αριθ. 93/104 σχετικά με την οργάνωση του χρόνου εργασίας,

Οδηγία αριθ. 96/29/ που ορίζει βασικές προδιαγραφές ασφαλείας για την προστασία της υγείας τόσο των εργαζομένων όσο και του κοινού από τους κινδύνους που προέρχονται από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.

Κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 2062/94 για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Η υπηρεσία εδρεύει στο Μπιλμπάο στην Ισπανία και αποσκοπεί στην παροχή του τεχνικού, επιστημονικού και οικονομικού

χαρακτήρα πληροφοριών του τομέα της ασφαλείας και της υγείας στον χώρο εργασίας τόσο προς τα όργανα της Κοινότητας και τα κράτη μέλη όσο και προς όσους δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο πεδίο.

Τον Ιούλιο 1995 η Επιτροπή ενέκρινε (τέταρτο) Κοινοτικό Πρόγραμμα για την Υγεία και την Ασφάλεια στον Χώρο Εργασίας (1996-2000) (COM(95)0282) στόχος του ήταν:

- η καλύτερη εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων,
- η ενοποίηση και αναθεώρηση των υφισταμένων κοινοτικών διατάξεων,
- η υποβολή νέων προτάσεων για επαγγέλματα υψηλού κινδύνου ή συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων.

Στα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνεται και το πρόγραμμα μη νομοθετικών μέτρων SAFE (Safety Actions for Europe), μέσω του οποίου μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε πρακτικά έργα προς βελτίωση των συνθηκών εργασίας, ιδίως στις μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ αύξησε τη σημασία που δίδεται στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Το σύνολο των 15 κρατών μελών (τότε) θα μπορούσε πλέον να εγκρίνει ελάχιστες οδηγίες με ειδική πλειοψηφία και συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όχι μόνον όσον αφορά την προστασία της υγείας και την ασφάλεια στην εργασία αλλά επίσης και όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας. Ο όρος 'συνθήκες εργασίας' υποτίθεται ότι παρέχει ευρύ πεδίο για την έγκριση οδηγιών στον συγκεκριμένο τομέα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε διατυπώσει σε διάφορα ψηφίσματα την άποψη ότι το άρθρο 138 δεν έπρεπε να περιορίζεται στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων υπό την στενή έννοια αλλά πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις πτυχές που αφορούν αμέσως ή εμμέσως τη σωματική ή την ψυχική ευεξία των εργαζομένων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εφιστά την προσοχή του στο ότι ομάδες επί του παρόντος δεν εμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό στο πεδίο της προστασίας βάσει νομοθεσίας, όπως είναι οι κατ' οίκον εργαζόμενοι και οι αυτοαπασχολούμενοι.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όσο και η Συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στο χώρο εργασίας, γνωμοδότησαν θετικά. Οι διαβουλεύσεις αυτές επέτρεψαν τον καθορισμό μιας νέας Ευρωπαϊκής στρατηγικής, για την περίοδο 2002-2006, που χαράσσει ένα νέο πολιτικό πλαίσιο και προτείνει συγκεκριμένες ενέργειες συνοδευόμενες από ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα

εφαρμογής.

Αν και οι επιπτώσεις των εργατικών ατυχημάτων μειώθηκαν σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, ωστόσο οι απόλυτοι αριθμοί εξακολουθούν να είναι υψηλοί. Τα στοιχεία αυτά σημαίνουν ότι η πολιτική για την πρόληψη που ορίζεται από τις κοινοτικές οδηγίες δεν έγινε ακόμα κατανοητή και δεν έχει ενσωματωθεί από τους φορείς ούτε εφαρμόζονται αποτελεσματικά.

Η νέα στρατηγική για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία που καλύπτει την χρονική περίοδο από το 2002-2006 εισάγει τρία νεωτεριστικά χαρακτηριστικά:

- Υιοθετεί μια προσέγγιση της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας της εργασίας (well being at work), λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που συντελούνται στην αγορά εργασίας καθώς και την εμφάνιση νέων κινδύνων, κυρίως των ψυχοκοινωνικών (το στρες, την ψυχική κατάρρευση(άγχος, κατάθλιψη), τη βία και την παρενόχληση στον χώρο εργασίας) ενθαρρύνοντας την ποιότητα στην εργασία.
- Βασίζεται στην εδραίωση μιας κουλτούρας πρόληψης των κινδύνων, στον συνδυασμό μιας ποικιλίας πολιτικών εργαλείων, όπως η νομοθεσία, ο κοινωνικός διάλογος κ.λ.π., καθώς και στην οικοδόμηση συνεργατικών σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Πρέπει να εμπλέξει όλους τους φορείς που είναι υπεύθυνοι στο κομμάτι αυτό, όπως κρατικές αρχές, κοινωνικούς εταίρους και επιχειρήσεις.

Τον περιορισμό κατά 25% των εργατικών ατυχημάτων αναζητεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την νέα στρατηγική για τον περιορισμό των εργατικών ατυχημάτων με κείμενο στρατηγικής που παρουσίασε ο επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων Βλάντιμιρ Σπίντλα, τον Φεβρουάριο του 2007 στις Βρυξέλλες ως βάση για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων στην πενταετία 2008-2012.

Όπως παρατήρησε η Επιτροπή, τα μέτρα που ήδη λαμβάνονται έχουν αποφέρει μείωση των εργατικών ατυχημάτων κατά 17% από το 2002 μέχρι το 2004, τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν ολοκληρωμένα στοιχεία και κατά 20% των σοβαρών ατυχημάτων, τα οποία οδηγούν στην απώλεια τουλάχιστον τριών ημερών εργασίας για το θύμα.

Η στρατηγική αυτή της Επιτροπής, εστιάζεται σε τέσσερα σημεία, τη βελτίωση και απλοποίηση της νομοθεσίας και, κυρίως, της εφαρμογής της, τον καθορισμό και την εφαρμογή εθνικών στρατηγικών προσαρμοσμένων στις συνθήκες κάθε κράτους-μέλους, την ενσωμάτωση της υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, σε άλλους τομείς πολιτικής όπως η

εκπαίδευση, η δημόσια υγεία ή η έρευνα και, τέλος, τη διεξαγωγή ερευνών για τον καλύτερο εντοπισμό και την εκτίμηση πιθανών νέων κινδύνων που γεννούν οι εξελίξεις της τεχνολογίας.

Η επιτροπή συνεχίζει να συνεργάζεται στενά με τις υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών (ΠΟΥ – .ΟΕ) και ιδιαίτερα στους ακόλουθους τομείς:

- α) εξάλειψη των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας,
- β) υποστήριξη για τη βελτίωση της υγείας στην εργασία παγκοσμίως ιδίως ενθαρρύνοντας την εκπόνηση συμβάσεων και συστάσεων από τη .ΟΕ,
- γ) συνέπειες από την εξάρτηση από τα φάρμακα και το αλκοόλ στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

ΑΠΟΨΗ Γ.Σ.Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ως κεντρική ρίζα του συνολικού προβλήματος υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, η Γ.Σ.Ε.Ε. εντοπίζει την ύπαρξη ασφάλισης του επαγγελματικού κινδύνου, ο οποίος στην ελληνική έννομη τάξη εισήχθη το 1961, με το βασιλικό διάταγμα 473, το οποίο υποχρέωνε τους εργοδότες να καταβάλλουν εισφορά στο Ι.Κ.Α. 1% για την ασφάλιση του επαγγελματικού κινδύνου.

Έκτοτε έλαβαν χώρα μεγάλες εξελίξεις στις εργασιακές σχέσεις. Οι ανάγκες των εργαζομένων πολλαπλασιάστηκαν και αντίστοιχα υπεραυξήθηκαν οι υποχρεώσεις του Ι.Κ.Α. το οποίο σήμερα αδυνατεί να ανταποκριθεί σε όλες.

Για το σκοπό αυτό η Γ.Σ.Ε.Ε. έχει καταρτίσει συγκεκριμένες προτάσεις όπως:

- Η επέκταση της δημιουργίας τμημάτων ιατρικής εργασίας σε όλα τα νομαρχιακά νοσοκομεία και τα μεγάλα κέντρα υγείας (και όχι μόνο στο Ιάσιο νοσοκομείο της Ελευσίνας, στο οποίο το τμήμα ιατρικής εργασίας είχε συσταθεί μεν πριν μερικά χρόνια αλλά δεν λειτουργούσε).
- Η αναβάθμιση και η αύξηση των θέσεων ειδικότητας ιατρών εργασίας, και η μερική τροποποίηση του θεσμού αυτού, έτσι ώστε να επεκταθεί και σε επιχειρήσεις με προσωπικό κάτω των 50 ατόμων, οι οποίες πλειοψηφούν στην ελληνική οικονομία και αποτελούν και την ομάδα υψηλότερου κινδύνου για την πρόκληση κινδύνων και απειλών για την ασφάλεια των εργαζομένων.

- Μια άλλη σημαντική θεσμική παρέμβαση που προτείνει η Γ.Σ.Ε.Ε. είναι η δημιουργία ενός Κέντρου Αναφοράς Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου (Κ.Α.Α.Ε.Κ) το οποίο θα είναι οργανισμός διοικούμενος από τα ίδια τα μέλη του δηλαδή εργοδότες και εργαζομένους ενώ θα ελέγχεται από την πολιτεία, στο οποίο θα μεταφέρεται η εισφορά που ο εργοδότης καταβάλλει σήμερα στο Ι.Κ.Α., ενώ
  - το ύψος αυτής της εισφοράς δεν θα είναι ενιαίο αλλά θα καθορίζεται με βάση το βαθμό επικινδυνότητας του κλάδου στον οποίο ανήκει κάθε επιχείρηση και τους δείκτες επικινδυνότητας της συγκεκριμένης επιχείρησης, οι οποίοι ορίζονται με κριτήριο τον αριθμό ατυχημάτων ανά έτος, τις επαγγελματικές ασθένειες ανά έτος, τις μετρήσει βλαπτικών παραγόντων που υφίστανται στη συγκεκριμένη επιχείρηση.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

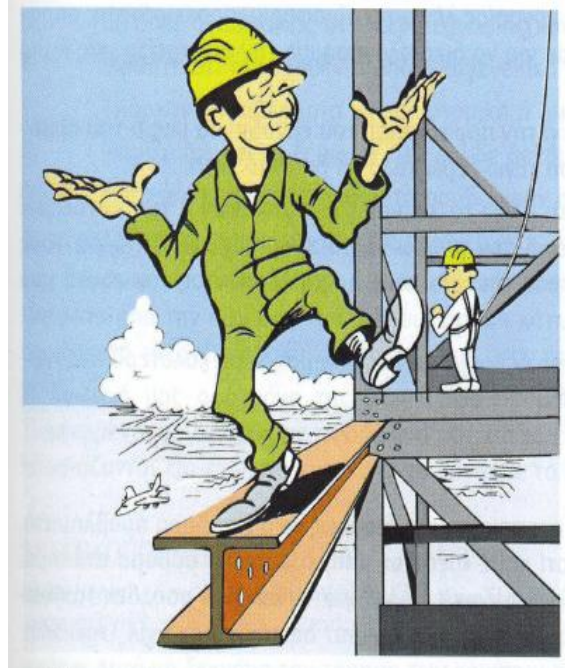
ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Περίληψη κεφαλαίου 8

Το αποτέλεσμα της μη εφαρμογής των κανονισμών υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία στο χώρο της επιχείρησης είναι η εμφάνιση εργατικού ατυχήματος ή θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος .

Υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες που επηρεάζουν την εμφάνιση εργατικού ατυχήματος και δεν θα πρέπει να συγχέεται με την επαγγελματική ασθένεια.

Μετά την εμφάνιση του εργατικού ατυχήματος ακολουθείται η διαδικασία της αναγγελίας του ατυχήματος, η καταγραφή του στο ειδικό βιβλίο ατυχημάτων, η αποζημίωση του εργαζόμενου και τέλος η επανένταξή του στο χώρο εργασία όπου αυτό είναι εφικτό.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Εργατικό ατύχημα είναι το συμβάν που προέρχεται από βίαιο και αιφνίδιο γεγονός κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή της και που προκάλεσε ανικανότητα για εργασία που διαρκεί περισσότερο από 4 ημέρες(άρθρο 1 του νόμου 551/1915. Η έννοια αυτή ισχύει για τους μισθωτούς για τους οποίους εφαρμόζεται η εργατική νομοθεσία και η ασφάλιση του ΙΚΑ.

Με βάση τα παραπάνω η ύπαρξη του εργατικού ατυχήματος προϋποθέτει:

1. Βίαιο συμβάν, που προέρχεται από εξωτερική του οργανισμού του εργαζόμενου αιτία.
2. Τα αίτια του συμβάντος να προέρχονται από την απασχόληση του εργαζόμενου ή εξ αφορμής αυτής.
3. Το συμβάν να προσέβαλε την σωματική ακεραιότητα και υγεία του μισθωτού. Έτσι π.χ. το έμφραγμα κατά την εργασία δεν χαρακτηρίζεται σαν εργατικό ατύχημα, εκτός εάν αποδειχθεί ότι υπήρξε συγκεκριμένο συμβάν κατά την εργασία που το προκάλεσε.

Επίσης εργατικό ατύχημα μπορεί να χαρακτηριστεί και κάθε βίαιο γεγονός που συμβαίνει στον εργαζόμενο:

- κατά την μετάβασή του στον χώρο εργασίας ή την αποχώρησή του από αυτόν
- κατά την διάρκεια της μεσημβρινής διακοπής της εργασίας
- λόγω της υπέρμετρης προσπάθειας του εργαζομένου
- κατά την διάρκεια της απεργίας

Ειδικές διατάξεις ισχύουν για ατυχήματα εργαζομένων στην ναυτιλία.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

Δεν θα πρέπει να συγχέουμε τον όρο επαγγελματική ασθένεια με τον όρο του εργατικού ατυχήματος. Η επαγγελματική ασθένεια είναι η πάθηση που προκύπτει ύστερα από έκθεση σε βλαβερές συνθήκες στον χώρο εργασίας.

Ακόμα πιο περίπλοκες ως προς την καταγραφή και την αντιμετώπιση είναι οι επαγγελματικές ασθένειες. Το θέμα των επαγγελματικών ασθενειών αφορά μια τεράστια μερίδα ανθρώπων, συμπεριλαμβανόμενων και των υπαλλήλων γραφείου. Οι συνηθέστερες επαγγελματικές ασθένειες είναι οι μυοσκελετικές παθήσεις, δερματολογικές παθήσεις, πνευμονοπάθειες και καρκίνοι.

Αξίζει να σημειωθεί πως ένα πολύ σοβαρό ζήτημα που απασχολεί τις σύγχρονες επιχειρήσεις είναι τα ψυχολογικά προβλήματα και το στρες που εκτός από τα άμεσα ορατά αποτελέσματα, μπορούν αργότερα να προκαλέσουν τεράστιες βλάβες στην υγεία, εγκεφαλικά, καρδιακά επεισόδια κ.α.

Στην Ελλάδα δεν υφίσταται κατάλογος με τις σχετιζόμενες με την εργασία ασθένειες καθώς μόλις το 2005 δηλώθηκαν μόνο οχτώ επαγγελματικές ασθένειες. Την ίδια ώρα στην Αυστρία το 2007 ανακοίνωσαν περίπου τέσσερις χιλιάδες επαγγελματικές ασθένειες. Αν και υπάρχει ένα ικανοποιητικό θα λέγαμε νομοθετικό πλαίσιο απουσιάζει η ευαισθησία.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Τα εργατικά ατυχήματα (και οι επαγγελματικές ασθένειες) αποτελούν προϊόν τριών παραγόντων που επιδρούν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό στο ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον:

- Εξοπλισμός και περιβάλλον εργασίας

- Οργάνωση της εργασίας
- Ανθρώπινος παράγοντας

Στον εξοπλισμό εργασίας περιλαμβάνονται τα μηχανήματα, οι εγκαταστάσεις, τα εργαλεία, τα υλικά και τα προϊόντα που βρίσκονται μέσα στο χώρο παραγωγής. Το περιβάλλον εργασίας αποτελείται από το σύνολο των παραγόντων που υπάρχουν στον εργασιακό χώρο, δηλαδή τους φυσικούς(θόρυβος, δονήσεις, φωτισμός, θερμοκρασία, υγρασία, κλπ), τους χημικούς (αέρια, ατμοί, σκόνες) και τους βιολογικούς(βακτηρίδια, ιοί, μικρόβια, κλπ) παράγοντες.

Η οργάνωση της εργασίας αποτελεί το σύνολο των τυπικών και άτυπων κανόνων που ρυθμίζουν την παραγωγική διαδικασία. Στοιχεία που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων είναι η εκπαίδευση, οι διαδικασίες ασφάλειας, ο συντονισμός των εργασιών, η επικοινωνία, η επίβλεψη, οι ρυθμοί εργασίας κλπ.

Τέλος ο ανθρώπινος παράγοντας περιλαμβάνει τα στοιχεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς που σχετίζονται με την εργασία, όπως προσοχή, αντίληψη, ταχύτητα αντίδρασης, ριψοκινδύνευση κλπ.

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ο εργοδότης έχει υποχρέωση, μεταξύ άλλων:

Να αναγγέλλει μέσα σε 24 ώρες όλα τα εργατικά ατυχήματα:

- στα ΚΕΠΕΚ (Π.Δ. 17/96 άρθρο 8, παρ.2α), (Κέντρα πρόληψης επαγγελματικού κινδύνου, αποτελεί περιφερειακή υπηρεσία Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης, συνολικά υπάρχουν επτά σε όλη την Ελλάδα).
- στις αστυνομικές αρχές (Άρθρο 2 παρ. 5 του ΠΔ 159/99) και
- στον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος.

Εάν το ατύχημα είναι σοβαρό ή θανατηφόρο πρέπει να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος καθώς επίσης πρέπει να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται η περιγραφή του συμβάντος, τα αίτια και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων περιστατικών.

Τέλος θα πρέπει να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν σαν συνέπεια απουσία του εργαζομένου μεγαλύτερη των τριών ημερών.

ΕΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Στην επιχείρηση πρέπει να υπάρχει και ειδικό βιβλίο ατυχημάτων, όπου αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή των ατυχημάτων (άρθρο 32 παρ. Α9 του Ν.1568/85) και ένα βιβλίο καταχώρησης των συλλογικών αποτελεσμάτων των βιολογικών εξετάσεων ενδεικτικών της έκθεσης σε παράγοντες όταν προβλέπονται τέτοιες εξετάσεις, καθώς και ατομικός ιατρικός φάκελος των εργαζομένων. Ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει κάθε εργαζόμενο σε ιατρικό έλεγχο μετά τη πρόσληψή του, σε τακτά χρονικά διαστήματα, κατά την αλλαγή θέσης εργασίας και πριν την τοποθέτησή του σε νέα θέση εργασίας που συνεπάγεται την έκθεσή του σε παράγοντες. Τα δύο αυτά βιβλία δεν απαιτούν θεώρηση από το ΚΕ.Π.Ε.Κ.

Για την ολοκληρωμένη και ακριβή αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης των συνθηκών εργασίας σε μία επιχείρηση, βασικό στοιχείο αποτελεί η αναγνώριση και καταγραφή των πηγών κινδύνου.

Ο διαχωρισμός των κινδύνων για την υγεία και αυτών για την ασφάλεια, δεν είναι απόλυτος. Για παράδειγμα ο θόρυβος ή ο φωτισμός μπορεί να προκαλέσουν ατυχήματα αλλά και βλάβες στην υγεία.

Σε πολλές περιπτώσεις ο ανθρώπινος παράγοντας, οι Θέσεις εργασίας, οι συμπεριφορές, πράξεις ή παραλείψεις μπορεί να μεταβάλλουν μία ασφαλή κατάσταση σε ανασφαλή.

Επομένως στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αρκεί μία απλή αποτύπωση των πηγών του κινδύνου αλλά πρέπει να συνεκτιμώνται και άλλες παράμετροι. Για παράδειγμα οι κίνδυνοι για την υγεία ενός εργαζόμενου σε εργασίες συγκολλήσεων είναι διαφορετικοί όταν ένας εργαζόμενος εργάζεται σε πάγκο εργασίας και διαφορετικοί σε μία "δύσκολη" θέση εργασίας σε κλειστό χώρο που επηρεάζει το μυοσκελετικό σύστημα του εργαζόμενου κλπ.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Ο παθών σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή η οικογένειά του αν πρόκειται για θανατηφόρο, άσχετα από αποζημίωση που έλαβε από τον ασφαλιστικό οργανισμό μπορεί να προσφύγει στα δικαστήρια και να διεκδικήσει χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη σύμφωνα με τα άρθρα 299 και 913-932 του Αστικού Κώδικα.

Διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις ανικανότητας, σύμφωνα με τις οποίες κλιμακώνεται η προβλεπόμενη αποζημίωση του παθόντα:

1. πλήρης διαρκή ανικανότητα
2. μερική διαρκή ανικανότητα

3. πλήρης πρόσκαιρη ανικανότητα
4. μερική πρόσκαιρη ανικανότητα
5. θάνατος(καταβάλλεται στους δικαιούχους κληρονόμους)

Ένα ατύχημα μπορεί να συνεπάγεται υψηλές αποζημιώσεις, ή ακόμα να εμπλέκει και εξοπλισμό, ο οποίος θα καταστραφεί και άρα δεν θα μπορεί να παράγει. Το αποτέλεσμα είναι το κόστος να είναι τεράστιο και όχι συγκρίσιμο με το αντίστοιχο κόστος για την επένδυση στην ασφάλεια.

Οι επενδύσεις ασφαλείας στο εργασιακό περιβάλλον είναι επενδύσεις στον σημαντικότερο παραγωγικό παράγοντα της επιχείρησης, τον ανθρώπινο παράγοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1999 - 2005

Περίληψη κεφαλαίου 9

Οι παρεχόμενες πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου ταξινομούνται σε δυο μέρη. Στο πρώτο μέρος περιλαμβάνονται πίνακες και γραφήματα ως προς το σύνολο των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που αναφέρονται ξεχωριστά στο σύνολο των εργατικών ατυχημάτων, καθώς παρέχονται επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την ηλικία, το φύλο, το μήνα ατυχήματος και την ασκούμενη ενέργεια που οδήγησε στο ατύχημα. Επιπλέον δίδονται πληροφορίες σχετικά με τον υλικό παράγοντα, το προσβαλλόμενο μέρος του σώματος, το είδος του τραύματος και το είδος της οικονομικής δραστηριότητας που συνέβη το εργατικό ατύχημα.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται αναφορά και ανάλυση των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, ως προς το σύνολο των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ όπως και στους παραπάνω τομείς των εργατικών ατυχημάτων, δηλαδή ως προς το φύλο τον υλικό παράγοντα κλπ..

Για να υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία με τα τελευταία δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία οι πληροφορίες που παρέχονται σε αυτό το μέρος έχουν συλλεχθεί και επεξεργαστεί η κάθε μια ξεχωριστά ανά έτος και ανά στατιστικό στοιχείο. Τα έτη που αναλύονται είναι η χρονική περίοδος από το 1999 έως και το 2005, όπου αυτά είναι τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και της Ε.Σ.Υ.Ε.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ έχουν αρκετά μεγάλη απόκλιση από τα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία του Σ.Ε.Π.Ε. Αυτό συμβαίνει διότι το υψηλότερο ποσοστό εργατικών ατυχημάτων δηλώνονται στο ΙΚΑ για την είσπραξη των εισφορών και επομένως έχουν πιο ακριβή στοιχεία. Αντιθέτως τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα κινούνται σχεδόν στα ίδια ποσοστά.

Η τακτική των εργοδοτών είναι δηλαδή να μη δηλώνουν τα ατυχήματα στο ΣΕΠΕ, όπως έχουν υποχρέωση, αλλά μόνο στο ΙΚΑ, προκειμένου οι εργαζόμενοι να λάβουν την αποζημίωση που δικαιούνται. Το οξύμωρο είναι ότι το ΣΕΠΕ δίνει μεγαλύτερο αριθμό θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων από το ΙΚΑ, επειδή αναφέρεται και σε ασφαλισμένους άλλων ταμείων και γιατί σε περίπτωση θανάτου παρεμβαίνουν οι ανακριτικές αρχές και διενεργείται αυτοψία. Το 2005 το ΙΚΑ δήλωσε 68 θανάτους και το Σώμα Επιθεωρητών 111. Είναι σαφές ότι υπάρχει μια υποεκτίμηση των εργατικών ατυχημάτων.

Παρά την εντατικοποίηση των ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για την

πρόληψη τέτοιων ατυχημάτων, καθώς και τις συστηματικότερες προσπάθειες καταγραφής τους, τα στοιχεία αυτά αναδεικνύουν εκ νέου το πρόβλημα σχετικά με τον τρόπο καταμέτρησης των εργατικών ατυχημάτων, καθώς και εκείνο του συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων φορέων. Αν και φαίνεται να υπάρχει μια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση έναντι του φαινομένου αυτού είναι αμφίβολο εάν τα στοιχεία αυτά εκφράζουν τις πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος, ειδικά αν λάβουμε υπόψη μας τις συνθήκες που επικρατούν, για παράδειγμα, στον οικοδομικό κλάδο [μεγάλο ποσοστό «μη-δηλωμένου» αλλοδαπού (και μη) εργατικού δυναμικού, παραβιάσεις της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, κλπ.] ή και σε άλλους κλάδους Συνθήκες που δυσχεραίνουν την καταγραφή ή/και πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.

Η Ελλάδα βρίσκεται στις μεσαίες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση από άποψη εργατικών ατυχημάτων.

Ουσιαστικά όμως δεν υπάρχει βαριά βιομηχανία που θα μπορούσε να δικαιολογήσει έναν τέτοιο αριθμό εργατικών ατυχημάτων και πολύ περισσότερο, θανατηφόρων. Αν και στη χώρα μας οι επιχειρήσεις δεν έχουν άμεσο κόστος από τα εργατικά ατυχήματα εφόσον οι έλληνες φορολογούμενοι αναλαμβάνουν να καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος της «αποζημίωσης» προς το θύμα μέσω του ΙΚΑ, ωστόσο οι έμμεσες ζημιές πολλές φορές είναι μεγαλύτερες όπως αναλύσαμε στην αρχή του πρώτου κεφαλαίου.

Οι καταναλωτές έχουν καλή «μνήμη» και πως ένα εργατικό ατύχημα επηρεάζει έντονα την άποψη που έχουν για μία εταιρεία άρα και την προτίμηση στα προϊόντα της. Έχει παρατηρηθεί ακόμα και σοβαρή πτώση μιας μετοχής ύστερα από κάποιο εργατικό ατύχημα.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ ΑΠΟ 1999 ΕΩΣ ΚΑΙ 2005

Εξετάζοντας την τελευταία επταετία κατά το έτος 1999 καταγράφηκαν, από το ΙΚΑ, 17.658 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή των Δελτίων Εργατικού Ατυχήματος συγκεντρώθηκε δείγμα 14.949 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 120 ήταν θανατηφόρα (8%).

Κατά το έτος 2000 καταγράφηκαν, 16.822 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή συγκεντρώθηκε δείγμα 14.154 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 80 ήταν θανατηφόρα.

Κατά το έτος 2001 καταγράφηκαν, 16.483 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή

συγκεντρώθηκε δείγμα 14.389 εργατικών ατυχημάτων και 116 θανατηφόρων.

Κατά το έτος 2002 καταγράφηκαν, 16.031 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή συγκεντρώθηκε δείγμα 14.004 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 103 ήταν θανατηφόρα.

Κατά το έτος 2003 καταγράφηκαν, 15.310 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή συγκεντρώθηκε δείγμα 13.302 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 107 ήταν θανατηφόρα.

Κατά το έτος 2004 καταγράφηκαν, 14.490 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή συγκεντρώθηκε δείγμα 12.346 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 100 ήταν θανατηφόρα. Στην πραγματικότητα τα θανατηφόρα ατυχήματα ήταν 102 αλλά λόγω καθυστερημένης ανταπόκρισης 2 θανατηφόρα ατυχήματα δεν έχουν συμπεριληφθεί στην ανάλυση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Κατά το έτος 2005 καταγράφηκαν, από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, 13.755 εργατικά ατυχήματα. Από την καταγραφή των Δελτίων Εργατικού Ατυχήματος συγκεντρώθηκε δείγμα 10.699 εργατικών ατυχημάτων εκ των οποίων 68 ήταν θανατηφόρα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α), από το 1977 μέχρι το 2005, ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων παρουσιάζει μείωση. Συγκεκριμένα, ενώ κατά το έτος 1977 συνέβαινε εργατικό ατύχημα σε ποσοστό 3.81% των ασφαλισμένων, το 2001 το ποσοστό αυτό είχε μειωθεί σημαντικά και ήταν της τάξεως του 0.85%.

Η Ελλάδα σύμφωνα με την Eurostat εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό δηλωθέντων περιστατικών (μόλις το 32%), όταν ο αντίστοιχος δείκτης για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φθάνει το 89%.

Η αύξηση των δηλωθέντων ατυχημάτων δεν σημαίνει απαραίτητα και μια γενικότερη αύξηση των εργατικών ατυχημάτων, δεδομένου ότι παλαιότερα συχνά δηλωνόντουσαν μόνο τα θανατηφόρα και τα πολύ σοβαρά εργατικά ατυχήματα. Το να δηλώσει άμεσα ο εργοδότης το εργατικό ατύχημα καθώς και σχετικές με αυτό πληροφορίες θεωρείται προτεραιότητα σε κάποια τέτοια περίπτωση. Παρ' όλα αυτά όμως υπάρχουν κάποιες μικρές κυρίως επιχειρήσεις που δεν το τηρούν αυτό.

Ο μεγαλύτερος αριθμός ατυχημάτων παρατηρείται σε μικρές επιχειρήσεις, συγκεκριμένα σύμφωνα με το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ το 40% των ατυχημάτων συνέβησαν σε επιχειρήσεις με προσωπικό έως εννέα άτομα.

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός εργατικών ατυχημάτων της χώρας μειώνεται σταδιακά, καθώς αυξάνονται και οι άμεσα ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ. Παράλληλα με αυτήν την

αύξηση μειώνεται ο αριθμός ατυχημάτων ανά 1000 ασφαλισμένους, πράγμα που σημαίνει ότι αν για παράδειγμα το 2005 είχαμε 7 συντελεστή αριθμού ατυχημάτων ανά 1000 ασφαλισμένους, για κάθε 1000 εργαζόμενους αντιστοιχούν 7 εργατικά ατυχήματα αν την επόμενη χρονιά αυτός ο δείκτης μειωθεί μειώνονται και τα εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν ανά 1000 εργαζόμενους.

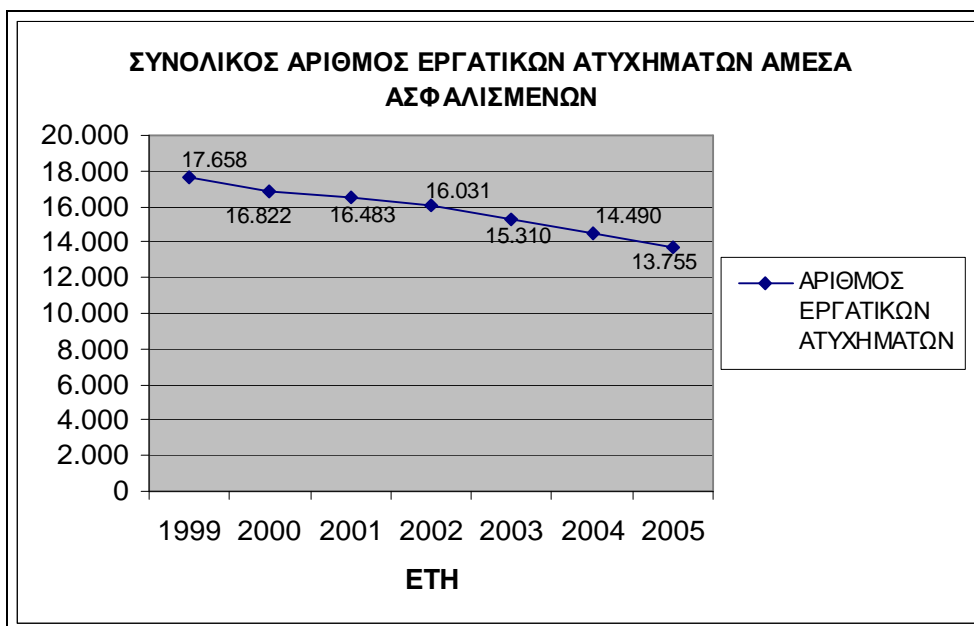
Μερίδιο ευθύνης για την αύξηση των εργατικών ατυχημάτων κατά την συγκεκριμένη χρονική περίοδο (ιδιαίτερα από το 2001-2004) αποδίδεται και στην προσπάθεια ολοκλήρωσης των Ολυμπιακών Έργων, που επέβαλε μια εντατικοποίηση των εργασιακών ρυθμών.

Στην τελευταία δημοσιευμένη επταετία η οποία αποτελεί και το δειγματοληπτικό μας πλαίσιο, στον Ελλαδικό χώρο υπάρχει όπως βλέπουμε στον παρακάτω πίνακα μείωση των εργατικών ατυχημάτων με ταυτόχρονη αύξηση των άμεσα ασφαλισμένων στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ. Το εργατικό κέντρο και το Σ.ΕΠ.Ε δεν αποδέχονται ότι αυτή η μείωση οφείλεται στην πρόληψη των ατυχημάτων από τις επιχειρήσεις αλλά στην στροφή των εργαζομένων σε επαγγέλματα που ανήκουν σε χαμηλότερης κατηγορίας επικινδυνότητας. Αυτό σημαίνει μια «εικονική» μείωση του ετήσιου αριθμού εργατικών ατυχημάτων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ						
ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ %	ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΜΕΣΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ %	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ 1000 ΑΣΦ/ΝΟΥΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ 1000 ΑΣΦ/ΝΟΥΣ %
1999	17.658	-5,1	1.935.246	1,4	9,1	-7,1
2000	16.822	-4,7	1.941.265	0,3	8,7	-4,4
2001	16.483	-2	1.949.495	0	8,6	-2,3
2002	16.031	-2,7	1.952.232	0,1	8,2	-3,5
2003	15.310	-4,5	1.955.878	0,2	7,6	-4,9
2004	14.490	-5,4	1.961.815	0,3	7,4	-5,3
2005	13.755	-5,1	1.965.275	0,2	7	-5,2

Πίνακας1, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 1, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Η δεκαετία από 25 έως 34 ετών είναι η πολυπληθέστερη ως προς τον ασφαλισμένο πληθυσμό ανδρών και γυναικών. Από αυτούς το 85% των ατυχημάτων συνέβη σε άνδρες γεγονός που εξηγείται ότι οι άνδρες εργάζονται περισσότερο σε βαρέα επαγγέλματα όπως ο κατασκευαστικός και ο βιομηχανικός τομέας σε σωματική κυρίως εργασία, ενώ μόλις το 15% σε γυναίκες. Το ποσοστό ατυχημάτων των αντρών μειώνεται και το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών σε εργατικά ατυχήματα αυξάνεται την τελευταία επταετία.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	M.O.
ΗΛΙΚΙΑ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΑΓΝΩΣΤΗ	2,4	2,4	2,4	1,7	1,6	1,4	0,6	1,786
ΕΩΣ 14 ΕΤΩΝ	0	0	0,1	0	0	0	0	0,014
15-19	1,8	1,9	1,9	1,9	1,5	1,4	1,2	1,657
20-24	14,7	14,3	14,4	14,1	14,2	13,1	11,7	13,79
25-29	16,6	17	16,8	17,1	17,3	17,1	17,1	17
30-34	15	15,2	15,5	15	15,9	16,2	15,6	15,49
35-39	12	12,6	12,3	13	13,3	13,5	14,6	13,04
40-44	11,4	11,2	11,7	11,7	11,2	11,5	12,5	11,6
45-49	10	9,9	10,1	9,8	10	10,7	10,6	10,16
50-54	8,9	8,6	8	8,5	8	8,4	8,9	8,471
55-59	5,4	4,8	5,4	5,7	5,5	5,4	5,6	5,4
60-64	1,5	1,7	1,3	1,3	1,2	1,1	1,4	1,357
65 ΚΑΙ ΑΝΩ	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,214
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
ΦΥΛΟ	%	%	%	%	%	%	%	M.O.
%ΑΝΤΡΩΝ	85,3	86,5	85,3	85,3	84,7	83,7	82,9	84,81
%ΓΥΝΑΙΚΩΝ	14,7	13,5	14,7	14,7	15,3	16,3	17,1	15,19
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 2, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

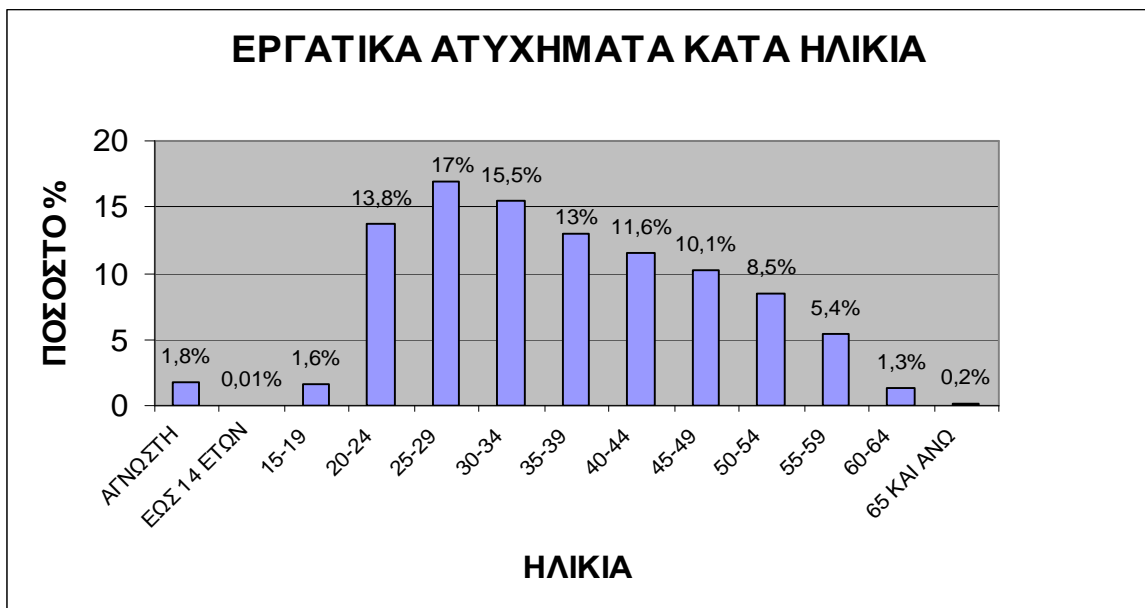
Η δημογραφική εξέλιξη δεν αποτελεί το καθοριστικό αίτιο των μεταβολών συμπεριλαμβανομένων και των εργατικών ατυχημάτων που συντελούνται στην απασχόληση, ωστόσο έχει επιπτώσεις πάνω σ' αυτήν.

Αξίζει εδώ να προσθέσουμε ότι τις τελευταίες δεκαετίες σύμφωνα με την EUROSTAT, ότι μειώνεται σημαντικά ο αριθμός γεννήσεων και συγκεκριμένα ο αριθμός γεννήσεων αρρένων. Ο περιορισμός της γονιμότητας όπως αποτυπώνεται διαχρονικά από την πτωτική πορεία του αδρού συντελεστή γεννητικότητας, επιδρά ήδη στην αγορά εργασίας.

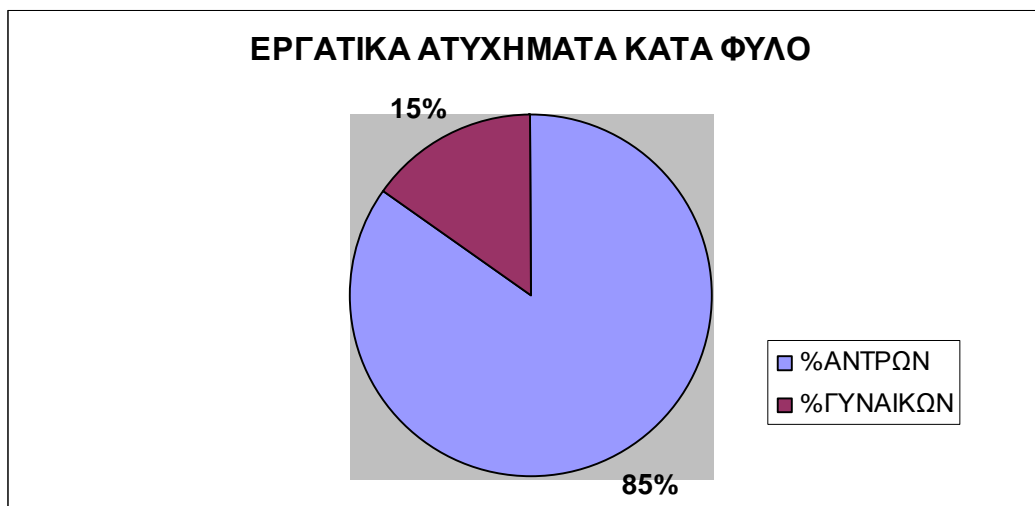
Πέραν από το παραπάνω όμως φαινόμενο, παρατηρείται και μια παράταση του μέσου όρου ζωής των ανθρώπων κυρίως στις μεσογειακές χώρες όπου μια από αυτές είναι και η Ελλάδα. Το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού, ωστόσο, δεν αφορά τις αναπτυγμένες κατά το βιομηχανικό πρότυπο χώρες, αλλά και τις αναπτυσσόμενες. Ο δείκτης γήρανσης αναμένεται να διπλασιαστεί τις επόμενες δεκαετίες. Με εξαίρεση την Αλβανία, την FYROM, και σε μικρότερο βαθμό την Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η πλειονότητα των βαλκανικών χωρών με πρώτη την Ελλάδα, έχει ήδη γερασμένο πληθυσμό.

Επιπλέον, η γήρανση του πληθυσμού δημιουργεί πίεση στην κοινωνική ασφάλιση, θέμα πολυσυζητημένο, που όμως αποτελεί και στα εργατικά ατυχήματα την κορυφή του παγόβουνου.

Στην ηλικιακή πυραμίδα του ελληνικού πληθυσμού που αφορά το έτος 2000 σύμφωνα με την τελευταία απογραφή η Ελλάδα υστερεί σε γεννητικότητα κατά την τελευταία δεκαετία, που θα αποτυπωθεί σε έλλειμμα του εργατικού δυναμικού την επόμενη εικοσαετία.

Γράφημα 2, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

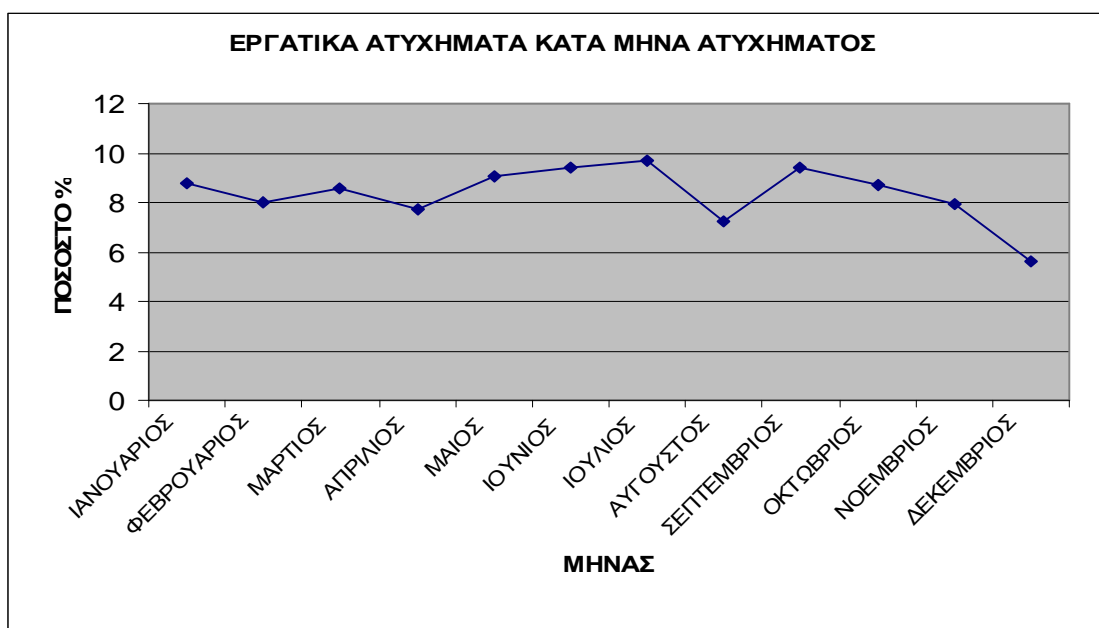

Γράφημα 3, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Οι μήνες με τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα είναι όπως βλέπουμε και από το γράφημα 4 ο Ιούνιος, ο Ιούλιος και ο Σεπτέμβρης προφανώς λόγω των καλών καλοκαιρινών συνθηκών οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων αυξάνονται (π.χ. κατασκευαστική δραστηριότητα), ενώ αντίθετα τον Αύγουστο και τον Δεκέμβριο λόγω των αδειών και των γιορτών παρατηρείται μείωση των ατυχημάτων.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΜΗΝΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	M.O.
ΜΗΝΑΣ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	9,5	9,8	9	9,1	8,1	7,8	8,2	8,79
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	6,9	8,8	7,9	8,6	7,8	8,2	8	8,03
ΜΑΡΤΙΟΣ	8,3	8,7	9,2	7,9	8,3	8,8	8,6	8,54
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	7,4	7,6	6,5	8,3	7,5	8,2	8,5	7,71
ΜΑΙΟΣ	8,7	9,2	9,9	8,1	9,5	9,2	8,9	9,07
ΙΟΥΝΙΟΣ	9,8	9,8	7,7	8,7	9,9	10,6	9,3	9,4
ΙΟΥΛΙΟΣ	9,6	9,3	9,8	9,9	9,9	9,8	9,3	9,66
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	7,9	7	7,4	6,7	7	6,9	7,6	7,21
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	10,3	8,3	9,4	8,8	9,8	9,3	9,7	9,37
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	8,6	8,5	10,2	9,1	8,7	7,8	7,8	8,67
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	8,2	8	8,1	8,3	7,5	7,3	8,2	7,94
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	4,8	5,1	4,9	6,3	6	6,2	5,9	5,6
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 3, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 4, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Οι συνολικές δαπάνες του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ σύνταξης και επιδότησης είναι ένα επιπλέον κόστος το οποίο αυξάνεται για το Ελληνικό κράτος αλλά δεν είναι αρκετά υψηλό έτσι ώστε να αποκατασταθεί ο εργαζόμενος. Στο χρονικό δείγμα μας, την τελευταία επταετία τα εργατικά ατυχήματα μειώνονται με αύξηση των παροχών συντάξεων και επιδομάτων όπως παρατηρούμε στον επόμενο πίνακα.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ			
ΕΤΗ	ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΟΧΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ
1999	34,777,071	7,677,127	42,454,198
2000	37,133,657	8,609,286	45,742,943
2001	40,377,083	8,813,615	49,190,698
2002	43,001,593	9,858,681	52,860,214
2003	46,226,712	10,598,018	56,824,730
2004	46,920,113	10,971,330	57,891,443
2005	47,483,155	10,701,000	58,184,155

Πίνακας 4, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Σημειώνεται ότι στις παροχές συντάξεων που αναγράφονται στον παραπάνω πίνακα, δεν περιλαμβάνονται τα ποσά των συντάξεων θανάτου που προήλθαν από εργατικά ατυχήματα. Από τις 12.000 αναπηρικές συντάξεις που χορηγεί το ΙΚΑ το 45% κάθε χρόνο,

περίπου οι μισές δηλαδή είναι από εργατικά ατυχήματα όπου η ανώτερη σύνταξη είναι 490 €

Στην Ελλάδα δυστυχώς δεν υπάρχει καμία πολιτική αποκατάστασης για ανθρώπους που τραυματίστηκαν στην εργασία τους. Στη Γερμανία για παράδειγμα υπάρχουν ειδικές κλινικές αποκατάστασης από πτώσεις, από τις 100 περιπτώσεις οι 45 επιστρέφουν στην εργασία τους.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ο στόχος πρέπει να είναι να έχει το κράτος συνεχώς ενεργούς πολίτες και όχι, να χτυπάει κάποιος, να παίρνει μια αναπηρική σύνταξη και ως εκεί.

Σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες 5 και 6 οι δύο σημαντικότερες αιτίες (εργατικά ατυχήματα κατά ασκούμενη ενέργεια) ατυχήματος είναι α) η πρόσκρουση σε σταθερά αντικείμενα και κτύπημα σε ή από κινούμενα αντικείμενα, β) οι πτώσεις ατόμων από ύψος και γ) οι ολισθήσεις, καταρρεύσεις, κτύπημα από πίπτοντα αντικείμενα με ποσοστά 35%, 15% και 15% αντίστοιχα. Το 25% των ατυχημάτων οφείλονται σε υλικούς παράγοντες που σχετίζονται με τις συνθήκες του εργασιακού περιβάλλοντος ενώ το 20% των ατυχημάτων οφείλεται σε παράγοντες που σχετίζονται με κάποιο από τα μέσα μεταφοράς ή τον ανυψωτικό εξοπλισμό.

ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΥΨΟΣ	14,9	14,9	14,5	13,4	14,5	15,4	15,1	14,67
ΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	9,9	12,8	12,9	16	13,4	14,1	13,6	13,24
ΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ,ΚΑΤΑΡΕΥΣΕΙΣ,ΚΤΥΠΗΜΑ ΑΠΟ ΠΙΠΤΟΝΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	20,1	16	13,6	11,7	13,5	13,1	14,1	14,59
ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗ ΣΕ Η ΑΠΟ ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	27,1	31,1	35	34,2	38,1	40,6	40	35,16
ΣΥΜΠΙΕΣΗ ΜΕΣΑ Η ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	16,7	18,2	13,6	15,6	13,2	10,4	10,7	14,06
ΥΠΕΡΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΠΙΩΔΗΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	3,1	2,9	3,3	3,1	2,5	2	2,3	2,743
ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΑΚΡΑΙΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ	1,8	1,9	1,8	1,9	1,7	1,9	1,6	1,8
ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,343
ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ Η ΣΕ ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΟΥΣΙΕΣ	1,5	1,1	1,4	1,5	1,4	1,4	1,2	1,357
ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	4,7	0,8	3,6	2,2	1,2	0,7	0,9	2,014
ΣΥΝΟΛΑ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 5, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Οι αιτίες των εργατικών ατυχημάτων χωρίζονται σε δυο κατηγορίες, εργατικό ατύχημα μπορεί να προέλθει από την αιτία του υλικού παράγοντα όπως για παράδειγμα βλέπουμε παρακάτω τα μηχανήματα, τα εργαλεία, τα μέσα μεταφοράς κλπ. ή μπορεί να προέλθει κατά την ασκούμενη ενέργεια του εργαζόμενου όπως ολισθήσεις, έκθεση σε υπεριώδης ακτινοβολίες, πτώσεις κλπ.

ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΥΛΙΚΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΥΛΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	15,5	16,5	13,8	13,5	12,9	13,3	12,5	14
ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ & ΑΝΥΨΩΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	15,5	17,3	19	19,2	21,3	22	24,6	19,843
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	12,9	14,2	18	18,7	18,8	16,2	15,6	16,343
ΥΛΙΚΑ, ΟΥΣΙΕΣ, ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ	9,7	15,1	13,6	14,9	19,8	22,1	20,8	16,571
ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	32,7	31,4	24,6	25	19,3	20,8	20,4	24,886
ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	10,8	5,2	10,1	7,9	7,6	5,4	6,1	7,5857
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΜΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΘΕΙΣ	2,7	0,3	0,9	0,8	0,3	0,2	0,1	0,7571
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

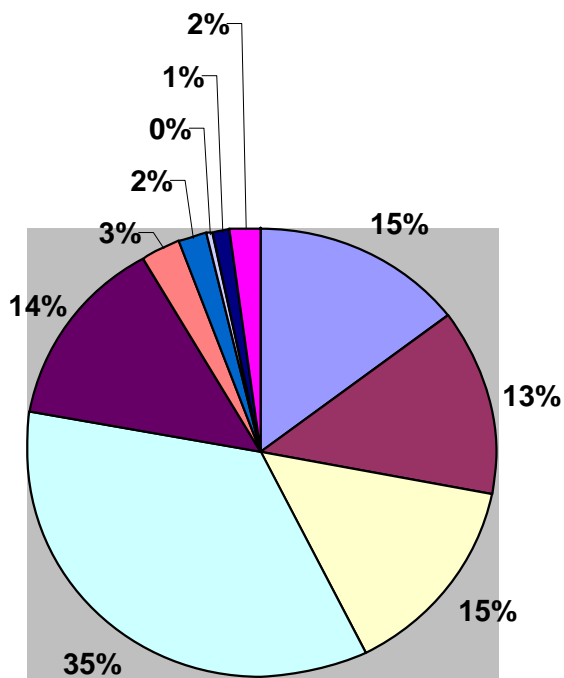
Πίνακας 6, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Σύμφωνα με στοιχεία από το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ πληροφοριακά όταν γίνει ατύχημα προερχόμενο από τις παραπάνω αιτίες ο τραυματίας μεταφέρεται κατά 70% στο πλησιέστερο νοσοκομείο μέσω ΙΧ αυτοκίνητο, ή φορτηγού, ενώ με ασθενοφόρο, με ταξί, ή με κάποιο άλλο μεταφορικό μέσω όπως είναι το private car ή δίκυκλο κατά 20% , 6% και 4% αντίστοιχα. Επιπλέον το 70% δεν νοσηλεύεται σε νοσοκομείο, ενώ το υπόλοιπο 30% νοσηλεύεται. Το ποσοστό αυτό δείχνει και την σοβαρότητα των εργατικών ατυχημάτων.

Η επιδράσεις που δέχεται ο εργαζόμενος όταν συμβεί το ατύχημα είναι δύο. Πρώτα το ατύχημα μπορεί να συμβεί λόγω της ασκούμενης ενέργειας που άσκησε ο εργαζόμενος κατά την διάρκεια της εργασίας του για λόγους που δηλώνονται στον πίνακα 6 και δεύτερον το ατύχημα μπορεί να συμβεί λόγω της γενικότερης οργάνωσης της εργασίας του εργαζομένου, δηλαδή στο χώρο που δουλεύει όπως βλέπουμε στον πίνακα 6 . Μπορεί όμως το ατύχημα να προκληθεί εξαιτίας και συνδυασμού των ανωτέρω.

Στα παρακάτω γραφήματα απεικονίζονται τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων υπό μορφή γραφικής παράστασης.

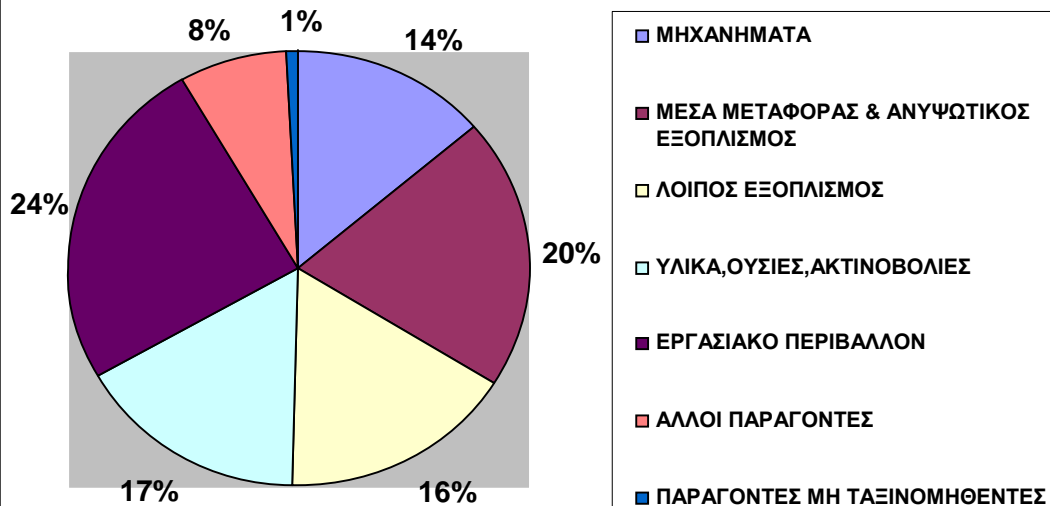
ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- ΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΥΨΟΣ
- ΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
- ΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ, ΚΑΤΑΡΕΥΣΕΙΣ, ΚΤΥΠΗΜΑ ΑΠΟ ΠΙΠΤΟΝΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
- ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗ ΣΕ Η ΑΠΟ ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
- ΣΥΜΠΙΕΣΗ ΜΕΣΑ Η ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
- ΥΠΕΡΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΠΙΩΔΗΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
- ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΑΚΡΑΙΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ
- ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ
- ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ Η ΣΕ ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΟΥΣΙΕΣ
- ΆΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 6, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΥΛΙΚΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ

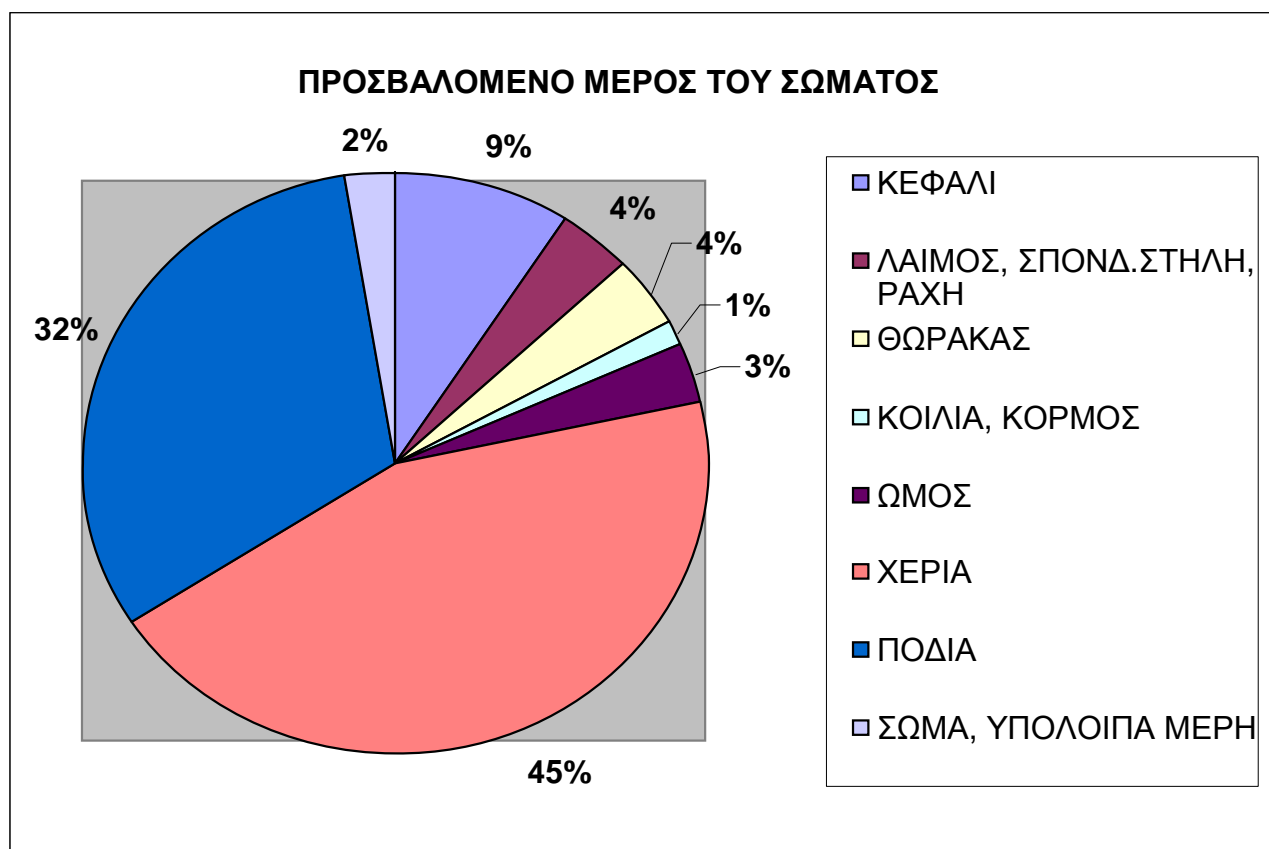
Γράφημα 7, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Τα περισσότερα ατυχήματα όπως παρατηρούμε στο παρακάτω γράφημα 8 και πιο αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα 7 εντοπίζονται στα άνω και κάτω άκρα με 45% και 32% αντίστοιχα. Ειδικότερα ως προς το συγκεκριμένο μέλος σώματος υπερισχύουν οι δάκτυλοι του χεριού με 23% και η κνήμη-γόνατο με 11%. Τα είδη τραύματος που κυριαρχούν είναι τα θλαστικά τραύματα με 30% , τα κατάγματα με 27% και οι θλάσεις με 22%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ως προς τον τόπο που σημειώθηκαν τα ατυχήματα, το 86% των ατυχημάτων συνέβησαν στο χώρο της επιχείρησης ή κατά διάρκεια της εργασίας ενώ το 14% ήταν τροχαία είτε κατά τη διάρκεια της εργασίας είτε κατά τη διαδρομή από ή προς την εργασία.

Το 99% των εργατικών ατυχημάτων έχουν ως συνέπεια τη διακοπή της την εργασίας.

Παρατηρούμε δε ότι στους πίνακες όλα τα στοιχεία συνδέονται μεταξύ τους, δηλαδή για παράδειγμα τα πιο συχνά ατυχήματα που γίνονται λόγω προσκρούσεων σε σταθερά ή κινούμενα αντικείμενα, λόγω πτώσεων, ολισθήσεων ή κακής οργάνωσης εργασιακού περιβάλλοντος(πίνακες 5,6) έχουν ως αποτέλεσμα κατά μεγάλο ποσοστό τον τραυματισμό των άνω και των κάτω άκρων(πίνακας 7) με τραυματισμό κατά μεγαλύτερο ποσοστό πάντα, θλαστικών τραυμάτων, κατάγματος και θλάσεων(πίνακας 8).

Γράφημα 8, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

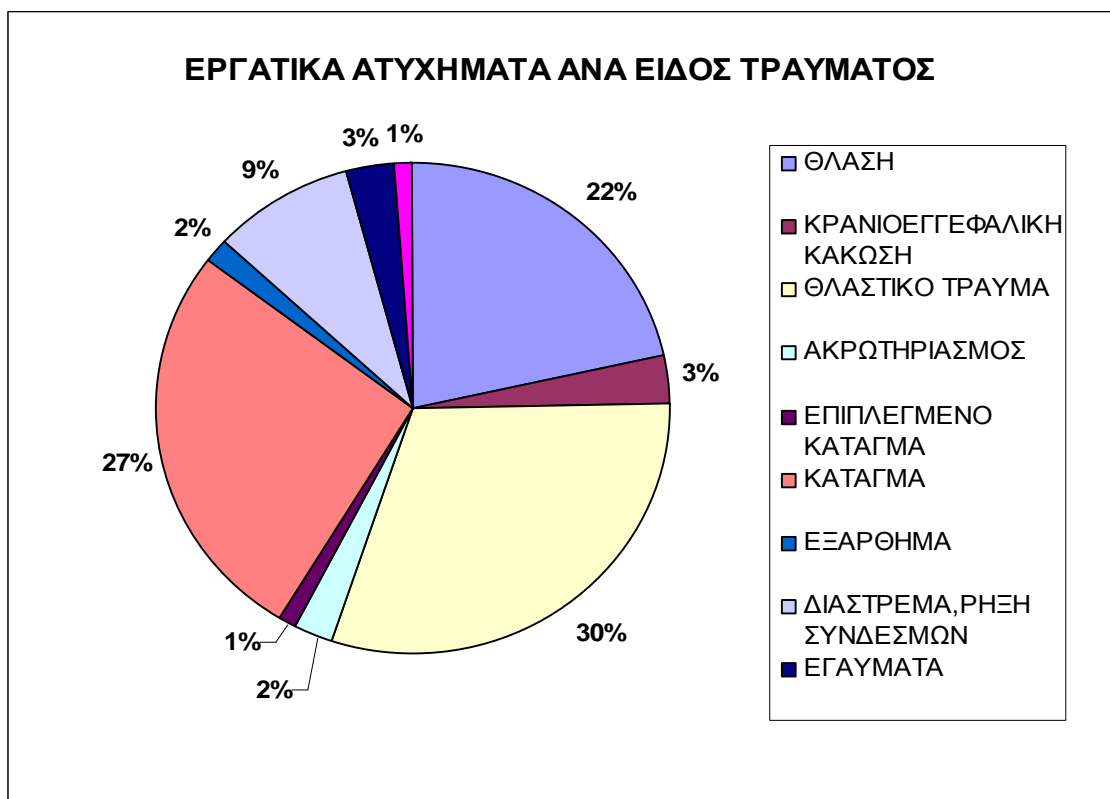
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ										
		ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.	%
ΚΕΦΑΛΙ	ΚΕΦΑΛΙ,ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ,ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΥΡΑ,ΑΓΓΕΙΑ	3,1	3,7	3,9	3,6	3,4	3,27	3,83	3,5	9,2
	ΠΡΟΣΩΠΟ	1,5	1,6	1,8	1,6	1,7	1,65	1,56	1,6	
	ΟΦΘΑΛΜΟΙ	2,8	2,7	2,7	2,7	2,4	2,44	2,34	2,6	
	ΟΤΑ	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,09	0,12	0,1	
	ΟΔΟΝΤΕΣ	0	0	0	0,1	0,1	0,02	0,07	0	
	ΚΕΦΑΛΗ,ΚΑΚΩΣΕΙΣ	1,2	1,4	0,9	0,5	0,7	0,45	0,54	0,8	
	ΚΕΦΑΛΗ ΑΛΛΑ ΜΕΡΗ	1,1	0,3	0,8	0,5	0,4	0,26	0,36	0,5	
ΛΑΙΜΟΣ, ΣΠΟΝΔ.ΣΤΗΛΗ, ΡΑΧΗ	ΛΑΙΜΟΣ,ΣΠΟΝΔ.ΣΤΗΛΗ,ΑΥΧΕΝΑΣ	0,5	0,5	1,1	1,1	1	1,2	1,53	1	3,9
	ΡΑΧΗ,ΣΠΟΝΔ.ΣΤΗΛΗ ΡΑΧΗΣ	3	3	2,5	2,5	2,5	2,79	2,9	2,7	
	ΡΑΧΗ ΑΛΛΑ ΜΕΡΗ	0	0,1	0	0	0,1	0,01	0,02	0	
ΘΩΡΑΚΑΣ	ΘΩΡΑΚΑΣ,ΠΛΕΥΡΕΣ,ΩΜΟΠΛΑΤΗ,ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΩΜΟΥ	3,5	3,8	3,2	3,7	3,4	3,8	3,49	3,6	3,9
	ΘΩΡΑΚΙΚΗ ΧΩΡΑ,ΟΡΓΑΝΑ	0,5	0,5	0,3	0,4	0,2	0,15	0,22	0,3	
ΚΟΙΛΙΑ, ΚΟΡΜΟΣ	ΚΟΙΛΙΑΚΗ ΧΩΡΑ,ΟΡΓΑΝΑ	1	0,5	0,7	0,8	0,6	0,7	0,76	0,7	1,3
	ΚΟΡΜΟΣ,ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ	0,1	0	0,1	0	0	0	0,01	0	
	ΚΟΡΜΟΣ ΑΛΛΑ ΜΕΡΗ	0,2	0,2	0,4	0,6	0,7	0,71	0,74	0,5	
ΩΜΟΣ	ΩΜΟΣ,ΔΙΑΡΘΡΩΣΕΙΣ	3,5	3,4	3,2	3,5	3,5	3,57	3,53	3,5	3,5
ΧΕΡΙΑ	ΒΡΑΧΙΟΝΑΣ,ΑΓΚΩΝΑΣ	5,5	6,8	6,7	7,1	7	7,7	7,36	6,9	44
	ΧΕΡΙ	5,7	7,5	7,1	7,5	7,5	7,47	7,83	7,2	
	ΔΑΚΤΥΛΑ ΧΕΡΙΟΥ	25,8	24,5	24,6	23,6	23,2	21,8	20,38	23	
	ΚΑΡΠΟΣ	7,2	6,5	6,4	6,3	6	6,24	6,79	6,5	
ΠΟΔΙΑ	ΙΣΧΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ	1,6	2,7	2,3	2,6	2,1	2,53	2,38	2,3	32
	ΚΝΗΜΗ,ΓΟΝΑΤΟ	10,7	10,7	10,4	10,2	10	11,1	10,79	11	
	ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ	7,8	7,9	8,4	9	8,8	9,3	9,63	8,7	
	ΠΟΔΙ	7,5	7,2	7,5	6,8	6,8	6,68	6,53	7	
	ΔΑΚΤΥΛΑ ΠΟΔΙΟΥ	3,7	3,4	3,2	3,1	3,1	2,93	3,32	3,3	
ΣΩΜΑ,ΥΠΟΛΟΙ ΠΑ ΜΕΡΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΣΩΜΑ	0,6	0,2	0,3	0,4	0,4	0,25	0,53	0,4	2,5
	ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	0,9	0,7	1,4	1,7	4,2	2,97	2,41	2	
	ΑΛΛΑ ΜΕΡΗ	0,1	0,1	0	0	0,1	0	0,1	0,1	

Πίνακας 7, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 8 ανάλογα με το είδος του τραύματος των εργατικών ατυχημάτων κυριαρχούν τα θλαστικά τραύματα, τα κατάγματα και οι θλάσεις με αντίστοιχα ποσοστά 30%, 26,6% και 21,6%.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΘΛΑΣΗ	22,1	23,8	21	19,6	19,6	22,9	22,3	21,6
ΚΡΑΝΙΟΕΓΓΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ	3,1	3,8	3,3	3,1	3,2	2,7	3,7	3,27
ΘΛΑΣΤΙΚΟ ΤΡΑΥΜΑ	31,7	31,2	33,6	30,7	30,4	28	26,6	30,3
ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΣ	1,8	1,9	2,1	2,6	2,8	2,8	2,6	2,37
ΕΠΙΠΛΗΓΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΜΑ	0,9	1	1,2	1,5	1,6	1,6	1,7	1,36
ΚΑΤΑΓΜΑ	25,8	26,8	24,5	26,5	27	27,5	28,2	26,6
ΕΞΑΡΘΡΩΜΑ	1,6	1,6	1,5	1,6	2,1	1,6	1,7	1,67
ΔΙΑΣΤΡΕΜΑ,ΡΗΞΗ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ	8,5	7,7	9,1	9,5	8,6	9	9,6	8,86
ΑΣΦΥΞΙΑ,ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ,ΑΓΠΟ ΑΕΡΑ,ΠΝΙΓΜΟΣ	0,1	0,1	0,1	0,1	0,05	0,1	0,05	0,09
ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ	3,5	3,1	3,3	3,5	3	3,2	3,1	3,24
ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,21
ΜΗ ΕΞΑΚΡΙΒΩΜΕΝΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ	0,1	0	0	0	0,08	0,1	0,1	0,05
ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	0,6	0,2	0,1	1	1,22	0,3	0,2	0,52
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 8, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

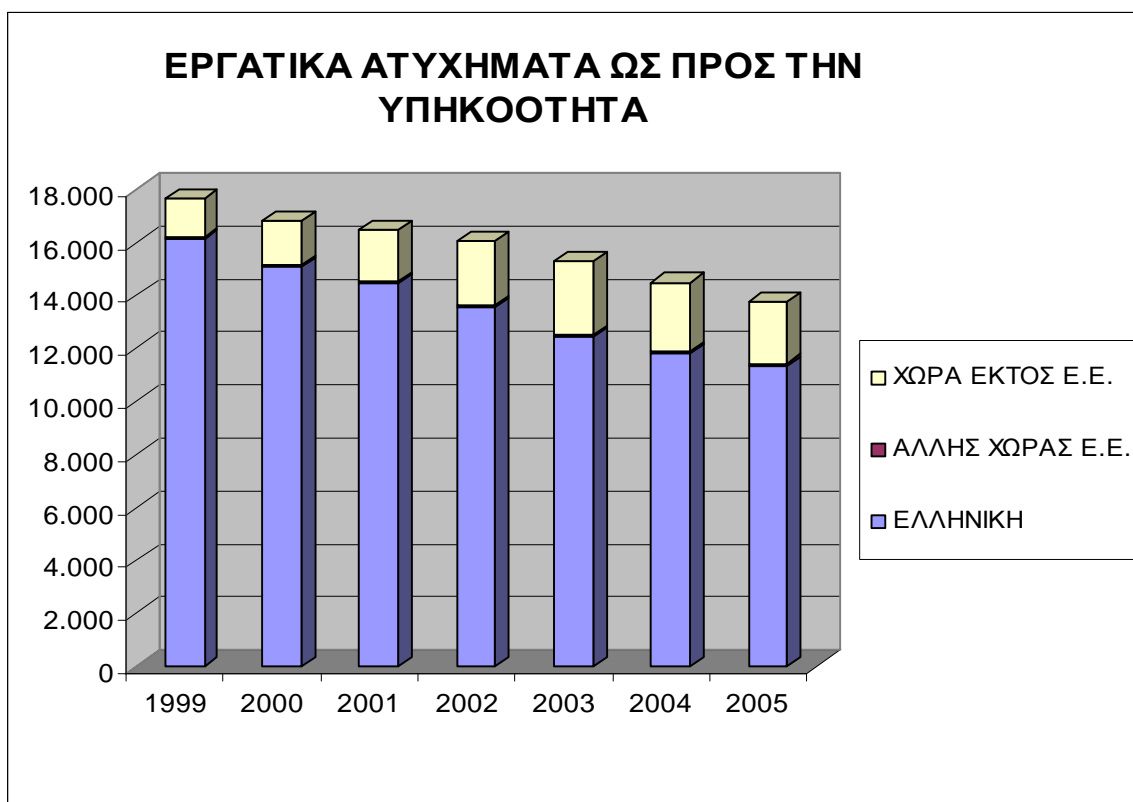

Γράφημα 9, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Στο σύνολο των ατυχημάτων, όπως βλέπουμε στο παρακάτω πίνακα 9 το 83% των ατυχημάτων συνέβη σε ασφαλισμένους Ελληνικής υπηκοότητας γεγονός που υποδηλώνει την πλειοψηφία των Ελλήνων εργαζομένων, το 16% σε ασφαλισμένους που κατάγονται από χώρα εκτός Ε.Ε. και 1% συμβαίνει σε ασφαλισμένους εντός Ε.Ε. Από αυτούς το 96% συνέβη σε μισθωτούς και το 4% σε αυτοαπασχολούμενους.

Το ελληνικό εργατικό δυναμικό αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, όμως από το 2003 και μετά παρατηρούμε ότι το εργατικό δυναμικό προερχόμενο από άλλη χώρα της Ε.Ε. αλλά και χώρας εκτός Ε.Ε. διπλασιάζεται και υπερδιπλασιάζεται αντίστοιχα.

Όσον αφορά για την συχνότητα των ατυχημάτων είναι υψηλή στους εργαζόμενους που προέρχονται από χώρα εκτός Ε.Ε. Τα στοιχεία αυτά, αν και δίνουν μία εικόνα της κατάστασης, δεν μπορούν να είναι ακριβή, εφόσον πολλές μικρομεσαίες κυρίως επιχειρήσεις δεν δηλώνουν κάποια από τα εργατικά ατυχήματα και το θέμα λύνεται «εσωτερικά». Το πρόβλημα τείνει να ξεφύγει όπως καταλαβαίνουμε τελείως από τον έλεγχο όταν πρόκειται για αλλοδαπούς εντός ή εκτός Ε.Ε. με προβλήματα νόμιμης παραμονής στη Ελλάδα και με άγνοια της ελληνικής νομοθεσίας, καθώς οι τελευταίοι αναγκάζονται να εργαστούν κάτω από ανθυγιεινές και επικίνδυνες συνθήκες εργασίας. Γι' αυτό και η συχνότητα των ατυχημάτων ανά 1000 αλλοδαπούς εργαζόμενους είναι αρκετά υψηλότερη απ' ότι στους Έλληνες.

Γράφημα 10, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Στον παρακάτω πίνακα 9 βλέπουμε αναλυτικά κατά την τελευταία επταετία την μείωση των εργατικών ατυχημάτων από Έλληνες εργαζομένους και την αύξηση των ατυχημάτων από αλλοδαπούς εργαζόμενους γεγονός που εξηγείται ότι οι αλλοδαποί κυρίως εργαζόμενοι δουλεύουν σε πιο «σκληρά» επαγγέλματα όπως είναι οι οικοδομές και επιπλέον δεν έχουν την παιδεία και την γνώση της πρόληψης.

Το εργατικό δυναμικό ανεξαρτήτου εθνικότητας αυξάνεται χρόνο με το χρόνο, ενώ οι μισθωτοί κατέχουν το υψηλότερο ποσοστό εργατικών ατυχημάτων. Η συχνότητα των ατυχημάτων ανά 1000 εργαζόμενους είναι πολύ υψηλότερη σε αλλοδαπούς εργαζομένους απ' ότι στους Έλληνες

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ				
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΑΛΛΗΣ ΧΩΡΑΣ Ε.Ε.	ΧΩΡΑ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ
1999	16.100	118	1.440	17.658
2000	15.077	104	1.641	16.822
2001	14.439	116	1.928	16.483
2002	13.541	99	2.391	16.031
2003	12.461	75	2.774	15.310
2004	11.804	93	2.593	14.489
2005	11.320	117	2.318	13.755
ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ				ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
1999	1.473.282	5.373	74.992	1.553.647
2000	1.473.282	5.373	74.992	1.553.647
2001	1.553.018	5.664	79.050	1.637.732
2002	1.553.018	5.664	79.050	1.637.732
2003	1.561.489	11.762	228.294	1.801.545
2004	1.644.590	13.210	230.352	1.888.152
2005	1.618.946	13.932	219.482	1.852.360
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ / 1000 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ				ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ 1000 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ
1999	10,93	21,96	19,2	11,37
2000	10,23	19,36	21,88	10,83
2001	9,3	20,48	24,39	10,06
2002	8,72	17,48	30,25	9,79
2003	7,98	6,38	12,15	8,5
2004	7,18	7,02	11,28	7,67
2005	6,99	8,4	10,56	7,43

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ
1999	17.109	547	17.658
2000	16.573	248	16.822
2001	16.284	195	16.483
2002	15.863	167	16.031
2003	15.210	100	15.310
2004	14.435	55	14.490
2005	13.651	104	13.755

Πίνακας 9, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Πολύ σημαντικός είναι ο παρακάτω πίνακας 10 όπου αναφορικά με τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του εργοδότη, τα περισσότερα ατυχήματα εντοπίζονται στις κατασκευές με ποσοστό 25,5% ενώ ο κλάδος αυτός αποτελεί το 14% των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Αυτό σημαίνει ότι το ¼ των εργατικών ατυχημάτων στην χώρα μας προέρχονται μόνο από τις κατασκευές ενώ οι ασφαλισμένοι που εργάζονται σε αυτόν τον κλάδο δεν είναι ούτε το 1/6 των συνολικά ασφαλισμένων στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Η ραγδαία αύξηση των ατυχημάτων σε αυτόν τον κλάδο, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση δραστηριοτήτων σε τεχνικά έργα και κατασκευές, υπό πίεση χρόνου μερικές φορές και από έλλειψη μέτρων προστασίας. Δεν είναι βέβαια τυχαίο το γεγονός ότι τα περισσότερα θανατηφόρα ατυχήματα παρατηρούνται σε αυτόν τον κλάδο, όπως θα αναφέρουμε πιο κάτω.

Κυριαρχούν οι μεταποιητικές βιομηχανίες με 37,4%. Ο κλάδος αυτός περιέχει τις περισσότερες επιχειρήσεις όπως βλέπουμε στον παρακάτω πίνακα 10 γι' αυτό έχει και το υψηλότερο ποσοστό.

Ως προς το επάγγελμα και το βαθμό επικινδυνότητας της εργασίας του ασφαλισμένου στην μεταποιητική βιομηχανία ο μεγαλύτερος αριθμός ατυχημάτων εμφανίζεται στην κατηγορία των Μεταλλωρύχων-Λατόμων και Τεχνιτών ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων και άλλων δομικών έργων (οικοδομικές εργασίες). Η κατηγορία αυτή αποτελεί το 2,3% των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ακολουθούν με μικρότερο ποσοστό οι χειριστές μηχανημάτων – συναρμολογητές και τέλος οι χύτες, συγκολλητές, τεχνίτες δομικών κατασκευών, σιδηρουργοί, εφαρμοστές ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Η τάση μείωσης των ατυχημάτων αποδίδεται κυρίως στην ενίσχυση των θεσμών πρόληψης, στη βελτίωση της εφαρμογής της νομοθεσίας και στην εξέλιξη της τεχνολογίας. Όμως ταυτόχρονα η μείωση αυτή συνδέεται και με τη συρρίκνωση των επικίνδυνων επαγγελμάτων όπως αναφέραμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Καθώς πολλές βιομηχανικές μονάδες με πεπαλαιωμένο εξοπλισμό και συνεπώς υψηλή επικινδυνότητα έχουν κλείσει ενώ σημειώνεται μια αύξηση των υπηρεσιών, όπου αντικειμενικά ο επαγγελματικός κίνδυνος είναι αρκετά σε χαμηλότερο επίπεδο.

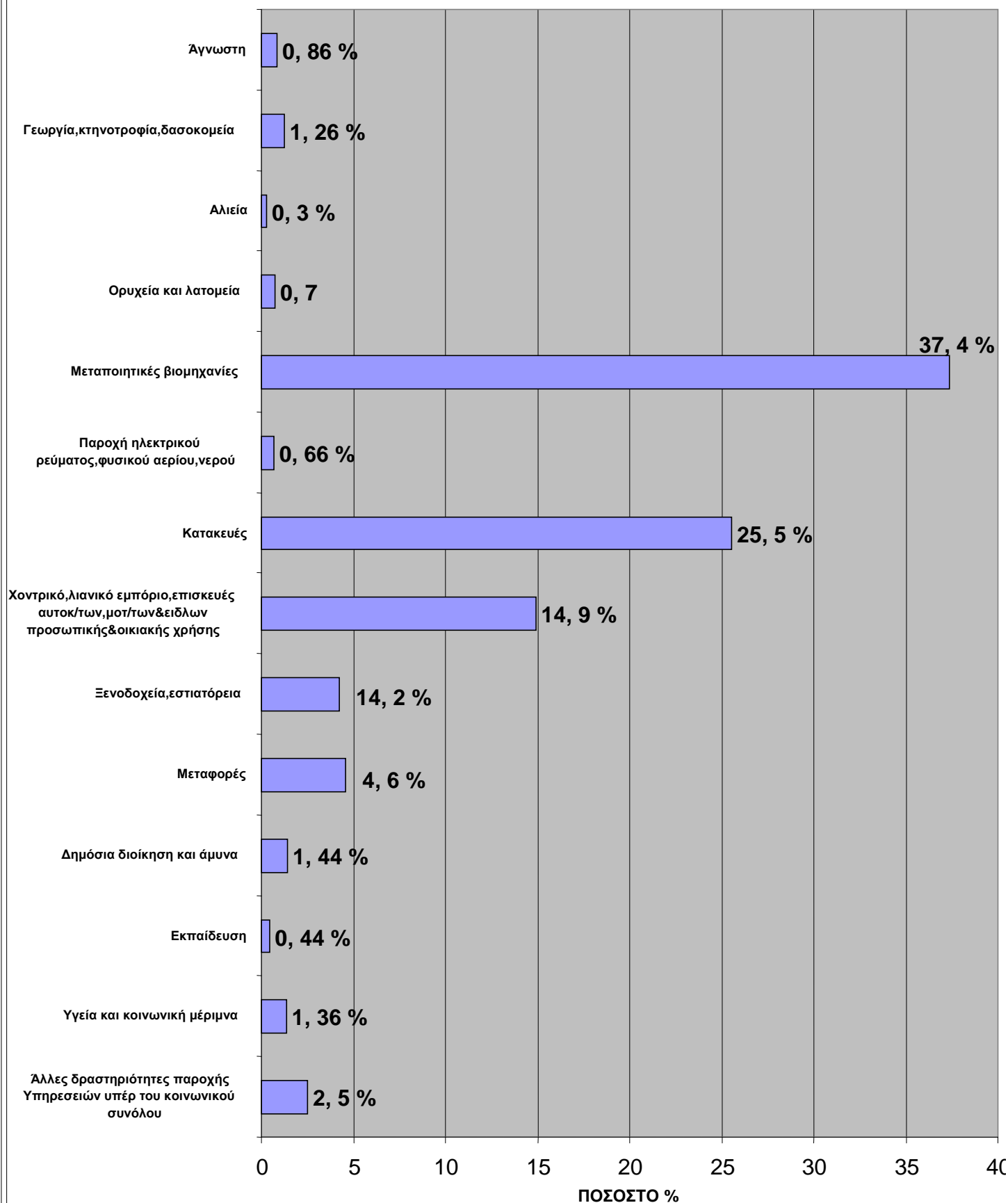
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ									
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
Άγνωστη	Άγνωστη	1,2	1,6	1	0,6	0,6	0,5	0,5	0,86
Γεωργία,κτηνοτροφία, δασοκομεία	Γεωργία,κτηνοτροφία	1,3	1,4	1,2	1,2	1,1	1,3	1,3	1,26
	Δασοκομεία,Υλοτομεία								
Αλιεία	Αλιεία,ιχθυοτροφία	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,1	0,3
Ορυχεία και λατομεία	Εξόρυξη άνθρακα	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,74
	Λοιπά ορυχεία,λατομεία								
Μεταποιητικές βιομηχανίες	Βιομηχανία τροφών και ποτών	41,4	39,3	37,5	38,9	35,2	35,4	34	37,4
	Παραγωγή προϊόντων καπνού								
	Παραγωγή κλωστ/κων υλών								
	Κατασκευή ενδυμάτων,γούναρικών								
	Κατεργασία δέρματος,υποδημάτων								
	Βιομηχανία ξύλου								
	Κατασκευή χαρτιού								
	Εκδόσεις,εκτυπώσεις								
	Παραγωγή προϊόντων πετρελαίου								
	Παραγωγή χημικών προϊόντων								
	Προϊόντα ελαστικών,πλαστικά								
	Κατασκευή προϊόντων από ορυκτά								
	Παραγωγή βασικών μετάλλων								
	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων								
	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού								
	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών								
	Όργανα ακριβείας,οπτικά&ορολόγια								
	Αυτοκινήτων,ρυμουλκούμενων οχημάτων								
Κατασκευή εξοπλισμού μεταφορών									
Κατασκευή επίπλων,λοιπές βιομηχανίες									
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος,φυσικού αερίου,νερού	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος,φυσικού αερίου	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,8	0,66
	Συλλογή,καθαρισμός,διανομή νερού								
Κατασκευές	Κατασκευές	25,4	25,4	25,6	25,4	27,5	25,3	24	25,5

Χοντρικό,λιανικό εμπόριο,επισκευές αυτοκ/των,μοτ/των&ειδων προσωπικής&οικιακής χρήσης	Πώληση,συντήριση οχημάτων/πώληση καυσίμων	14,2	14,5	14,6	14,7	14,8	15,1	16,5	14,9
	Χοντρικό εμπόριο,προμήθειες								
	Λιανικό εμπόριο,επισκευές συσκευών								
Ξενοδοχεία,εστιατόρεια	Ξενοδοχεία,εστιατόρεια	3,6	3,7	3,9	4,2	4,6	4,6	4,8	4,2
Μεταφορές	Χερσαίες μεταφορές	4,8	3,3	4,5	4,7	4,4	4,8	5,5	4,57
	Μεταφορές μέσω υδάτινων οδών								
	Εναέριες μεταφορές								
	Συναφής μεταφορικές δραστηριότητες								
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	Δημόσια διοίκηση και άμυνα	3,3	3,1	2,1	0,3	0,5	0,4	0,4	1,44
Εκπαίδευση	Εκπαίδευση	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,44
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1,2	1,3	1,4	1,1	1,5	1,34	1,7	1,36
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων	1,2	1,4	2,1	2,9	3	3,5	3,4	2,5
	Ψυχαγωγία,πολιτισμός,άθληση								
	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών								

Πίνακας 10, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Παρακάτω ακολουθεί η γραφική απεικόνιση του αναλυτικού πίνακα 10 από διαμόρφωση πίνακα από Διαλλυνά Άννα.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

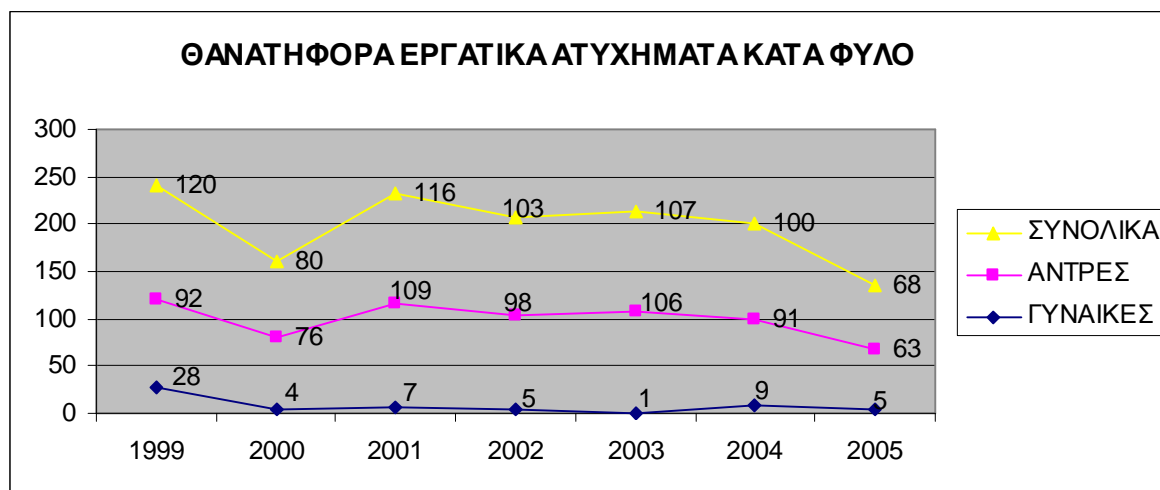

ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1999 - 2005

Όσον αφορά στα θανατηφόρα ατυχήματα που έχουν δηλωθεί στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, αυτά σύμφωνα με τα στοιχεία παρουσιάζουν μια γενικά πτωτική πορεία όπως και τα εργατικά ατυχήματα κατά την χρονική περίοδο 2000-2005, αν και παρατηρείται μια άνοδος κυρίως το 2001, καθώς και το 2002.

Η ηλικία των ασφαλισμένων που έπαθαν θανατηφόρο εργατικό ατύχημα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από τους υπόλοιπους ασφαλισμένους με εργατικό ατύχημα αλλά και από το σύνολο του ασφαλισμένου στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πληθυσμού. Το 92% περίπου συνέβησαν σε άνδρες και το 8% σε γυναίκες. Από 45 – 54 ετών παρατηρούμε ότι συμβαίνει το μεγαλύτερο ποσοστό σε θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα με 26.5%, ακολουθούν οι ηλικίες από 25 – 44 οι οποίες υπερέχουν σε εργατικά ατυχήματα.

Στη διοικητική περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στη διοικητική περιφέρεια Αττικής και συγκεκριμένα στο περιφερειακό υποκατάστημα Αθηνών και Θεσσαλονίκης καταγράφηκαν σύμφωνα με το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ το 50 – 55% των θανατηφόρων εργατικών.

Γράφημα 12, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΗΛΙΚΙΑ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΑΓΝΩΣΤΗ	3,3	3,8	5,2	1,9	0,9	1	0	2,3
ΕΩΣ 17	0	0	0	0	0,9	0	0	0,13
18-24	10,8	8,8	14,7	5,8	4,7	7	8,8	8,66
25-34	27,5	25	29,3	20,4	20,6	27	20,5	24,3
35-44	21,7	23,8	20,7	28,2	27,1	28	25	24,9
45-54	29,2	27,5	20,7	26,2	32,7	23	26,5	26,5
55-64	7,5	11,3	8,6	16,5	11,2	14	13,2	11,8
ΑΝΩ ΤΩΝ 65	0	0	0,9	1	1,9	0	0	0,54
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 11, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 13, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 12 το 51% των θανατηφόρων ατυχημάτων οφείλονται σε κρανίο-εγκεφαλική κάκωση και 8% σε θλάσεις. Σε αντίθεση με τα εργατικά ατυχήματα στα οποία την πρώτη θέση κατείχαν τα θλαστικά τραύματα, αυτό βέβαια οφείλεται στο ότι ένα χτύπημα σοβαρό στο κεφάλι είναι πιο επικίνδυνο για θάνατο απ' ότι ένα χτύπημα στο χέρι ή στο πόδι.

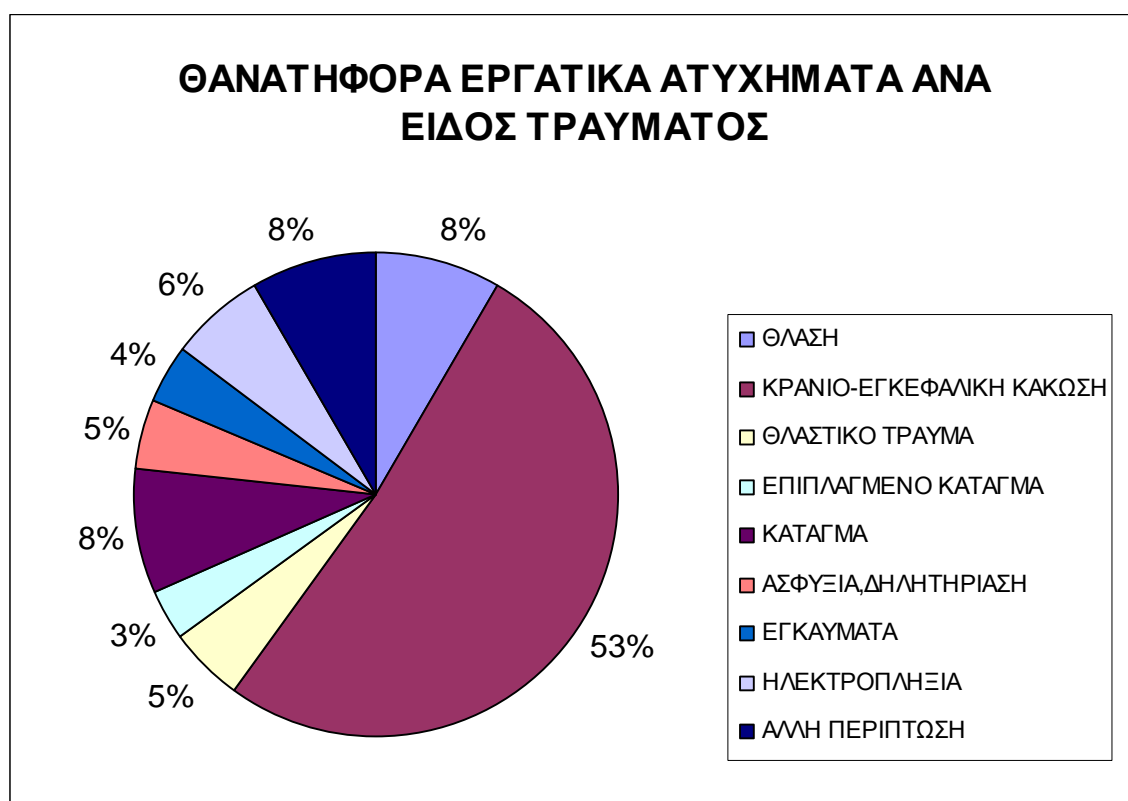
Στις κατηγορίες Μεταλλωρύχων-Λατόμων και ασκούντων συναφή επαγγέλματα - Τεχνιτών ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων και άλλων δομικών έργων και Οδηγών-Χειριστών κινητού εξοπλισμού σημειώθηκαν τα μεγαλύτερα ποσοστά σε θανατηφόρα.

Επίσης στην κατηγορία Μεταλλωρύχοι-Λατόμοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα -Τεχνίτες ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων και άλλων δομικών έργων το περισσότερο ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων οφείλονται σε κρανίο εγκεφαλική κάκωση.

ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΘΛΑΣΗ	5	6,3	2,6	10,7	8,4	12	13,2	8,31
ΚΡΑΝΙΟ-ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ	47,5	57,5	50,9	52,4	58,9	44	47,1	51,2
ΘΛΑΣΤΙΚΟ ΤΡΑΥΜΑ	4,2	7,5	8,6	7,8	2,8	2	1,5	4,91
ΕΠΙΠΛΗΓΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΜΑ	2,5	11,3	0,9	1,9	1,9	4	1,5	3,43
ΚΑΤΑΓΜΑ	15,8	2,5	1,7	10,7	4,7	14	7,4	8,11
ΑΣΦΥΞΙΑ,ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ	8,3	1,3	11,2	5	0,9	3	2,9	4,66
ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ	4,2	6,3	2,6	1,9	4,7	1	7,4	4,01
ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ	5	1,3	6,9	5,8	7,5	11	5,9	6,2
ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	7,5	6,3	10,3	3,9	10,3	9	11	8,33
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 12, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Το παρακάτω γράφημα είναι η γραφική απεικόνιση του αναλυτικού πίνακα 12

Γράφημα 14, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

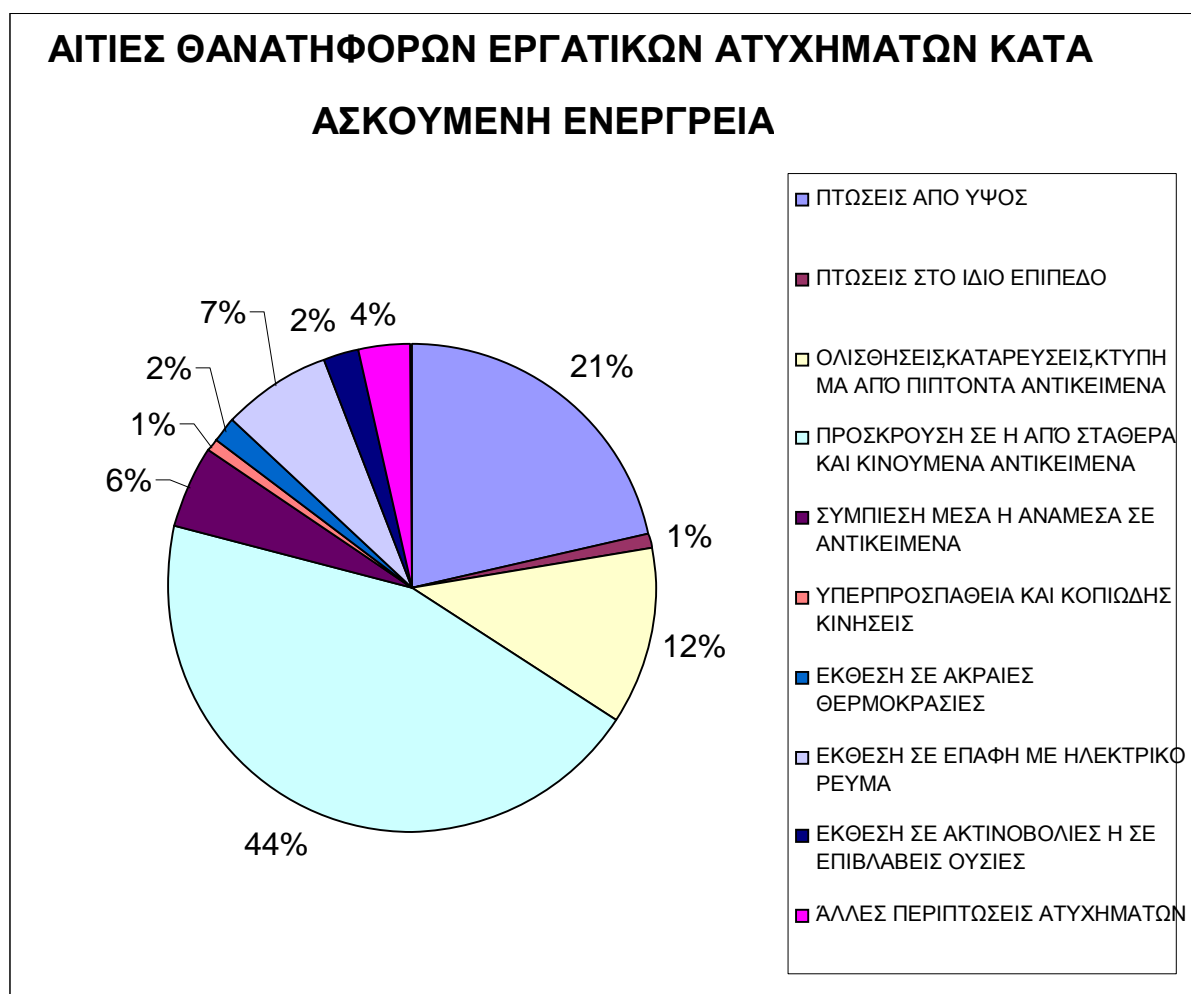
Το 44% των θανατηφόρων ατυχημάτων σύμφωνα με τον πίνακα 13 οφείλονται σε πρόσκρουση σε σταθερά αντικείμενα και κτύπημα σε ή από κινούμενα αντικείμενα και 20% σε πτώση από ύψος. Οι ίδιες αιτίες κυριαρχούν πρώτες και στα εργατικά ατυχήματα με διαφορετικά ποσοστά.

Τα στατιστικά στοιχεία υποδηλώνουν μια συστηματική μείωση των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων τα τελευταία χρόνια, κάτι που δεν ισχύει όμως και με τα θανατηφόρα ατυχήματα, για τα οποία η αύξησή τους για ορισμένα έτη, συνδέεται με την αύξηση της δραστηριότητας στα τεχνικά έργα υπό μεγάλη χρονική πίεση, συμπεριλαμβανομένων των Ολυμπιακών Αγώνων.

Οι αιτίες των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων χωρίζονται όπως και στα εργατικά ατυχήματα σε δυο κατηγορίες, θανατηφόρο μπορεί να προέλθει από την αιτία του υλικού παράγοντα όπως για παράδειγμα βλέπουμε παρακάτω (γράφημα 16) τα μέσα μεταφοράς, το εργασιακό περιβάλλον κλπ. ή μπορεί να προέλθει κατά την ασκούμενη ενέργεια του εργαζόμενου (γράφημα 15) όπως πρόσκρουση σε σταθερά ή κινούμενα αντικείμενα, πτώσεις από ύψος κλπ.

ΑΙΤΙΕΣ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΥΨΟΣ	15	18,8	20,7	21,4	27,1	26	20,6	21,37
ΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	0,8	1,3	0	1	1,9	0	1,5	0,929
ΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ,ΚΑΤΑΡΕΥΣΕΙΣ,ΚΤΥΠΗΜΑ ΑΠΟ ΠΙΠΤΟΝΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	36,7	12,5	1,7	10,7	4,7	9	7,4	11,81
ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗ ΣΕ Η ΑΠΟ ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	30,8	48,8	50,9	46,6	42,1	43	48,5	44,39
ΣΥΜΠΙΕΣΗ ΜΕΣΑ Η ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	4,2	6,3	5,2	5,8	5,6	8	4,4	5,643
ΥΠΕΡΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΠΙΩΔΗΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	2,5	0	0	1,9	0,9	0	0	0,757
ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΑΚΡΑΙΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ	0	1,3	5,2	0	0	0	5,9	1,771
ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ	4,2	7,5	10,3	3,9	7,5	11	5,9	7,186

Πίνακας 13, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

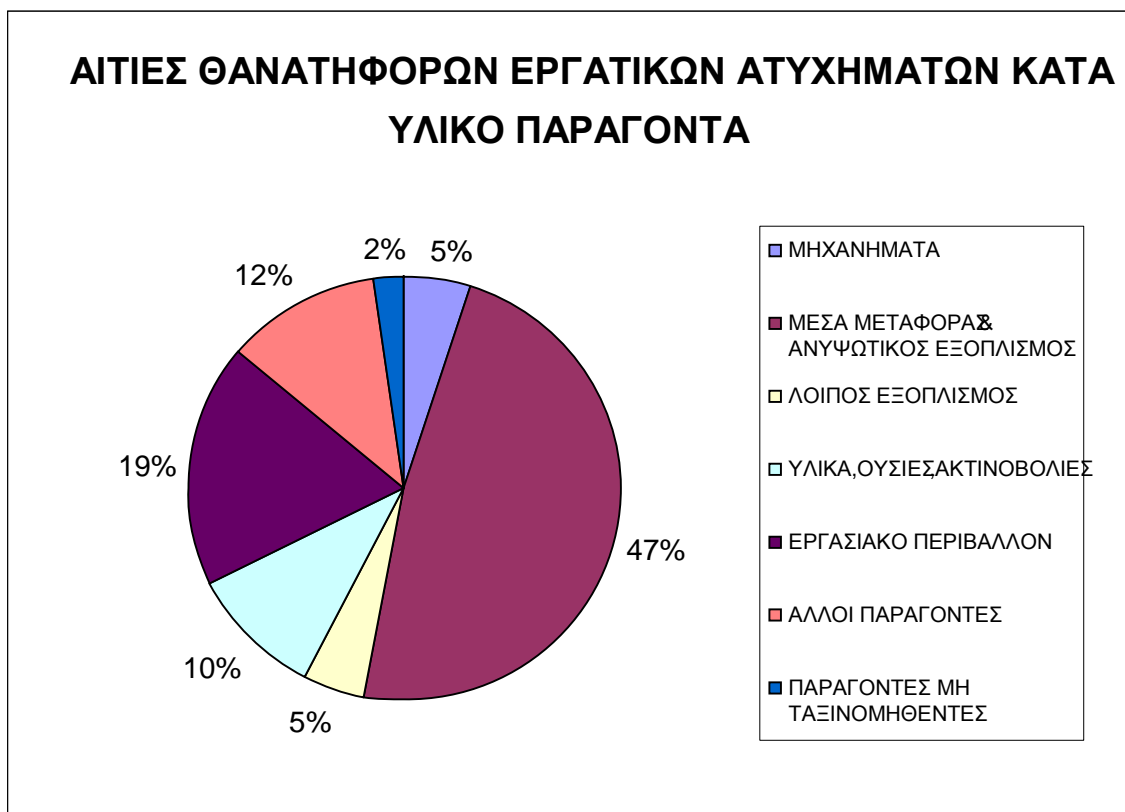

Γράφημα 15, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Εκτός από την ασκούμενη ενέργεια του εργαζομένου ο κυριότερος υλικός παράγοντας σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 14 που οδήγησε στο συμβάν του θανατηφόρου ατυχήματος θεωρείται ότι είναι τα μέσα μεταφοράς και ο ανυψωτικός εξοπλισμός της επιχείρησης κατά 48%, ακολουθούν με 18% παράγοντες που έχουν σχέση με το εργασιακό περιβάλλον της επιχείρησης, παράγοντας ο οποίος κατείχε την πρώτη θέση στα εργατικά ατυχήματα.

ΑΙΤΙΕΣ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΥΛΙΚΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
ΥΛΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	%	%	%	%	%	%	%	%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	3,3	3,8	7,8	4,9	5,6	8	1,5	4,986
ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ & ΑΝΥΨΩΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	25,8	53,8	56	54,4	43,9	47	54,4	47,9
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	5	3,8	2,6	3,9	8,4	7	1,5	4,6
ΥΛΙΚΑ, ΟΥΣΙΕΣ, ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ	4,2	7,5	8,6	14,6	14	9	11,8	9,957
ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	29,2	20	19	13,6	17,8	19	13,2	18,83
ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	28,3	7,5	6	7,8	9,3	8	14,7	11,66
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΜΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΕΣ	4,2	3,8	0	1	0,9	2	2,9	2,114
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 14, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 16, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

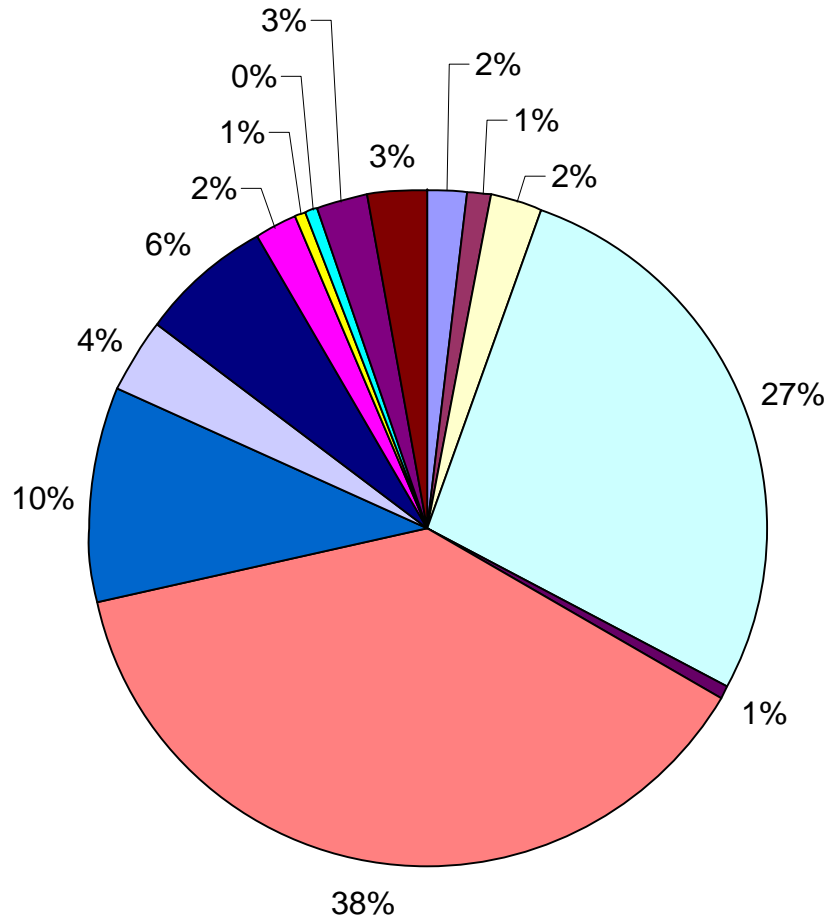
Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 15 το 38% των θανατηφόρων ατυχημάτων προέρχονται από τον τομέα των οικοδομικών κατασκευών ποσοστό αρκετά υψηλό όπως και στα εργατικά ατυχήματα, ακολουθεί με 27% ο κλάδος των μεταποιητικών βιομηχανιών οι οποίες περιέχουν μεγάλο φάσμα επαγγελμάτων και γι' αυτό έρχονται δεύτερες.

ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μ.Ο.
Γεωργία,κτηνοτροφία,δασοκομεία	1,7	2,6	2,6	2	1,8	3	0	1,957
Αλιεία	0,8	2,5	2,6	0	0	1	1,5	1,2
Ορυχεία και λατομεία	1,7	2,6	1,7	1	2,8	3	3	2,257
Μεταποιητικές βιομηχανίες	35,8	23,9	30,9	22,4	33,7	17	25,7	27,06
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος,φυσικού αερίου,νερού	0,8	0	0	0	0	0	4,4	0,743
Κατασκευές	30	36,3	37,1	47,6	38,3	48	26,5	37,69
Χοντρικό,λιανικό εμπόριο,επισκευές αυτοκ/των,μοτ/των&ειδλων προσωπικής&οικιακής χρήσης	18,4	7,6	5,2	8,7	4,7	14	13,2	10,26
Ξενοδοχεία,εστιατόρεια	1,7	5	0,9	3,9	2,8	5	7,4	3,814
Μεταφορές	3,3	7,6	5,2	7,8	6,5	4	8,8	6,171
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	1,7	3,8	5,2	0	0,9	0	2,9	2,071
Εκπαίδευση	0	0	1,7	1	0,9	0		0,6
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	0	1,3	0	0	0	1	0	0,329
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου	0,8	3,8	0	3,9	2,7	3	4,4	2,657
Λοιπές δραστηριότητες - Άγνωστη	3,3	3	3,5	1,7	4	1	2,3	2,686

Πίνακας 15, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Ακολουθεί γραφική παράσταση από διαμόρφωση πίνακα από Διαλλυνά Άννα η οποία απεικονίζει συνοπτικά τα θανατηφόρα ατυχήματα ανάλογα με το είδος οικονομικής δραστηριότητας του αναλυτικού πίνακα 15.

ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομεία
- Αλιεία
- Ορυχεία και λατομεία
- Μεταποιητικές βιομηχανίες
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, νερού
- Κατασκευές
- Χοντρικό, λιανικό εμπόριο, επισκευές αυτοκ/των, μοτ/των
- Ξενοδοχεία, εστιατόρια
- Μεταφορές
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- Εκπαίδευση
- Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου
- Λοιπές δραστηριότητες - Αγνωστη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟΜΩΝ ΑΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Περίληψη κεφαλαίου 10

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλυθούν ξεχωριστά οι νομοί Αχαΐας και Ηρακλείου όσον αφορά την οικονομική υπόσταση των νομών, βασικό στοιχείο για την διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής τομέας), το ποσοστό ανεργίας και γενικά στοιχεία των δύο νομών.

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας του νομού Αχαΐας

Πριν την ανάλυση των παρακάτω στοιχείων των νομών Αχαΐας και Ηρακλείου αξίζει να σημειωθεί ότι δεν προκύπτει μονοσήμαντη σχέση των ατυχημάτων στην εργασία με τη δραστηριοποίηση μιας περιφέρειας σε «επικίνδυνους» κλάδους. Ο κάθε κλάδος συνδέεται με τη συχνότητα των ατυχημάτων, όχι όμως στον βαθμό που να μπορεί να διαμορφώσει τον σχετικό περιφερειακό χάρτη.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ, ο αριθμός των μονίμων κατοίκων του νομού Αχαΐας την 1η Ιανουαρίου 2006 κυμάνθηκε στις 323,794 από τους οποίους οι 164,534 είναι μόνιμοι κάτοικοι της πόλης της Πάτρας. Η πληθυσμιακή πυκνότητα για την ίδια περίοδο αναφοράς ανήλθε στους 64,7 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, ενώ ο βαθμός αστικότητας του πληθυσμού ανέρχεται στο 55,6%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat για το 2005, το 14,8 % του πληθυσμού του νομού Αχαΐας είναι κάτω των 15 ετών, το 66,5% είναι μεταξύ 15 και 64 ετών, ενώ το υπόλοιπο 18,7% είναι μεγαλύτερο των 64 ετών. Η ηλικιακή κατανομή της περιφέρειας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

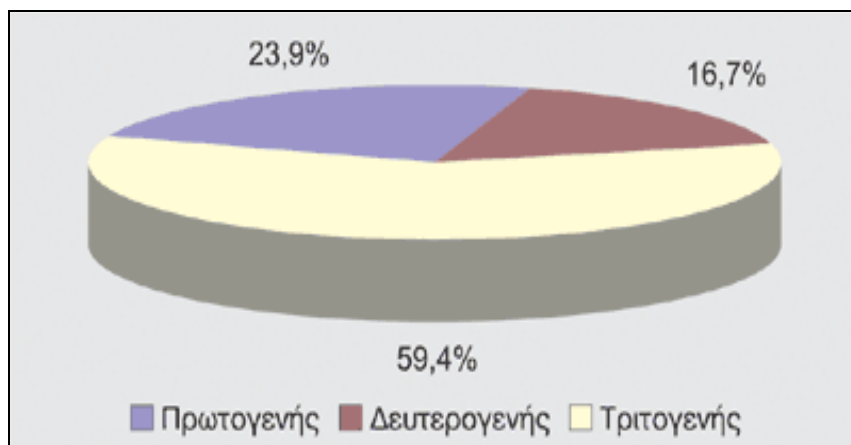
Στην περιφέρεια της Αχαΐας η οποία κατέχει το 45,7% του συνόλου του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας (Αιτωλοακαρνανία, Ηλεία) αντιστοιχούν 8,92 γεννήσεις σε κάθε 1000 κατοίκους και 9,96 θάνατοι, γεγονός που έχει σαν αποτέλεσμα μια αρνητική φυσική μεταβολή του πληθυσμού κατά -1,03.

Η διάρθρωση της οικονομίας

Το 67,9% της συνολικά παραγόμενης ποσότητας στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προέρχεται από τον τριτογενή τομέα που είναι οι υπηρεσίες εμπορίου, ξενοδοχείων και

εστιατορίων και ανήκουν στην μικρότερη κατηγορία επικινδυνότητας όσον αφορά τα εργατικά ατυχήματα. Ο τριτογενής τομέας όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα, προσφέρει απασχόληση στο 59,4% του εργατικού δυναμικού. Ο δευτερογενής τομέας που αφορά την μεταποίηση και τον κατασκευαστικό κλάδο που υπάγεται στην μεγαλύτερη κατηγορία επικινδυνότητας συμβάλλει κατά 20,6% στην συνολική παραγωγή της περιφέρειας, απασχολώντας το 16,7% του εργατικού δυναμικού. Ενώ τέλος ο πρωτογενής τομέας που αφορά τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις παράγει το 11,4% του περιφερειακού προϊόντος, απασχολεί το 23,9% του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας.

Τομεακή διάρθρωση απασχόλησης Δυτικής Ελλάδας (2004)

Γράφημα 21, Πηγή:ICAP HELLAS

Διάρθρωση Πρωτογενούς Τομέα Αχαΐας και Δυτικής Ελλάδας

Ο νομός Αχαΐας, παράγει μόλις το 5,3% του προϊόντος του προέρχεται από τον πρωτογενή τομέα. Ο αριθμός των καλλιεργούμενων εκτάσεων ακολουθεί πτωτική πορεία τόσο για το σύνολο της περιφέρειας όσο και για κάθε νομό ξεχωριστά την περίοδο 1998-2002, οι εργαζόμενοι στρέφονται σε άλλες μορφές εργασίας οι οποίες είναι πιο κοντά στις πόλεις. Στον επόμενο πίνακα βλέπουμε τα ποσοστά που προέρχονται από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής στο νομό Αχαΐας και γενικότερα στην Δυτική Ελλάδα. Αν και στο νομό εργάζεται περίπου το 20% του εργατικού δυναμικού σε αυτόν τον τομέα δεν υπάρχουν

σημαντικά εργατικά ατυχήματα που να προέρχονται από αυτόν τον κλάδο.

<u>Διάρθρωση Πρωτογενούς Τομέα Αχαΐας και Δυτικής Ελλάδας</u>			
	Αχαΐα	Δυτική Ελλάδα	Ελλάδα
ΑΠΑ (Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία) (€εκ.), 2004	229	928	8.450
ως % του συνόλου	5,3%	11,3%	4,4%
Σύνολο καλλιεργειών (στρέμματα), 2002	716.235	2.985.166	34.563.825

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διάρθρωση Δευτερογενούς Τομέα Αχαΐας και Δυτικής Ελλάδας

Σε αντίθεση με τον πρωτογενή τομέα ο δευτερογενής τομέας της μεταποιητικής βιομηχανίας και κατασκευών φαίνεται να έχει αρκετό ενδιαφέρον . Στον νομό Αχαΐας το 21,9% της συνολικής παραγωγής προέρχεται από τον δευτερογενή τομέα. Προχωρώντας την ανάλυσή μας περαιτέρω, προκύπτει ότι ο τομέας της μεταποίησης συμβάλλει κατά 50,3% στην διαμόρφωση του συνολικού προϊόντος του δευτερογενή τομέα του συγκεκριμένου νομού, με 2.256 επιχειρήσεις, σχεδόν όσες διαθέτουν οι άλλοι δύο νομοί μαζί. Ωστόσο, ο αριθμός των μεταποιητικών επιχειρήσεων στον νομό Αχαΐας παρουσιάζει μικρότερο ρυθμό ανάπτυξης (6,7%) σε σχέση με τον νομό Αιτωλοακαρνανίας (10%).

Οι νομοί Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας παρουσιάζουν σημαντική κατασκευαστική δραστηριότητα, εφόσον το 62,9% και 72,7% του δευτερογενή τομέα τους προέρχεται αντιστοίχως από τον κλάδο κατασκευών. Ο αριθμός των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο κλάδο παρουσιάζει αυξητική τάση και στους τρεις νομούς της περιφέρειας, με τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Αχαΐας να παρουσιάζουν παρόμοιο μέσο ρυθμό ανάπτυξης 12,7% και 12,9% αντίστοιχα). Ο νομός Ηλείας ακολουθεί με μέσο ρυθμό ανάπτυξης 5,1%.

Η μεταποιητική βιομηχανία στην Αχαΐα φαίνεται να απασχολεί το μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού όπως για παράδειγμα είναι η βιομηχανία τροφίμων και

ποτών, η κατασκευή επαγγελματικού εξοπλισμού και οι λοιπές βιομηχανίες. Υπάρχουν αρκετές επιχειρήσεις στην Αχαΐα που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα και εδώ είναι που συμβαίνουν και τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα. Στον κατασκευαστικό κλάδο παρατηρούνται πολλά εργατικά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα κάθε χρόνο και ασχολείται ένα σημαντικό ποσοστό εργατικού δυναμικού.

Διάρθρωση Δευτερογενούς Τομέα Αχαΐας και Δυτικής Ελλάδας			
	Αχαΐα	Δυτική Ελλάδα	Ελλάδα
ΑΠΑ (€εκ.), 2004	943	1.689	39.436
ως % του συνόλου	21,9%	20,6%	20,4%
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2004	50,3%	35,9%	44,1%
Αριθμός μεταποιητικών επιχειρήσεων 2003	2.256	4.409	96.823
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2004	33,8%	48,3%	42,5%
Αριθμός κατασκευαστικών επιχειρήσεων, 2003	2.756	6.558	103.908
Νέες κατοικίες, 2006	3.813	6.699	125.387

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διάρθρωση Τριτογενούς Τομέα Δυτικής Ελλάδας

Όπως είναι αναμενόμενο η παραγωγή και των τριών νομών της Δυτικής Ελλάδας όπως μπορούμε να δούμε και από τον παρακάτω πίνακα στηρίζεται κατεξοχήν στον τομέα των υπηρεσιών. Στον νομό Αχαΐας το 72,8% της συνολικής του ΑΠΑ προήλθε από τον τριτογενή τομέα, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 64,2% και 61,1% για τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας. Οι επιχειρήσεις του κλάδου ακολουθούν αυξητική τάση, με θετικούς ρυθμούς μεταβολής, της τάξης του 5,3% για την Αχαΐα, 5,1% για την Αιτωλοακαρνανία και 4,3% για την Ηλεία. Ο αντίστοιχος δείκτης για το σύνολο της επικράτειας κυμαίνεται στο 3,5%.

Ο τουρισμός συμμετείχε με 12,6% στην παραγωγή του τριτογενή τομέα της περιφέρειας, με επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται στο χώρο των ξενοδοχείων και των εστιατορίων. Οι συνολικές διανυκτερεύσεις ωστόσο παρουσιάζουν μείωση σε όλους τους νομούς της περιφέρειας.

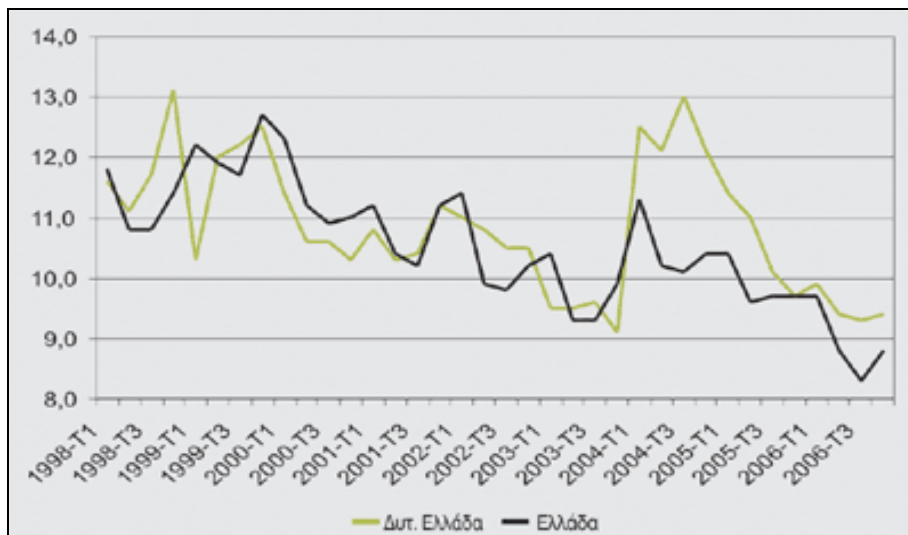
<u>Διάρθρωση Τριτογενούς Τομέα Δυτικής Ελλάδας</u>			
	Αχαΐα	Δυτική Ελλάδα	Ελλάδα
ΑΠΑ (€εκ.), 2004	3.140	5.586	145.400
ως % του συνόλου	72,8%	68,1%	75,2%
ΕΜΠΟΡΙΟ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2004	14,2%	15,1%	17,0%
Αριθμός επιχειρήσεων, 2003	8.173	17.600	311.782
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ / ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2004	12,0%	12,6%	13,3%
Αριθμός επιχειρήσεων, 2003	2.289	5.979	104.631
Ξενοδοχειακές μονάδες, 2006	102	246	9.111
Αριθμός κλινών, 2006	6.654	17.854	693.252

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΑΝΕΡΓΙΑ

Η εξέλιξη της ανεργίας όπως αυτή φαίνεται στο παρακάτω γράφημα 22 στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ σε τριμηνιαία βάση από το 1998 έως το 2006, η περιφέρεια παρουσίασε μέση ανεργία 10,8%, οριακά υψηλότερη από το σύνολο της χώρας, 10,5%. Το τελευταίο τρίμηνο το 2006 η ανεργία της περιφέρειας έκλεισε στο 9,4%, υψηλότερη σε σχέση με το ποσοστό του συνόλου της χώρας (8,8%) και παραμένει μέχρι και το 2006 σε υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η ανεργία που διαμορφώθηκε στην περιφέρεια της Αχαΐας και γενικότερα της Δυτικής Ελλάδας το 2005, η νεανική ανεργία (μεταξύ 15-24 ετών) έφτασε στο 24,9% έναντι 26% σε πανελλήνιο επίπεδο, ενώ η συνολική γυναικεία ανεργία στο 18,6% έναντι 15,3% του συνόλου της χώρας. Η άνοδος αυτή στο συγκεκριμένο νομό σίγουρα έχει και επιπτώσεις στην επιλογή του είδους εργασίας των εργαζομένων άρα και επιπτώσεις στην ποιότητα της εργασίας.

Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού στη Δυτική Ελλάδα και την Ελλάδα.

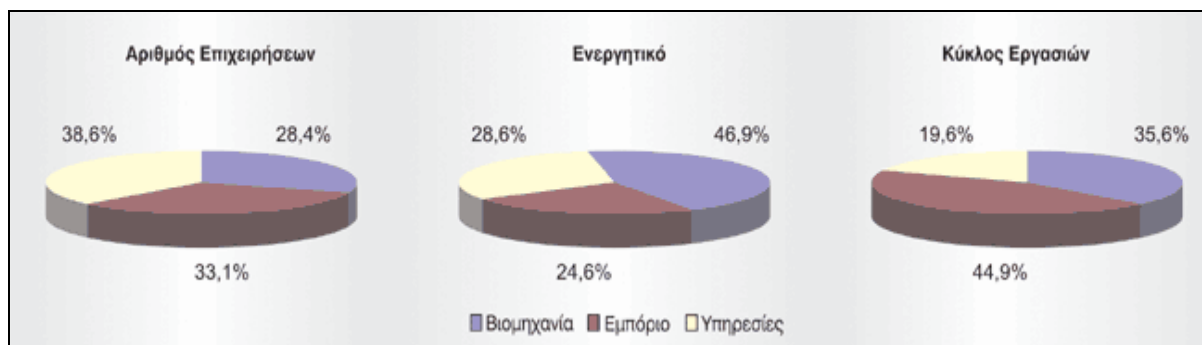

Γράφημα 22, Πηγή: ΕΣΥΕ

Οικονομική Δραστηριότητα

Ξεκινώντας από την κατανομή των επιχειρήσεων το 2005 μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στον τομέα της βιομηχανίας, του εμπορίου και των υπηρεσιών, οι επιχειρήσεις του τομέα υπηρεσιών υπερέρχουν αριθμητικά (38,6%) έναντι των εμπορικών επιχειρήσεων (33,1%) και των βιομηχανιών (28,4%), αν και φυσικά η εικόνα αυτή αντιστρέφεται όταν ως κριτήριο χρησιμοποιηθεί το ενεργητικό όπου κυριαρχεί ο κλάδος της βιομηχανίας (46,9%), ή η αξία των πωλήσεων όπου κυριαρχεί ο κλάδος του εμπορίου (44,9%).

Τομεακή κατανομή των επιχειρήσεων του νομού Αχαΐας, με βάση τον αριθμό των επιχειρήσεων, το σύνολο του ενεργητικού και τον κύκλο εργασιών (2005)

Πηγή: ICAP HELLAS

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας του νομού Ηρακλείου

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ ο αριθμός των μόνιμων κατοίκων στην περιφέρεια του νομού Ηρακλείου, το 2005 ανέρχεται στις 291.225 από τους οποίους οι 150,568 είναι μόνιμοι κάτοικοι της πόλης του Ηρακλείου, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 5,4% του συνόλου του πληθυσμού της Ελλάδας. Για την ίδια περίοδο αναφοράς, η πληθυσμιακή πυκνότητα της συγκεκριμένης περιφέρειας υπολογίζεται στους 72,1 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, σε σχέση με 84,2 σε πανελλαδικό επίπεδο.

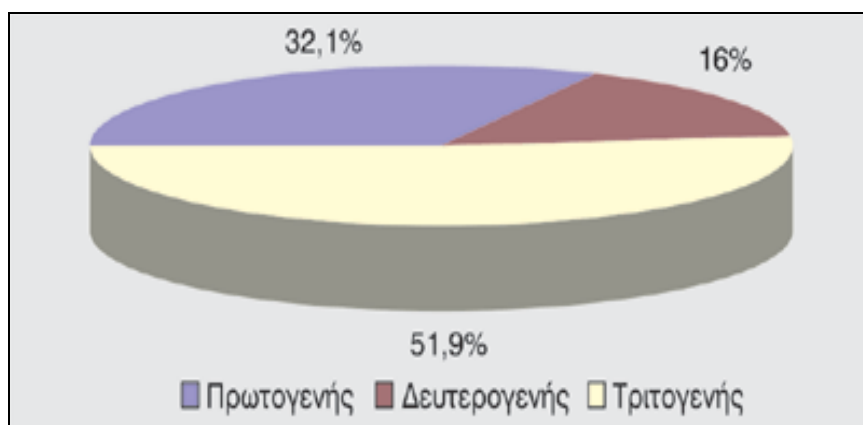
Το ποσοστό του αστικού πληθυσμού ανήλθε στο 58,0%, ποσοστό αρκετά χαμηλότερο του αντίστοιχου πανελλαδικού μεγέθους (72,8%). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περιφέρεια, το 2005, 16,5% του πληθυσμού ήταν ηλικίας κάτω των 15 ετών, 66,3% ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 15-64, ενώ 17,2% του πληθυσμού ήταν άνω των 65 ετών (τα αντίστοιχα πανελλαδικά μεγέθη ήταν 14,4%, 67,5% και 18,1%). Στην περιφέρεια του Ηρακλείου αντιστοιχούν 11,44 γεννήσεις σε κάθε 1000 κατοίκους και 8,85 θάνατοι, γεγονός που έχει σαν αποτέλεσμα μια θετική φυσική μεταβολή του πληθυσμού κατά 2,58 ανά 1000 άτομα. Αν ωστόσο, συνυπολογιστούν και οι εσωτερικές μετακινήσεις από νομό σε νομό, ο ρυθμός μεταβολής αυξάνεται στο 3,95 ανά 1000 κατοίκους, οριακά υψηλότερος από τον αντίστοιχο ρυθμό σε πανελλήνιο επίπεδο, ο οποίος διαμορφώνεται στο 3,81. Η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού μεταξύ των νομών, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή φαίνεται ότι στο νομό Ηρακλείου κατοικεί σχεδόν το ήμισυ των κατοίκων της περιφέρειας (49,2%), ενώ ακολουθεί ο νομός Χανίων (24,9%).

Η διάρθρωση της οικονομίας

Όσον αφορά την τομεακή διάρθρωση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) της Κρήτης για την τριετία 2002-2004, διαπιστώνεται η υπεροχή του τριτογενή τομέα που αφορά εμπορικές δραστηριότητες, ξενοδοχειακές δραστηριότητες και εστιατόρια με ποσοστό 79,2%. Ο δευτερογενής τομέας που αφορά μεταποιητικές βιομηχανίες και τον κλάδο των κατασκευών ακολουθεί με ποσοστό μόνο 11,0%, ενώ ο πρωτογενής που είναι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις συμβάλλει κατά 9,8% στην παραγωγή του νομού αλλά και κατά

8,1% στην συνολικά παραγόμενη ποσότητα της γεωργίας-κτηνοτροφίας σε εθνικό επίπεδο. Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει την τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης στην περιφέρεια του νομού Ηρακλείου και γενικότερα της Κρήτης. Με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ΕΣΥΕ (2000-2002), το 51,9% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον τριτογενή τομέα, το 32,1% στον πρωτογενή και το υπόλοιπο 16,0% στον δευτερογενή.

Τομεακή διάρθρωση απασχόλησης Κρήτης (μέσος όρος 2000-2002).

Πηγή: ICAP HELLAS

Ο νομός Λασιθίου έχει συγκριτικά το μεγαλύτερο πρωτογενή τομέα στην περιφέρεια, ο οποίος συμβάλλει κατά 13,9% στο συνολικά παραγόμενο προϊόν του νομού, προσφέροντας απασχόληση στο 38,5% του εργατικού. Οι συνολικά καλλιεργούμενες εκτάσεις βαίνουν φθίνουσες τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και σε επίπεδο νομού, με την μεγαλύτερη μείωση να παρατηρείται στους νομούς Λασιθίου (-10,8%) και Ρεθύμνου (-7,1%).

Διάρθρωση Πρωτογενούς Τομέα Ηρακλείου και Κρήτης

Ο νομός Ηρακλείου, παράγει μόλις το 9,2% του προϊόντος του προέρχεται από τον πρωτογενή τομέα. Ο αριθμός των καλλιεργούμενων εκτάσεων ακολουθεί πτωτική πορεία τόσο για το σύνολο της περιφέρειας όσο και για κάθε νομό ξεχωριστά από την περίοδο 2000 έως και 2003. Στον επόμενο πίνακα βλέπουμε τα ποσοστά που προέρχονται από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής στο νομό Ηρακλείου και γενικότερα στην Κρήτη. Αν και στο νομό εργάζεται περίπου το 32,1% του εργατικού δυναμικού σε αυτόν τον τομέα δεν υπάρχουν σημαντικά εργατικά ατυχήματα που να προέρχονται από αυτόν τον κλάδο.

<u>Διάρθρωση Πρωτογενούς Τομέα Ηρακλείου και Κρήτης</u>			
	Ηράκλειο	Κρήτη	Ελλάδα
ΑΠΑ ('000), 2003	331	751	9.233
ως % συνόλου	9,2%	10,1%	6,8%
Απασχόληση ('000), 2002	3,800	7,500	634,000
ως % συνόλου	31,1%	32,1%	16,2%
Σύνολο καλλιεργειών (στρέμματα), 2002	1.257.844	2.557.726	34.563.825

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διάρθρωση Δευτερογενούς Τομέα νομού Ηρακλείου και Κρήτης

Σύμφωνα με τα πλέον διαθέσιμα στοιχεία τις ΕΣΥΕ για το 2003 σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, προκύπτει ότι ο τομέας της μεταποίησης είναι αρκετά περιορισμένος με 5,200 επιχειρήσεις στο Ηράκλειο που ασχολούνται με τον κλάδο σε σχέση με το σύνολο της χώρας, 23,9% έναντι 49,7%. Από το σύνολο του δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση και κατασκευές) παρατηρούμε ότι οι κατασκευές υπερिशύουν με 51% έναντι 29% της μεταποίησης.

Τη μεγαλύτερη δευτερογενή δραστηριότητα την παρατηρούμε πρώτα στο νομό Ρεθύμνου, όπου το 18,5% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον εν λόγω τομέα. Ωστόσο, ο κλάδος των κατασκευών, κρίνεται αναλογικά ιδιαίτερα ανεπτυγμένος, εφόσον το 59,2% του προϊόντος του δευτερογενή τομέα προέρχεται από αυτόν. Το αντίστοιχο μέγεθος για το σύνολο της χώρας είναι 39,5%. Σε απόλυτη συνέπεια με τα παραπάνω, οι κατασκευαστικές εταιρείες στο νομό Ηρακλείου, τουλάχιστον για την τριετία 2000-2002, παρουσιάζουν θετικό ρυθμό μεταβολής, 6,2%.

Για την πενταετία 2000-2004, ο αριθμός των νέων κατοικιών στην περιφέρεια αυξήθηκε κατά 15,6%, αρκετά περισσότερο από το σύνολο της χώρας, 8,1% και αυξάνεται σημαντικά ακόμα και σήμερα.

Διάρθρωση Δευτερογενούς Τομέα νομού Ηρακλείου και Κρήτης			
	Ηράκλειο	Κρήτη	Ελλάδα
ΑΠΑ (('000)), 2003	486	943	29.990
ως % συνόλου	13,5%	12,7%	22,0%
Απασχόληση (('000)), 2002	23	37	933
ως % συνόλου	18,9%	16,0%	23,8%
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2003	28,8%	23,9%	49,7%
Αριθμός μεταποιητικών επιχειρήσεων, 2002	2.189	4.433	94.372
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2003	51,8%	59,2%	39,5%
Αριθμός κατασκευαστικών Επιχειρήσεων, 2002	3.025	6.657	96.087
Νέες κατοικίες, 2004	2.658	7.832	122.148

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διάρθρωση Τριτογενούς Τομέα Κρήτης

Όπως ακριβώς ισχύει σε επίπεδο περιφέρειας, έτσι και σε επίπεδο νομού, διαπιστώνεται η υπεροχή του τριτογενή τομέα με περίπου 11,500 επιχειρήσεις μόνο στο Ηράκλειο που ασχολούνται με τον κλάδο. Ωστόσο, μόνο σε δύο νομούς, Ηράκλειο και Χανιά, το ήμισυ και πλέον του πληθυσμού απασχολείται στον κλάδο των υπηρεσιών. Στους νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου, το μεγαλύτερο μέρος του τριτογενούς προϊόντος, προέρχεται από τον τουριστικό κλάδο, ενώ στους νομούς Ρεθύμνου και Χανίων προηγείται ο κλάδος του εμπορίου. Στη διάρκεια της τριετίας 2000-2002, ο αριθμός των εμπορικών επιχειρήσεων στην περιφέρεια μεταβλήθηκε κατά 3,4%, όσο δηλαδή και στην Ελλάδα συνολικά, ενώ οι τουριστικές επιχειρήσεις επέδειξαν βραδύτερους ρυθμούς ανάπτυξης συγκριτικά με το σύνολο της χώρας (1,1% έναντι 2,4%). Το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης στην περιφέρεια βασίζεται σε αλλοδαπούς τουρίστες, που πραγματοποιούν το 93,0% των συνολικών διανυκτερεύσεων. Ωστόσο, η πρωτική πορεία που παρατηρήθηκε στην τουριστική κίνηση σε εθνικό επίπεδο την περίοδο 1999-2003, παρατηρείται και στην συγκεκριμένη περιφέρεια, έστω και σε ηπιότερη έκταση.

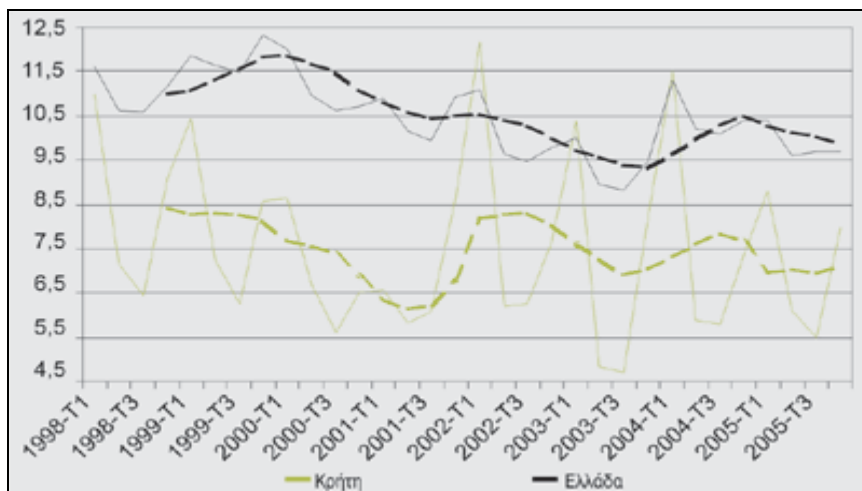
Διάρθρωση Τριτογενούς Τομέα Κρήτης			
	Ηράκλειο	Κρήτη	Ελλάδα
ΑΠΑ ('000), 2003	2.782	5.752	97.114
ως % συνόλου	77,3%	77,2%	71,2%
Απασχόληση ('000), 2002	61	121	2.358
ως % συνόλου απασχόλησης	50,0%	51,9%	60,1%
ΕΜΠΟΡΙΟ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2003	18,8%	15,6%	18,6%
Αριθμός επιχειρήσεων, 2002	8.077	16.254	300.395
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ / ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ			
ΑΠΑ ως ποσοστό συνόλου, 2003	23,6%	19,4%	11,0%
Αριθμός επιχειρήσεων, 2002	3.388	8.837	100.793
Ξενοδοχειακές μονάδες, 2004	508	1.482	8.843
Αριθμός κλινών, 2004	60.042	138.059	660.976
Διανυκτερεύσεις, 2003	5.664.194	12.010.224	54.502.104
Διανυκτερεύσεις ως % του συνόλου (2003)	αλλοδαπών 94,9%	93,0%	74,1%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Ανεργία

Η εξέλιξη της ανεργίας στην περιφέρεια της Κρήτης γενικότερα αναδεικνύονται οι συστηματικά καλύτερες επιδόσεις της Κρήτης σε σχέση με το σύνολο της χώρας (η μέση ανεργία πχ στην Κρήτη την περίοδο 1998-2005 ήταν 3,0 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερη σε σχέση με το σύνολο της επικράτειας). Η μεγάλη σημασία των τουριστικών δραστηριοτήτων στην οικονομία της Κρήτης καθιστούν τις εποχικές επιδράσεις στα στοιχεία αρκετά έντονες. Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, η Κρήτη εμφάνισε το 2005 ποσοστό ανεργίας 7,1% έναντι 9,9% για το σύνολο της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ανεργία στις γυναίκες ανέρχεται σε 11,2 % (το αντίστοιχο πανελλήνιο ποσοστό είναι 15,3%) και στους νέους σε 17,7% (το αντίστοιχο πανελλήνιο ποσοστό είναι 26,0%).

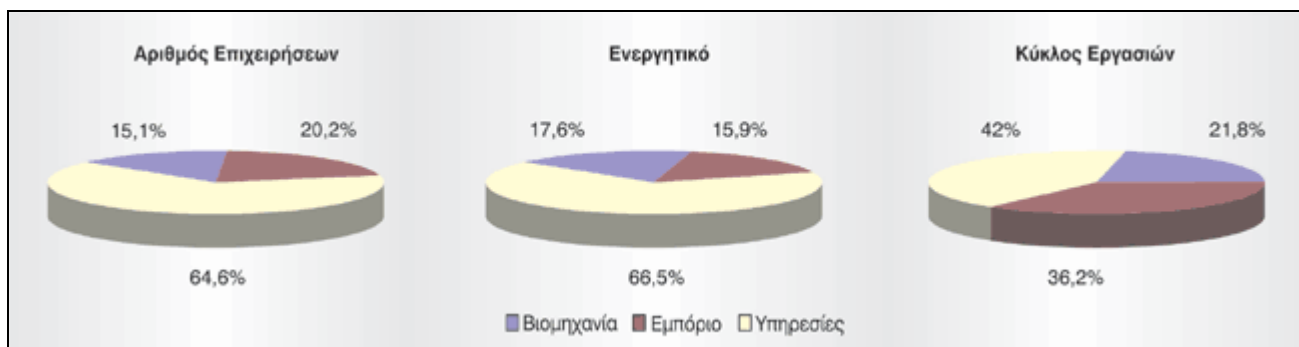
Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού στην Κρήτη και την Ελλάδα.

Πηγή: ΕΣΥΕ

Οικονομική δραστηριότητα

Το παρακάτω διάγραμμα αποτυπώνει την τομεακή διάρθρωση των επιχειρήσεων το 2005, με κριτήρια τον αριθμό των επιχειρήσεων, το σύνολο του ενεργητικού (δηλαδή τα απασχολούμενα κεφάλαια) και τον κύκλο εργασιών. Όπως είναι αναμενόμενο, ο μεγαλύτερος αριθμός των επιχειρήσεων της περιφέρειας ανήκει στον τομέα των υπηρεσιών (64,6%). Οι επιχειρήσεις αυτές κινητοποιούν το 66,5% των κεφαλαίων και ευθύνονται για το 42,0% του κύκλου εργασιών το 2005. Το σημαντικό μερίδιο των κεφαλαίων στις υπηρεσίες οφείλεται στη συμμετοχή ναυτιλιακών εταιριών στον εν λόγω κλάδο. Το παρακάτω γράφημα αναφέρεται στην τομεακή κατανομή των επιχειρήσεων της Κρήτης, με βάση τον αριθμό των επιχειρήσεων, το σύνολο του ενεργητικού και τον κύκλο εργασιών (2005).

Πηγή: ICAP HELLAS

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΝΟΜΩΝ

Συγκρίνοντας τους δυο παραπάνω νομούς, παρατηρείται και στους δυο η υπεροχή του τριτογενούς τομέα για το νομό Αχαΐας το 59,4% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στο εμπόριο και σε τουριστικές επιχειρήσεις και γενικά στις υπηρεσίες. Αντίστοιχα ο νομός Ηρακλείου λίγο πιο χαμηλά με 51,9% απασχολούμενο προσωπικό στο τριτογενή τομέα. Αυτό είναι κάτι το οποίο δεν δικαιολογεί ούτε στον ένα αλλά ούτε στον άλλο νομό την ύπαρξη υψηλού αριθμού εργατικών ατυχημάτων και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων κάθε χρόνο. Περισσότερα είναι κάθε χρόνο τα εργατικά ατυχήματα του νομού Αχαΐας τα οποία προέρχονται κατά πλειοψηφία από τον δευτερογενή τομέα κατά το ήμισυ από την μεταποίηση και κατά το ήμισυ από τον κατασκευαστικό κλάδο. Στο νομό Ηρακλείου αν και τα περισσότερα ατυχήματα προέρχονται και αυτά από τον δευτερογενή τομέα το 60% και πλέον αυτών είναι από τις κατασκευές και το υπόλοιπο 40% από την μεταποίηση.

Ο τομέας της μεταποίησης, στο νομό Αχαΐας κατέχει το υψηλότερο ποσοστό σε αριθμό μεταποιητικών επιχειρήσεων άρα και εργατικού δυναμικού και σε νέες κατοικίες που πρόκειται να δημιουργηθούν άρα και εργατικού δυναμικού απ' ότι ο νομός Ηρακλείου. Αντίθετα ο νομός Ηρακλείου υπερέχει στον αριθμό των κατασκευαστικών εταιρειών από τις οποίες προέρχονται και τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και μειονεκτεί στον κλάδο των μεταποιητικών εταιρειών.

Ο βαθμός επικινδυνότητας όπως καταλαβαίνουμε είναι σαφώς μεγαλύτερος στον δευτερογενή τομέα και ειδικά στις κατασκευές. Έτσι ενώ παρατηρούμε την υπεροχή του τριτογενούς τομέα στους δυο νομούς με το Ηράκλειο να υπερέχει σε ποσοστό στο εμπόριο και στα ξενοδοχεία / εστιατόρια η ύπαρξη εργατικών ατυχημάτων οφείλεται καθαρά στην μη τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Στις τουριστικές υπηρεσίες στο Ηράκλειο λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα του νησιού εκτός του ότι είναι χαμηλός ο βαθμός επικινδυνότητας της εργασίας επίσης διαρκεί 6 μήνες τον χρόνο λόγω του εποχιακού τουρισμού.

Στον τριτογενή τομέα η εμπορική δραστηριότητα στους δύο νομούς φαίνεται να μην διαφέρει κατά μεγάλο βαθμό, το ποσοστό του ανθρώπινου δυναμικού στην Αχαΐα είναι 59,4, υψηλότερο έναντι του Ηρακλείου με 51,9. Στο σύνολο το υψηλότερο ποσοστό στην Αχαΐα οφείλεται στον μεγαλύτερο αριθμό εμπορικών επιχειρήσεων ενώ αντίθετα στον αριθμό των ξενοδοχειακών μονάδων και εστιατορίων το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχει το Ηράκλειο λόγω του νησιώτικου και αναπτυγμένου τουριστικού χαρακτήρα του.

Στον πρωτογενή τομέα της γεωργία και της κτηνοτροφίας όπου και στους δύο νομούς τα τελευταία χρόνια υπάρχει συρρίκνωση των δραστηριοτήτων το ποσοστό του εργατικού δυναμικού του νομού Ηρακλείου είναι αρκετά μεγαλύτερο με 32,1% έναντι 23,9% της Αχαΐας καθώς και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις τείνουν να φτάσουν τις διπλάσιες στο νομό Ηρακλείου.

Το ποσοστό της ανεργίας είναι πολύ χαμηλότερο στον νομό Ηρακλείου όχι μόνο σε σύγκριση με την Ελλάδα αλλά και απ' ότι στον νομό Αχαΐας. Η ανεργία παίζει σημαντικό ρόλο στην δυνατότητα που έχει κάποιος να βρει κάποια δουλειά με χαμηλό δείκτη επικινδυνότητας και αναγκάζεται κατά κάποιον τρόπο λόγω της ανεργίας να αναζητήσει κάποιο επάγγελμα με υψηλό δείκτη επικινδυνότητας(ποιότητα εργασίας). Η ανεργία ασκεί μεγάλη πίεση στους εργαζόμενους και πιθανόν να γίνονται εκπτώσεις στο ζήτημα της ασφάλειας και από τις δύο πλευρές Με την ολοκλήρωση ιδιαίτερα των Ολυμπιακών έργων του 2004 για έναν εργαζόμενο λόγω των περιορισμένων θέσεων εργασίας που κινδυνεύει να χάσει τη δουλειά του, εργάζεται με προσωρινές συμβάσεις ή παίρνει το μισθό που προβλέπεται στην Εθνική Συλλογική Σύμβαση εργασίας και ζει στα όρια της φτώχειας, είναι αναμενόμενο οι ασφαλείς συνθήκες εργασίας να μην αποτελούν υψηλή προτεραιότητα, τόσο για τον εργοδότη του όσο και για τον ίδιο.

Η νοοτροπία και η κουλτούρα των δυο συγκρίσιμων νομών παίζει σημαντικό ρόλο. Ο κρητικός χωρίς να γενικολογούμε τα πράγματα δύσκολα θα αποδεχτεί την ιδέα ότι πρέπει να μπει σε “καλούπι” και να εφαρμόζει τους κανονισμούς που του θέτουν για την ασφάλεια του κατά την διάρκεια της εργασίας του, δεν δέχεται τους κανόνες. Από την άλλη πλευρά στην Αχαΐα επικρατεί άλλη νοοτροπία, οι εργαζόμενοι εκεί είναι λίγο πιο δεκτικοί και τυπικοί σε θέματα ασφάλειας. Τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπου εκεί η αντίληψη για θέματα ασφάλειας δεν είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα. Το Ηράκλειο έχει περισσότερο σοβαρά εργατικά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, η Πάτρα έχει περισσότερα εργατικά ατυχήματα απ' ότι το Ηράκλειο αλλά όχι πολλά θανατηφόρα.

Εδώ είναι σημαντικό να αναφέρουμε το θέμα της ανασφάλιστης εργασίας και το θέμα της παράνομης παραμονής στην χώρα. Αν συμπεριλάβουμε και αυτά στο ποσοστό των εργατικών ατυχημάτων τότε μπορεί το ποσοστό αυτό να ήταν το διπλάσιο. Καθώς πολλά από τα εργατικά ατυχήματα που αναφέρονται είναι ατυχήματα αλλοδαπών που εργάζονται σε αυτές τις πόλεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΝΟΜΩΝ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Περίληψη κεφαλαίου 11

Μετά από την ανάλυση της οικονομικής δραστηριότητας των δυο νομών, σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε τα εργατικά ατυχήματα της τελευταίας επταετίας καθώς παρακάτω παρατίθενται και οι απαντήσεις από το δείγμα των επιχειρήσεων των δυο νομών.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

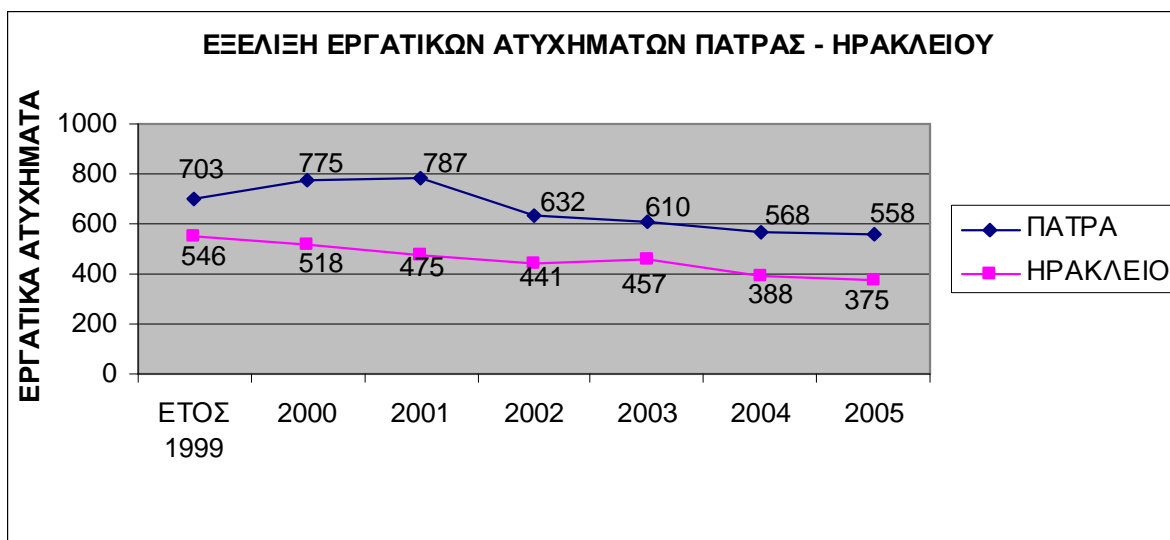
Τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν στις διοικητικές περιφέρειες της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας. Συγκεκριμένα στα Περιφερειακά Υποκαταστήματα Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντιστοιχεί περίπου το 65% του συνολικού αριθμού εργατικών ατυχημάτων της χώρας. Συνολικά η Αχαΐα και το Ηράκλειο κατέχουν περίπου το 7% με 8% των εργατικών ατυχημάτων που συμβαίνουν στον Ελλαδικό χώρο.

Ο παρακάτω πίνακας 16 δηλώνει την πορεία των εργατικών ατυχημάτων ξεχωριστά για τους δυο νομούς και το ποσοστό που αντιστοιχεί στο σύνολο των εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα το οποίο είναι και σχεδόν σταθερό τα τελευταία χρόνια. Εκείνο που διαφέρει είναι το ποσοτικό μέγεθος των εργατικών ατυχημάτων με υπεροχή κάθε χρόνο του νομού Αχαΐας έναντι του νομού Ηρακλείου. Γενικά και στον ένα αλλά και στον άλλο νομό παρατηρείται μικρή μείωση κάθε χρόνο των ατυχημάτων, ενώ παρακάτω φαίνεται και το ποσοστό που αντιστοιχεί σε κάθε νομό από το γενικό σύνολο των εργατικών ατυχημάτων που συμβαίνουν στον Ελλαδικό χώρο.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1999 ΕΩΣ 2005							
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ΑΧΑΪΑ	703	775	787	632	610	568	558
ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ	4%	4,60%	4,80%	3,90%	4%	4%	4,10%
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	546	518	475	441	457	388	375
ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ	3,10%	3,10%	2,90%	2,80%	3%	2,70%	2,70%

Πίνακας 16, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 18, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

Ο επόμενος πίνακας 17 μας ενημερώνει για τον συνολικό αριθμό ημερών επιδότησης των εργαζομένων που έχουν πάθει εργατικό ατύχημα στο χρονικό διάστημα των τελευταίων επτά ετών. Αν διαιρέσουμε τον αριθμό ημερών επιδότησης δια το σύνολο των εργατικών ατυχημάτων κάθε νομού βγαίνει ο μέσος όρος ημερών αδείας του εργαζομένου λόγο του εργατικού ατυχήματος. Δηλαδή πόσο σοβαρό είναι το ατύχημα και πόσες μέρες ο εργαζόμενος δεν θα πάει στην δουλειά του.

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των ημερών επιδότησης είναι αρκετά πιο αυξημένος στην Αχαΐα απ' ότι στο Ηράκλειο. Αυτό δικαιολογείται βέβαια με τον αντίστοιχα αυξημένο αριθμό ασφαλισμένων στο ΙΚΑ όπως βλέπουμε παρακάτω αλλά και από τον μεγαλύτερο αριθμό ατυχημάτων που συμβαίνουν στην Αχαΐα, κάτι όμως το οποίο δεν δικαιολογείται και στο σύνολο των θανατηφόρων ατυχημάτων όπως θα δούμε παρακάτω.

ΕΤΟΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ		ΠΑΤΡΑ	
	ΑΡΙΘ. ΗΜΕΡΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘ. ΗΜΕΡΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ
1999	14.067	73.132	25.300	97.833
2000	16.445	73.116	34.866	95.392
2001	14.860	63.794	25.701	84.470
2002	11.896	64.447	20.240	84.298
2003	15.057	64.608	24.713	84.694
2004	12.388	64.799	29.080	85.081
2005	17.262	64.762	26.001	83.402

Πίνακας 17, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Για μια πιο αναλυτική ανάλυση του παρακάτω πίνακα 18 που αφορά τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα των δύο νομών την τελευταία επταετία, το 1999 στο Ηράκλειο έγιναν συνολικά 5 θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, 1 στην κατασκευή προϊόντων από ορυκτά, 2 στις κατασκευές, 1 στο χονδρικό εμπόριο και 1 στους ενδιάμεσους πιστωτικούς οργανισμούς. Στην Αχαΐα το ίδιο έτος είχαμε 1 εργατικό ατύχημα στο λιανικό εμπόριο, στις επισκευές συσκευών.

Το 2000 είχαμε στο Ηράκλειο 2 θανατηφόρα στο κλάδο των κατασκευών, 1 στα ξενοδοχεία- εστιατόρια και 1 στις χερσαίες μεταφορές, συνολικά δηλαδή 4. Το ίδιο έτος στην Αχαΐα είχαμε 2 θανατηφόρα, 1 στις κατασκευές και 1 στο χονδρικό εμπόριο.

Για το 2001 στο Ηράκλειο σημειώθηκαν 12 θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, 2 στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, 1 στην κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, 5 στις κατασκευές, 1 στα ξενοδοχεία – εστιατόρια, 1 στη δημόσια διοίκηση και ασφάλιση και τέλος 2 στην εκπαίδευση. Το ίδιο έτος στην Αχαΐα σημειώνονται τα μισά θανατηφόρα απ' ότι στο νομό Ηρακλείου, 1 στην γεωργία και κτηνοτροφία, 1 στην κατασκευή προϊόντων από ορυκτά, 1 στις κατασκευές, 1 στο χονδρικό εμπόριο, 1 στις χερσαίες μεταφορές και 1 το οποίο έχει καταγραφεί από άγνωστη οικονομική δραστηριότητα, συνολικά δηλαδή 6 θανατηφόρα.

Το 2002 παρατηρούμε ότι στο Ηράκλειο γίνονται 9 θανατηφόρα, 1 στις κατασκευές εξοπλισμού μεταφορών, 7 στις κατασκευές και 1 στο χονδρικό εμπόριο. Παράλληλα στην Αχαΐα παρατηρούνται 4 θανατηφόρα, 2 στις κατασκευές μεταλλικών προϊόντων και στις κατασκευές αντίστοιχα.

Το 2003 στο Ηράκλειο έγιναν 1 εργατικό ατύχημα στον κλάδο των κατασκευών και ένα στον κλάδο των ξενοδοχείων – εστιατορίων. Στην Αχαΐα το ίδιο έτος έγιναν 14 συνολικά θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα. 1 στα προϊόντα ελαστικών – πλαστικά, 6 στην παραγωγή βασικών μετάλλων, 1 στην κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, 1 στην κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών και 5 στις κατασκευές.

Το 2004 σε σύνολο 6 θανατηφόρων σημειώθηκαν, 2 στο κλάδο των κατασκευών από μη ορυκτά προϊόντα, 3 στις κατασκευές και 1 στις συναφείς μεταφορικές δραστηριότητες στο νομό Ηρακλείου. Το ίδιο έτος στο νομό Αχαΐας παρατηρούνται 8 θανατηφόρα, 1 στην αλιεία, 1 στην κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, 4 στις κατασκευές, 1 σε ξενοδοχεία – εστιατόρια, και 1 σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Τέλος για το 2005 στο νομό Ηρακλείου είχαμε 4 θανατηφόρα, 1 στην παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών, 1 στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικών αερίων, 1 στις κατασκευές και 1 στο χονδρικό εμπόριο. Το ίδιο έτος στην Αχαΐα γίνονται αντίστοιχα 4 θανατηφόρα, 2 στο κλάδο των κατασκευών και 2 στην κατασκευή μεταλλικών προϊόντων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο παρατηρούνται στο Ηράκλειο στον κλάδο των κατασκευών θανατηφόρα ατυχήματα κάτι το οποίο δεν συμβαίνει στην Αχαΐα όπου τα θανατηφόρα συμβαίνουν κυρίως στην μεταποιητική βιομηχανία. Στην τελευταία επταετία στο Ηράκλειο από τα 42 θανατηφόρα τα 20 ήταν από τον κλάδο των κατασκευών ενώ στην Αχαΐα από τα 39 τα 15 ήταν στον κλάδο των κατασκευών.

ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΠΑΤΡΑΣ - ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ								
	ΕΤΟΣ 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	ΣΥΝΟΛΑ
ΠΑΤΡΑ	1	2	6	4	14	8	4	39
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	5	4	12	9	2	6	4	42

Πίνακας 18, Πηγή Δελτία Εργατικών Ατυχημάτων ΙΚΑ, Διαμόρφωση Διαλλυνά Άννα

Γράφημα 19, Πηγή Διαμόρφωση από πίνακα Διαλλυνά Άννα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Για τις ανάγκες τις παρούσας έρευνας με σκοπό την συλλογή πρωτογενών στοιχείων το παρακάτω ερωτηματολόγιο που έγινε από 3 επιχειρήσεις που εδρεύουν στη Πάτρα και 3 επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Ηράκλειο, στηρίχτηκε στις απαντήσεις των στελεχών των επιχειρήσεων αυτών.

Οι διαστάσεις αυτής της έρευνας μέσω του ερωτηματολογίου, επιτρέπουν την κατανόηση των αντικειμενικών αλλά και των υποκειμενικών παραγόντων και προϋποθέσεων διαμόρφωσης του εργασιακού προφίλ κάθε επιχείρησης, δηλαδή το πώς κάθε επιχείρηση ξεχωριστά λειτουργεί σε θέματα ασφάλειας και υγιεινής στην εργασία, τι μέτρα λαμβάνει πριν και μετά την εμφάνιση ενός εργατικού ή θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος, ποιές είναι οι απόψεις των στελεχών πάνω σε αυτό το θέμα και άλλες ερωτήσεις όπως θα προκύψουν παρακάτω.

Η βασική αρχή για την επιλογή των τομέων παραγωγικής δραστηριότητας είναι να επιλεγθούν οι κλάδοι εκείνοι οι οποίοι, τόσο στην Αχαΐα όσο και στο Ηράκλειο αλλά και γενικότερα στον Ελλαδικό χώρο, παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους δείκτες συχνότητας και σοβαρότητας των εργατικών ατυχημάτων. Η συνεντεύξεις έγιναν στις τοποθεσίες που αναφέρονται στις συνεντεύξεις, στις οποίες εδρεύουν οι επιχειρήσεις.

Έτσι επιλέχθηκαν

- ο κατασκευαστικός τομέας ,και
- ο ευρύτερος βιομηχανικός τομέας

Τέσσερις από τις έξι συνολικά (3 στην Αχαΐα και 3 στο Ηράκλειο) επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν είναι στον κλάδο του ευρύτερου βιομηχανικού - μεταποιητικού τομέα και οι άλλες δύο είναι στον κατασκευαστικό κλάδο. Οι επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν είναι από τον νομό Αχαΐας η FAMA – Παύλος Πέττας ABEE, ο Τιτάνας και τέλος η MAN κατασκευαστική. Από τον νομό Ηρακλείου επιλέχθηκαν το εργοστάσιο της ΔΕΗ , τα Πλαστικά Κρήτης και τέλος η εταιρία Βαμβάτσικος ΑΤΕ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ FAMA – ΠΑΥΛΟΣ ΠΕΤΤΑΣ ΑΒΕΕ ΣΤΗΝ ΒΙ.ΠΕ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ.

Η εταιρεία δραστηριοποιείται στο χώρο της παραγωγής, τυποποίησης και διανομής φυτικών λιπών, λαδιών, μαργαρίνες κ.α. Από ακατέργαστες πρώτες ύλες παρασκευάζει τρόφιμα κατάλληλα για τροφή. Η συνέντευξη έγινε στο Δρέπανο Αχαΐας με τον κ.Πέττα Παύλο υπεύθυνο για θέματα ασφάλειας και υγιεινής και διευθυντής της εταιρείας.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Οι μόνιμοι εργαζόμενοι είναι 45 από τους οποίους οι 12 είναι γυναίκες και οι υπόλοιποι άντρες. Υπάρχουν και κάποιοι αλλοδαποί που χρησιμοποιούνται για τον καθαρισμό του εργοστασίου.

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

☒ Καθόλου   ☒ Πολύ

☒ Λίγο   √ Πάρα πολύ

Σε πολύ μεγάλο βαθμό με εκπαιδεύσεις σε μόνιμη βάση, γραπτές οδηγίες για το πώς διεκπεραιώνεται η κάθε εργασία κ.α. Ο κλάδος των τροφίμων είναι ένας πολύ ευαίσθητος σε θέματα υγιεινής τομέας και δεν χωράει λάθη, γιατί αν δεν πάρουν οι εργαζόμενοι τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας αυτό περνάει και στον καταναλωτή των τροφίμων αλλά μπορεί να αποτελέσει και αιτία βλάβης και στον ίδιο τον εργαζόμενο. Η ποιότητα των τροφίμων εξαρτάται από την ποιότητα των εργαζομένων.

Η πολιτική της εταιρείας είναι όταν κάποιος από τους εργαζόμενους δεν παίρνει τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας που του υποδεικνύονται από την επιχείρηση αλλάζει θέση μέσα στην εταιρεία ή απολύεται και πραγματικά έχει απολυθεί κόσμος γι' αυτό. Όποιος θέλει να συμμορφωθεί συμμορφώνεται.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

Ναι

Όχι

Αδιαφόρησαν

Σίγουρα το εκλαμβάνουν σαν θετικό καθώς από τις οδηγίες και την εκπαίδευση που προσφέρεται εξαρτάται η ασφάλειά τους για τις ώρες που εργάζονται στην εταιρεία. Βέβαια μέσα σε αυτήν την διαδικασία λαμβάνουμε υπόψη μας και τις ανάγκες των εργαζομένων.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις.

Ισχύει η εργατική νομοθεσία και η ειδικότερη νομοθεσία του κώδικα τροφίμων και ποτών.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

Λειτουργεί σύμφωνα με το αμερικάνικο πρότυπο AIB - American Institute of Bakeries, αναφέρεται στην υγιεινή και ασφάλεια παραγωγής τροφίμων, πρέπει να πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις για να μπορεί μια εταιρεία τροφίμων να λειτουργήσει με αυτό το πρότυπο.

6. Έχει η επιχείρησή σας τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Η επιχείρησή μας έχει Τ.Α. μόνιμο, γιατρό εργασίας όμως δεν είμαστε υποχρεωμένοι να βάλουμε λόγο του αριθμού των εργαζομένων, δεν υπάρχει νοσοκόμος. Υπάρχει φαρμακείο για πρώτες βοήθειες όταν συμβεί κάποιο εργατικό ατύχημα και μετά αν είναι σοβαρό πηγαίνει νοσοκομείο.

7. Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας είναι:

Τ.Α

Γ.Ε

από ΕΞΥΠΠ

εξωτερικός συνεργάτης

με αποκλειστική σχέση

με παράλληλα καθήκοντα(μόνο για τεχνικό ασφαλείας)

8. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

Ναι Όχι

Στους εργαζόμενους έχουν γίνει κάποιες ασκήσεις ασφάλειας κατά την ώρα της εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου, όπως για παράδειγμα για το πώς πρέπει να κινηθούν σε περίπτωση πυρκαγιάς ή για κάποιες εξειδικευμένες εργασίες τι μέτρα πρέπει να ληφθούν σε κάθε περίπτωση.

Η πυροσβεστική και γιατροί από το νοσοκομείο έχουν επισπευτεί την επιχείρηση για να δώσουν συμβουλές προς τους εργαζόμενους.

Επιπλέον μοιράζονται γραπτές οδηγίες υπό μορφή φυλλαδίου.

9. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι Όχι

Η εταιρεία έχει πιστοποιηθεί με το ISO 22000 που είναι για την ασφάλεια και υγιεινή των τροφίμων και αφορά την παραγωγική διαδικασία.

Το σημαντικότερο πιστοποιητικό που η εταιρεία έχει λάβει είναι το AIB - American Institute of Bakeries. Είναι πιστοποίηση σύμφωνα με το αμερικανικό πρότυπο και είναι πάρα πολύ αυστηρό όσον αφορά την υγιεινή και την ασφάλεια κάτω από την ποία φτιάχνονται τα τρόφιμα και ελέγχει ακόμα και τις κτιριακές εγκαταστάσεις πέραν από τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται από τους εργαζόμενους για την υγιεινή τους. Αυτό το πιστοποιητικό το έχουν 2 – 3 επιχειρήσεις στην Ελλάδα

10. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Συμβαίνουν στο τμήμα παραγωγής.

Πόσο συχνά:

Ανά εβδομάδα Ανά μήνα Ανά τρίμηνο

Ανά εξάμηνο Ανά χρόνο

11. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Κυρίως από απροσεξία ή αφέλεια του εργαζόμενου. Λόγο του αντικειμένου της εταιρείας μικροατυχήματα που γίνονται είναι το κάψιμο ή το έγκαυμα από τις ζεστές

γραμμές και το γλίστρημα. Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ειδικά για κάθε εργασία. Υπάρχουν ειδικά αντιολισθητικά παπούτσια, κράνη, μάσκες προστασίας για τυχόν διαρροές αερίων, γάντια, ειδικές φόρμες και αντιολισθητικά παπούτσια για τα λάδια, ειδικοί χώροι που κάνουν ντους οι εργαζόμενοι απαγορεύονται ρολόγια, ή αλυσίδες για να μην πιαστούν στην μηχανή κλπ.

12. Οι πρώτες βοήθειες μετά το εργατικό ατύχημα χορηγούνται στο νοσοκομείο ή μέσα στην επιχείρηση;

Στο νοσοκομείο

Μέσα στην επιχείρηση

Παρέχονται πρώτες βοήθειες μέσα στην εταιρεία και μετά μεταφέρεται αν χρειαστεί στο νοσοκομείο.

13. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

Κεφαλή κάτω άκρα

Βραχίονας άνω άκρα

Ξυμπίεση Κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο

14. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

15. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Ο έλεγχος γίνεται όπως ορίζεται από τον οργανισμό πιστοποίησης κάθε χρόνο. Έρχονται μια ή δυο φορές το χρόνο επιθεωρητές από τον ΕΦΕΤ έχουν βρει ότι όλα λειτουργούν τέλεια, και βέβαια ο έλεγχος γίνεται ξεχωριστά και από το ΑΙΒ με ξεχωριστούς επιθεωρητές.

16. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου   Πολύ
 Λίγο   Πάρα πολύ

Η νομοθεσία δίνει κάποια πλαίσια μέσα στα οποία πρέπει για την ασφάλεια των εργαζομένων να κινηθεί η εταιρεία, η συγκεκριμένη επιχείρηση εφαρμόζει αυτά που λέει ο νόμος και αν κάτι δεν την καλύπτει γίνεται πιο αυστηρό.

17. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα
 Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα
 Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία
 Άλλο

Δεν εφαρμόζονται δυστυχώς οι κανόνες υγιεινής σε όλες τις επιχειρήσεις και αυτό το μειονέκτημα που υπάρχει σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα θα λυθεί μόνο με αυστηρότερους, συχνότερους και απροειδοποίητους ελέγχους, σε μικρομεσαίες κυρίως επιχειρήσεις όπου εκεί είναι λίγο αυθαίρετα τα πράγματα. Δεν δίνουν την ανάλογη προσοχή σε θέματα ασφαλείας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ ΤΟΥ ΤΙΤΑΝΑ

Ο Τιτάνας δραστηριοποιείται στον κλάδο του τσιμέντου και άλλων συναφών δομικών υλικών όπως αδρανή υλικά, έτοιμο σκυρόδεμα, τσιμεντόλιθους και άλλα. Δραστηριοποιείται σε Ελλάδα, Ευρώπη, Β.Αμερική και Ανατολική Μεσόγειος. Η συνέντευξη έγινε με τον Τεχνικό ασφάλειας Κυριακόπουλο Κυριάκο στο Δρέπανο του νομού Αχαΐας.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Από το σύνολο των 206 εργαζόμενων που απασχολεί η εταιρεία στον νομό Αχαΐας οι 190 είναι άντρες και οι 16 γυναίκες εκ των οποίων δεν υπάρχουν αλλοδαποί εργαζόμενοι. Μόνο το εργολαβικό προσωπικό με το οποίο συνεργάζονται σαν ξεχωριστή εταιρεία έχει αλλοδαπούς και πάλι όμως αυτό το προσωπικό ελέγχεται από τον ΤΙΤΑΝΑ αν πληροί τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας.

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

☒ Καθόλου   ☒ Πολύ

☒ Λίγο   ✓ Πάρα πολύ

Η εταιρεία έχει ένα ολόκληρο κεφάλαιο για την εκπαίδευση ,κάθε χρόνο βάζει κάποιους συγκεκριμένους στόχους πολύ υψηλότερους από την νομοθεσία και κάθε χρόνο αυξάνει τον πήχη. Θεωρεί υποχρέωσή της η εταιρεία να προάγει την υγιεινή και ασφάλεια και όχι σαν μια διαδικασία που περιορίζεται μόνο στα πλαίσια της εργατικής νομοθεσίας καθώς θεωρεί ότι κανένας εργαζόμενος δεν θα προσληφθεί αν πρώτα δεν εκπαιδευτεί σωστά. Η φιλοσοφία της εταιρείας δεν επιτρέπει να θεωρηθεί το κόστος για την ασφάλεια καν σαν κόστος αλλά σαν επένδυση, δηλαδή δεν υπάρχει ο όρος κόστος για την ασφάλεια. Ακόμα και στις επιχειρήσεις που συνεργάζεται που αυτές αποτελούν άλλες αυτόνομες

επιχειρήσεις παρέχει εκπαίδευση στην πράξη, όπως για παράδειγμα όταν ανατίθεται ένα έργο σε κάποιον εργολάβο όλοι εργαζόμενοι του έργου αυτού λαμβάνουν το ειδικό για την εργασία «σχέδιο ασφαλούς εργασίας» όπου για κάθε επιμέρους εργασία του έργου αναλύονται οι φάσεις με τον σωστό τρόπο αντιμετώπισης ενδεχόμενων κινδύνων.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

Ναι

Όχι

Αδιαφόρησαν

Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή το επιζητούν έχει γίνει must. Η Διοίκηση των Επιχειρήσεων συνδέεται άμεσα με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Στον ΤΙΤΑΝΑ υπάρχει ξεχωριστό πρόγραμμα αξιολόγησης για την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία που εκδίδεται από την ίδια την εταιρεία και ονομάζεται FAOS μέσα στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Αυτή η προσπάθεια φυσικά αναγνωρίζεται από τους εργαζόμενους. Τώρα έχουν ξεκινήσει κάποια ειδικά προγράμματα ενημέρωσης πάνω σε θέματα υγιεινής και ασφάλεια στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Πάτρα, στο Αίγιο και στο Ρίο, αυτό το πρόγραμμα ξεκίνησε από την Θεσσαλονίκη και υιοθετήθηκε από τον ΤΙΤΑΝΑ στο νομό Αχαΐας.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις.

Η εταιρεία σαν πολυεθνική πρέπει να τηρεί τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια κάθε χώρας ξεχωριστά. Πέρα από αυτό όμως ειδικές διατάξεις είναι αυτές που προέρχονται από τον εσωτερικό κανονισμό της εταιρείας για την ασφάλεια οι οποίες είναι αυστηρότερες μέσα στα πλαίσια του ISO. Αυτό δεν αφορά μόνο σε τοπικό αλλά σε εθνικό επίπεδο, δηλαδή σε όλες τις εγκαταστάσεις του ΤΙΤΑΝΑ.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

Πληροί τις προϋποθέσεις του ISO από θέμα πιστοποίησης οι οποίες υπερκαλύπτονται από την εργατική Ελληνική νομοθεσία καθώς και αξιοποιεί όποια καινούργια μέθοδο θεωρεί ότι είναι αποτελεσματική για την προαγωγή της ασφάλειας στην εργασία.

6. Έχει η επιχείρηση τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Εργοστασιακά ο Τ.Α. είναι με μόνιμη και αποκλειστική απασχόληση χωρίς δηλαδή παράλληλα καθήκοντα. Ο Γ.Ε. είναι εξωτερικός συνεργάτης. Βάση της νομοθεσίας πρέπει να έρχεται για παράδειγμα 3 ώρες την εβδομάδα, ο κανονισμός όμως της εταιρείας λέει ότι οφείλει να έρχεται 3 φορές την εβδομάδα από 2 ώρες, οπότε καταλαβαίνουμε ότι ο «εσωτερικός κανονισμός» υπερισχύει της ήδη υπάρχουσας εργατικής νομοθεσίας.

7. Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας είναι:

T.A	Γ.Ε
£	£ από ΕΞΥΠΠΙ
£	√ εξωτερικός συνεργάτης
√	£ με αποκλειστική σχέση
£	£ με παράλληλα καθήκοντα(μόνο για τεχνικό ασφαλείας

8. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

√ Ναι   £ Όχι

Υπάρχει ειδικό πρόγραμμα ενημέρωσης και εκπαίδευσης για ολόκληρο τον όμιλο όχι μόνο για τους εργαζόμενους αλλά και για όλο το διοικητικό προσωπικό της εταιρείας και με τους τρίτους συνεργάτες όπως προμηθευτές, εργολάβοι και το προσωπικό που δεν ανήκει στο άμεσο προσωπικό της εταιρείας με εξωτερικά σεμινάρια. Προσπαθούν και έχουν επιτύχει μια συνεχή ευαισθητοποίηση και εφαρμογή μέτρων εγρήγορσης, εκπαίδευσης του προσωπικού και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων όλων των σχετικών δράσεων για την πρόληψη ατυχημάτων. Στην εκπαίδευση αυτή υπάρχει αυστηρότητα, δηλαδή “αν δεν το εφαρμόσεις δες τι θα πάθεις” μέσω παρουσίασης πραγματικών εργατικών ατυχημάτων για παραδειγματισμό.

Χρησιμοποιούν μεθόδους, όπως οι “Κάρτες Δέσμευσης για την Ασφάλεια”, που υπογράφονται από όλους τους εργαζομένους, Αξιολογήσεις Ασφαλούς Εργασίας από τους εργαζόμενους πριν από την εκτέλεση κάθε εργασίας ώστε να υπάρχει και η άποψη των εργαζομένων για δυνητικούς κινδύνους, τοπικές ενημερωτικές εκστρατείες για την ασφάλεια και γενικότερα ενθάρρυνση των εργαζόμενων να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και κατάκτηση μιας νοοτροπίας ασφάλειας.

Η εκπαίδευση που παρέχεται χωρίζεται σε επιμέρους τμήματα δηλαδή διαφορετική εκπαίδευση θα γίνει για το περιβάλλον, διαφορετική για την ασφάλεια, διαφορετική για τα τεχνικά θέματα, για τα Διοικητικά, για την μισθοδοσία, για τα ασφαλιστικά θέματα και γενικότερα για ότι χρειαστεί επιπλέον παρέχεται εκπαίδευση. Επενδύονται πολλές εργατοώρες για την εκπαίδευση.

9. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι   Όχι

Αν ναι ποια:.....

Η εταιρεία έχει πιστοποιηθεί με το ISO 1801 / OSHAS 18001 που αναφέρεται στο σύστημα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας. Πέρα όμως από την υγιεινή και ασφάλεια έχει προσανατολίσει τις δραστηριότητές της και στο τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, έχει πιστοποιηθεί με το ISO 1401 καθώς και με το ISO 9001 το οποίο αφορά την διαχείριση της ποιότητας του προϊόντος και της υπηρεσίας που προσφέρει η εταιρεία..

10. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Τμήματα:.....

Πόσο συχνά:

Ανά εβδομάδα   Ανά μήνα   Ανά τρίμηνο   Ανά εξάμηνο

Ανά χρόνο

Το εργοστάσιο χωρίζεται σε 3 μεγάλα τμήματα. Το πρώτο είναι το Διοικητικό τμήμα το οποίο ασχολείται με τις προμήθειες, πωλήσεις, λογιστικά κλπ. Ο κίνδυνος σε αυτό το τμήμα είναι αρκετά χαμηλός. Το δεύτερο τμήμα είναι το Τεχνικό το οποίο ασχολείται με την διεκπεραίωση του έργου. Ο κίνδυνος σε αυτό το τμήμα είναι υψηλότερος από του

προηγούμενου τμήματος. Τέλος το μεγαλύτερο μέρος του κινδύνου υφίσταται στο τομέα της παραγωγής όπου από το βουνό συλλέγονται οι πρώτες ύλες, πάνε στο εργοστάσιο, επεξεργάζονται, πάνε σε μύλους, αποθηκεύονται, μπαίνουν κάποια υλικά κλπ, μέχρι την τελική επεξεργασία, είναι μια πολύπλοκη και δύσκολη διαδικασία η οποία επιβάλλεται να γίνεται με προφυλάξεις και κανονισμούς για την ασφάλεια.

Το σημαντικότερο είναι βέβαια ότι καταγράφονται όχι μόνο τα εργατικά ατυχήματα αλλά και τα try pots, τα παρ' ολίγων ατυχήματα μέσα στην εταιρεία. Έρχεται δηλαδή ο εργαζόμενος και αναφέρει ότι παραλίγο να μου συμβεί αυτό κατά την διάρκεια της εργασίας μου. Εδώ βέβαια βασικό ρόλο παίζει η εκπαίδευση όπως αναφέραμε παραπάνω.

Όσον αφορά για το πόσο συχνά συμβαίνουν τα εργατικά ατυχήματα στο συγκεκριμένο εργοστάσιο από τον Αύγουστο του 2006 μέχρι τον Αύγουστο του 2007 δεν είχε συμβεί κανένα εργατικό ατύχημα και αυτός θα είναι ο στόχος του για την ασφάλεια, κάθε χρόνο να έχει μηδενικούς αριθμούς ατυχημάτων.

11. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Οι κύριες αιτίες εργατικών ατυχημάτων είναι κυρίως η απροσεξία των εργαζομένων και άλλοι αστάθμητοι παράγοντες. Βέβαια πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι άλλοι κίνδυνοι υπήρχαν το '70 άλλοι το '90 άλλοι το '00 και άλλοι θα υπάρχουν μέχρι το '10. Κάποτε για παράδειγμα φόρτωναν με τα χέρια σήμερα φορτώνουν με μηχανήματα ,κάποτε δεν φορούσαν μέσα ατομικής προστασίας σήμερα επιβάλλεται να φορούν ακόμα και σε μια απλή εργασία. Υπάρχει δηλαδή αναδιάταξη των κινδύνων με τα χρόνια.

Κάθε επιχείρηση έχει τους δικούς της κινδύνους, ποτέ δυο η περισσότερες επιχειρήσεις ακόμα και του ίδιου κλάδου δεν έχουν τις ίδιες πηγές κινδύνων και αντιμετωπίζουν με τον ίδιο τρόπο το πρόβλημα.

Συνήθως τα εργατικά ατυχήματα γίνονται στην συνηθισμένη πρακτική, κάτι δηλαδή

"ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ" ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΙΤΑΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ CSI - 2006	
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας (άμεσο προσωπικό)	42
Δείκτης συχνότητας* ανα 1.000.000 ανθρωποώρες (άμεσο προσωπικό)	3,42
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0
Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0,00
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (εργολαβικό προσωπικό)	2
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (τρίτα μέρη**)	1

* Δείκτης Συχνότητας: Αριθμός ατυχημάτων πολλαπλασιαζόμενος επί 1.000.000 και διαιρούμενος δια του συνόλου του αριθμού των δεδουλευμένων ωρών.
 ** Τρίτα μέρη: Κάθε πρόσωπο που δεν ανήκει στο άμεσο ή στο εργολαβικό προσωπικό.

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο

14. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

Το 1997 στην Πάτρα κατά τη διάρκεια της εργασίας ενός εργαζομένου τον τράβηξε μια ταινία μέσα, ο θάνατος ήταν ακαριαίος καθώς έγινε σε κλάσματα δευτερόλεπτου και η αντίδραση ήταν μηδενική. 11 χρόνια μετά το 2006 η εταιρεία στιγματίστηκε και πάλι από ένα τραγικό δυστύχημα στο λιμάνι της Ελευσίνας (31 Μαΐου) που είχε ως συνέπεια το θάνατο δύο μελών του προσωπικού εργολάβου μας.

Μολονότι η δέσμευσή τους για την ασφάλεια των εργαζομένων είναι απόλυτη και αδιαπραγμάτευτη, αναγνωρίζουν ότι έχουν ακόμη πολύ δρόμο μπροστά τους μέχρι να επιτύχουν το στόχο «μηδέν ατύχημα». Έχουν βάλει τριμηνιαίους, εξαμηνιαίους και χρονικούς στόχους μη πραγματοποίησης εργατικού ατυχήματος. Στις 21 Σεπτεμβρίου για παράδειγμα του 2007 έκλεισαν έναν χρόνο χωρίς εργατικό ατύχημα.

Μέσα από συστηματική προσπάθεια βελτίωσης του όλου συστήματος πρόληψης ατυχημάτων ελπίζουν όχι μόνο να βελτιώσουν τις δικές τους επιδόσεις στον τομέα αυτό, αλλά να αποτελέσουν και παράδειγμα υπεύθυνης βιομηχανίας σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

15. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Υπάρχει ειδικός κατάλογος ελέγχου των συστημάτων ασφαλείας, πρόγραμμα δηλαδή μέσα στον υπολογιστή που αναφέρει ότι την τάδε του μηνός πρέπει να γίνει έλεγχος για το

συγκεκριμένο μηχάνημα. Ακόμα και στον έλεγχο συντήρησης ασφαλείας υπερέχει ο εσωτερικός κανονισμός. Δηλαδή ενώ από την νομοθεσία πρέπει να γίνεται μια φορά τον χρόνο έλεγχος των πυροσβεστήρων, ο έλεγχος στην εταιρεία γίνεται στο μισό χρόνο, πιο συχνά δηλαδή κάθε 6 μήνες.

16. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου   Πολύ
 Λίγο   Πάρα πολύ

Όχι δεν είναι αθόλου αυστηρή σε σύγκριση με την το νομικό πλαίσιο για παράδειγμα της Αμερικής ή της Αγγλίας. Καταρχήν δεν υπάρχει αυστηρός έλεγχος όχι τόσο στις μεγάλες εταιρείες αλλά στις μικρότερες όπου εκεί είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα γιατί θα προσλάβει τον εργαζόμενο, ούτε θα τον ασφαλίσει, θα τον έχει να δουλεύει στις οικοδομές όλη την μέρα και αν τύχει και πάθει κάτι δεν δηλώνει καν ότι υπήρξε εργατικό ατύχημα.

17. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα
 Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα
 Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία
 Άλλο

Το πρόβλημα δεν είναι στην νομοθεσία και αν εφαρμόζεται εξ' άλλου είμαστε τριτοκοσμική χώρα σε θέματα ασφάλειας, το πρόβλημα είναι ότι δεν έχει μπει στη συνείδηση του κάθε εργαζομένου ότι η εργασία του έχει κάποιους περιορισμούς και κάποια όρια. Μέσα στα πλαίσια των ορίων αυτών δεν μπορεί να δουλέψει ο εργαζόμενος χωρίς τις απαιτούμενες προφυλάξεις στην εργασία του.

Υπάρχουν 3 μέρη τα οποία έχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις και δικαιώματα. Και πρέπει να λειτουργήσουν σαν σύνολο. Είναι το κράτος, η επιχείρηση και ο εργαζόμενος.

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΒΙ.ΠΕ ΠΑΤΡΩΝ.**

Η κύρια δραστηριότητα της ΜΑΝ κατασκευαστικής είναι η μελέτη, κατασκευή και ανακαίνιση δημόσιων και ιδιωτικών έργων καθώς και η χημική βιομηχανία. Η συνέντευξη έγινε με τον υπεύθυνο ασφάλειας και ιδιοκτήτη της εταιρείας Μεσσαρά Γιάννη στην βιομηχανική περιοχή της Πάτρας.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Η επιχείρηση απασχολεί 21 άτομα εκ τα οποία τα 4 είναι γυναίκες στο διοικητικό κομμάτι και τα 17 είναι άντρες. Προσλαμβάνουν 2 με 3 άτομα κατά καιρούς αλλοδαπούς αλλά όχι για μόνιμη εργασία παρέχοντάς τους όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά τους.

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

☒ Καθόλου   √ Πολύ

☒ Λίγο   ☒ Πάρα πολύ

Με βάση την υπάρχουσα νομοθεσία τηρούνται κάποιοι κανόνες για την ασφάλεια και την υγιεινή πάνω στους οποίους προσπαθούμε να πατήσουμε όπως για παράδειγμα η παροχή κάποιων ειδών ατομικής προστασίας, οι σημάνσεις υποχρέωσης, προειδοποίησης, εξοπλισμού, διάσωσης και απαγόρευσης, η ενημέρωση μια φορά το χρόνο για θέματα ασφάλειας που αναφέρονται όλους τους εργαζόμενους της επιχείρησης κλπ.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

☒ Ναι

☒ Όχι

√ Αδιαφόρησαν

Οι εργαζόμενοι συνήθως αδιαφορούν για τα μέτρα που παίρνονται για διάφορους λόγους για παράδειγμα τους δίνεται ειδική φόρμα εργασίας και γυαλιά και τα φυλάνε στην ντουλάπα είτε γιατί δεν τους βολεύει κατά την άσκηση της εργασίας τους είτε γιατί δεν έχουν συνειδητοποιήσει την χρησιμότητα αυτών. Αυτοί που είναι στο τμήμα παραγωγής βιομηχανικών χρωμάτων επειδή τα αποτελέσματα από την μη τήρηση των κανόνων ασφάλειας είναι πιο άμεσα παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας, αυτοί που είναι στις οικοδομές είναι πιο χαλαροί.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις.

Ισχύει μόνο το γενικό νομοθετικό πλαίσιο.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

6. Έχει η επιχείρηση τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Η εταιρεία έχει Τεχνικό Ασφαλείας, είναι μηχανολόγος με παροχή υπηρεσιών ως εξωτερικός συνεργάτης, επισκέπτεται την επιχείρηση 2 με 3 φορές το μήνα για να ελέγξει αν υπάρχουν κάποιοι κίνδυνοι, τους εντοπίζει, τους υποδεικνύει γραπτώς και αναλύει τους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των κινδύνων. Γιατρό εργασίας δεν υποχρεούμαστε να έχουμε από το νόμο και νοσοκόμα δεν υπάρχει σε περίπτωση ατυχήματος.

7. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

Ναι Όχι

Μια φορά το χρόνο γίνεται η εκπαίδευση από τον υπεύθυνο ασφάλειας όλων των εργαζομένων για την ενημέρωση γενικών κανόνων ασφάλειας. Πέραν όμως αυτού δίνονται κάποιες συμβουλές καλών πρακτικών ξεχωριστά στο τομέα της παραγωγής και ξεχωριστά στον τομέα των συνεργείων οικοδομών που εργάζονται έξω. Οδηγίες δηλαδή για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων.

8. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι   Όχι

9. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Το τμήμα παραγωγής είναι πιο ευάλωτο στην εμφάνιση εργατικών ατυχημάτων διότι έρχονται σε επαφή οι εργαζόμενοι με χημικά στοιχεία λόγω της παραγωγής βιομηχανικών χρωμάτων. Σε αντίθεση με τους τεχνίτες που είναι στην οικοδομή αν και αυτοί διατρέχουν σοβαρότερους κινδύνους αν δεν προσέξουν δεν έχουν μέχρι τώρα εμφανιστεί σοβαρά ατυχήματα. Για παράδειγμα αυτόν τον χρόνο είχαμε ένα περιστατικό από έγκαυμα στο δέρμα του χεριού και άλλο ένα στο μάτι ενός εργαζόμενου από διαλυτικό ο οποίος δεν φορούσε την μάσκα προστασίας.

Ανά εβδομάδα   Ανά μήνα   Ανά τρίμηνο   Ανά εξάμηνο
 Ανά χρόνο

10. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Οι αιτίες μπορεί να είναι μόνο δύο. Είτε για το εργατικό ατύχημα η επιχείρηση δεν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας, είτε ο εργαζόμενος δεν τα τηρεί. Σαν εταιρεία τηρούμε τα μέτρα αυτά αλλά κάποιοι εργαζόμενοι κυρίως οι πιο έμπειροι δεν τα τηρούν με αποτέλεσμα να υπάρχουν έστω και 1 ή 2 ατυχήματα το χρόνο από επαφή με το δέρμα, με τα μάτια, η εισπνοή ακατάλληλων αερίων, το κόψιμο από μέταλλο και σπασίματα στο πόδι έχουν συμβεί στις οικοδομές. Το μοναδικό μέτρο που μπορεί να πάρει η επιχείρηση είναι να τους ενημερώσει για τους κινδύνους και τους τρόπους αντιμετώπισής τους και να διαμορφώσει κατάλληλα τους χώρους έτσι ώστε να μην υπάρχει ευνοϊκό κλίμα για ατυχήματα Δεν μπορεί να κάνει τίποτα άλλο, μην ξεχνάμε και τα οικονομικά πλαίσια μέσα στα οποία κινούνται οι επιχειρήσεις σήμερα.

11. Οι πρώτες βοήθειες μετά το εργατικό ατύχημα χορηγούνται στο νοσοκομείο ή μέσα στην επιχείρηση;

Στο νοσοκομείο
 Μέσα στην επιχείρηση

Υπάρχει ένα τυπικό φαρμακείο για τις πρώτες βοήθειες για εγκαύματα, ερεθισμούς, για μικροτραύματα και μέσα στο εργοστάσιο και στην οικοδομή έχουν μαζί τους στο αυτοκίνητο οι εργαζόμενοι.

12. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

κεφαλή κάτω άκρα

λαιμός άνω άκρα

ράχη κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο

13. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

14. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Από το Σ.ΕΠ.Ε ελέγχεται 1 φορά το χρόνο απρόοπτα, από τον Τεχνικό Ασφάλειας 2 με 3 φορές το μήνα και από την ίδια την επιχείρηση αν ο υπεύθυνος ασφαλείας παρατηρήσει κατά την επίβλεψη κάποιον κίνδυνο είτε μέσα στο εργοστάσιο είτε στις οικοδομές ενημερώνει τους εργαζόμενους και παίρνει τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά τους.

15. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου   Πολύ

Λίγο   Πάρα πολύ

Το θέμα είναι ότι η νομοθεσία είναι αξιόπιστη αλλά δεν εφαρμόζεται ούτε από την ίδια την επιχείρηση και απλά διαπιστώνεται η μη εφαρμογή της από την αρμόδια υπηρεσία. Για παράδειγμα θα ήταν διαφορετικά αν στην ΒΙ.ΠΕ Πάτρας ερχόταν σε κάθε επιχείρηση για έλεγχο το Σ.ΕΠ.Ε 3 με 4 φορές το χρόνο και όχι 1 φορά. Σίγουρα αυτό θα ήταν αποτελεσματικότερο γιατί θα έπαιρναν πιο έγκαιρα τα μέτρα ασφάλειας οι επιχειρήσεις.

16. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα

Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα

Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία

Πέραν από τον έλεγχο που πρέπει να γίνει περισσότερο αυστηρώς όλα τα άλλα είναι θέμα επιπέδου, ανάλογα δηλαδή το βάρος που δίνει μια επιχείρηση στην ασφάλεια των εργαζομένων της. Εδώ χωρούν και οι οικονομικοί περιορισμοί κάθε επιχείρησης, το τι μπορεί να διαθέσει για την ασφάλεια για τους αντίστοιχους πόρους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΕΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΛΙΝΟΠΡΑΜΑΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος στο εργοστάσιο της ΔΕΗ στα Λινοπεράματα Ηρακλείου. Η συνέντευξη έγινε στον κ.Βρέτσο Βασίλη Τεχνικός Ασφάλειας της ΔΕΗ στο συγκεκριμένο εργοστάσιο.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Στο εργοστάσιο της Δ.Ε.Η στα Λινοπεράματα Ηρακλείου είναι 300 εργαζόμενοι (Διοικητικό και Τεχνικό προσωπικό) εκ των οποίων 40 είναι γυναίκες, δεν υπάρχουν αλλοδαποί μόνο σε κάποιες έκτακτες περιπτώσεις των εργολάβων προσλαμβάνουν αλλοδαπούς με όλα τα νόμιμα φυσικά μέσα. Αν συμπεριλάβουμε και τους άλλους εργοστασιακούς σταθμούς της ΔΕΗ στην Κρήτη που είναι στα Χανιά και στον Αιθερινόλακο στον Άγιο Νικόλαο τότε οι εργαζόμενοι είναι 515.

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

☒ Καθόλου   ☒ Πολύ

☒ Λίγο   √ Πάρα πολύ

Έχει ασχοληθεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό είτε με σεμινάρια που γίνονται για τους εργαζόμενους ανά τακτά χρονικά διαστήματα, είτε με ασκήσεις πυρασφάλειας και εκκένωσης των χώρων εργασίας, αφίσες στους διαδρόμους και ειδικές σημάνσεις όπου υπάρχει κίνδυνος, διανέμονται στους εργαζόμενους και επεξηγούνται από τον Τεχνικό Ασφάλειας εγχειρίδια καλής πρακτικής, παρέχονται εργαλεία στους εργαζόμενους άριστης ποιότητας και μακρόχρονης αντοχής καθώς αυτά τροφοδοτούνται στην Ελλάδα από την Γαλλική εταιρεία RACAP (πρότυπα Γαλλικής ΔΕΗ) κ.α. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στην παραγωγή είναι πολύ σημαντικό στοιχείο πρόληψης και αυτό είναι κάτι το οποίο δεν έχει την δυνατότητα λόγω κόστους ένας ιδιώτης να το κάνει.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

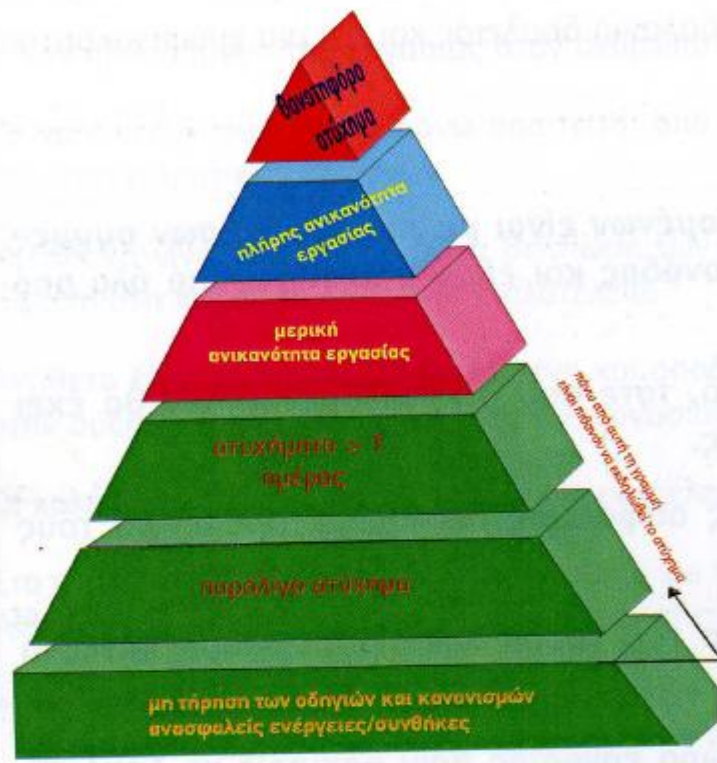
Ναι

Όχι

Αδιαφόρησαν

Δεν έχουν εκτιμήσει οι εργαζόμενοι την Υγιεινή και την Ασφάλεια στο χώρο της εργασίας, νομίζουν ότι είναι πράγματα γνωστά που τα ξέρουν και νομίζουν ότι το ατύχημα δεν θα τους συμβεί ποτέ. Ειδικά στους παλιούς τεχνικούς, στους μεγάλους σε ηλικία δεν μπορούμε να τους αλλάξουμε γνώμη, στους πιο νέους είναι βελτιωμένα τα πράγματα. Εν τω μεταξύ μόλις πάθει κάποιος ατύχημα όταν ρωτηθεί από τις

ανακριτικές αρχές αν είχε ενημερωθεί για τους κανόνες ασφάλειας απαντάει όχι. Έχει να κάνει με την παιδεία του καθενός μας. Από τη στιγμή που το κράτος έχει χορηγήσει τα μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) και ο εργαζόμενος δεν τα φοράει είτε γιατί βρίσκει την δικαιολογία ότι τον ζεσταίνουν ή ότι τον δυσκολεύουν κατά την διάρκεια της εργασίας του είναι καθαρά μια παγιωμένη συνήθεια (το ξέρουν ότι πρέπει αλλά δεν τα φοράνε). Ιδιαίτερα το κράτος δεν χρησιμοποιούν, τα υπόλοιπα συνήθως τα βάζουν.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις. Ποιες:

Ισχύει η γενική νομοθεσία για την τήρηση των κανόνων. Πέρα από αυτό ισχύουν κάποιες συγκεκριμένες οδηγίες-πρακτικές οι οποίες δίδονται γραπτά σε όλα τα τμήματα της ΔΕΗ για εξειδικευμένες εργασίες όπως για παράδειγμα η πυροπροστασία. Πρέπει να γίνεται

έλεγχος των συστημάτων κάθε 6 μήνες ή αν ο σταθμός πυροπροστασίας έχει υποστεί βλάβη πρέπει να αντικατασταθεί με άλλον.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

Αν ναι ποιο;

Ο σταθμός υπάρχει 45 χρόνια τώρα, υπάρχουν απαρχαιωμένες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος οι οποίες όσο και να προσπαθήσουν δεν γίνεται να εκσυγχρονιστούν και να εξελιχθούν.

6. Έχει η επιχείρηση τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Η ΔΕΗ έχει μόνιμο Τεχνικό Ασφάλειας με παράλληλα καθήκοντα και Γιατρό Εργασίας ο οποίος έρχεται μια φορά την εβδομάδα. Μέσα στο σταθμό σε συγκεκριμένο γραφείο υπάρχει μόνιμη νοσοκόμα με τον κατάλληλο εξοπλισμό για να μπορέσει ανά πάσα στιγμή να αντιμετωπίσει κάποιο περιστατικό.

7. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

Ναι Όχι

Πέραν από τα σεμινάρια, τις ενημερώσεις, τις ειδικές σημάσεις και τα λοιπά ο στόχος είναι να κάνουμε τους ίδιους τους εργαζόμενους να αναφέρουν τα παρ' ολίγον ατυχήματα, όταν αυτά αναφερθούν ακούγεται μέσα στην εταιρεία και στους άλλους εργαζόμενους με αποτέλεσμα αυτό να λειτουργεί εκπαιδευτικά. Σε κάθε 100 παρ' ολίγον ατυχήματα υπάρχει 1 σοβαρό και στα 100 σοβαρά υπάρχει 1 θανατηφόρο. Αν φανταστούμε λοιπόν τα εργατικά ατυχήματα σαν μια πυραμίδα που στην βάση της βρίσκονται τα παρ' ολίγον, στην μέση τα σοβαρά και στην κορυφή τα θανατηφόρα καταλαβαίνουμε ότι αν τα μειώσουμε από την βάση αυτό θα μειώσει και τα σοβαρά και τα θανατηφόρα.

8. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι   Όχι

Πιστοποίηση στο χώρο του εργοστασίου των Λινοπεραμάτων του Ηρακλείου δεν υπάρχει διότι θα εγκαταλειφτεί μετά από 5 χρόνια και θα μεταφερθεί αλλού. Τώρα περιμένουν την πιστοποίηση για περιβαλλοντικά θέματα (OSHAS) αλλά όχι για την Υγιεινή και ασφάλεια του εργοστασίου.

9. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Τμήματα:.....

Πόσο συχνά:

Ανά εβδομάδα   Ανά μήνα   Ανά τρίμηνο   Ανά εξάμηνο

Ανά χρόνο

Γενικά στον οργανισμό της ΔΕΗ τα περισσότερα ατυχήματα συμβαίνουν στα ορυχεία και στην διανομή του ρεύματος (στύλοι) ,στο συγκεκριμένο εργοστάσιο της ΔΕΗ τα περισσότερα στην παραγωγή του ρεύματος τα περισσότερα ατυχήματα παρατηρούνται στο τμήμα συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών, στην παρακολούθηση δηλαδή των μηχανημάτων. Τα τελευταία 3 με 4 χρόνια γίνονται 4 έως 6 εργατικά ατυχήματα το χρόνο από τα οποία τα περισσότερα έχουν ημέρες απουσίας από την εργασία από 4 έως 50 ημέρες.

10. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Οι κύριες αιτίες είναι η πολύ μεγάλη σιγουριά των εργαζομένων στον εαυτό τους, με επακόλουθο την αδυναμία πρόβλεψης του κινδύνου και τέλος η μη χρήση των προκαθορισμένων μέτρων ασφαλείας, αν δεν πάρουν τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας τότε κινδυνεύουν από κτυπήματα ή προσκρούσεις πάνω σε αντικείμενα.

Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ότι αφορά την εκπαίδευση του οργανισμού δηλαδή σεμινάρια, γραπτές οδηγίες σε κάθε εργαζόμενο, συμβουλές από τον Τεχνικό Ασφάλειας, αφίσες στους χώρους εργασίας κλπ.

11. Οι πρώτες βοήθειες μετά το εργατικό ατύχημα χορηγούνται στο νοσοκομείο ή μέσα στην επιχείρηση;

Στο νοσοκομείο

Μέσα στην επιχείρηση

Υπάρχει ασθενοφόρο επί 24 ώρες μέσα στο εργοστάσιο μαζί με το ανάλογο προσωπικό (οδηγό, φορείο, φαρμακείο για πρώτες βοήθειες), αν είναι σοβαρό το ατύχημα ειδοποιείτε το 166 μεταφέρουν τον τραυματία με το ασθενοφόρο της ΔΕΗ και στο δρόμο τον παίρνει το ασθενοφόρο του νοσοκομείου επειδή είναι περισσότερο εξοπλισμένο.

12. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

Κεφαλή κάτω άκρα

Ψαιμός άνω άκρα

Ξράχη Κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

Συνήθως τραυματίζουν τα άνω και κάτω άκρα. Στα άνω άκρα περισσότερο συχνοί είναι οι τραυματισμοί στον ώμο και στον καρπό ενώ στα κάτω άκρα συχνότεροι τραυματισμοί είναι στα δάκτυλα του ποδιού και στην κνήμη.

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο.....

Εργατικό ατύχημα μπορεί να υπάρξει ύστερα από πρόσκρουση με ή από κάποιο αντικείμενο, αυτό είναι συνήθως κάποιος λέβητας, μύλος, μηχάνημα, από μια μη υποστηριζόμενη σκάλα, από σκαλοπάτια.

13. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετώπιστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι   Όχι

Στο συγκεκριμένο εργοστάσιο όχι, κυρίως τα θανατηφόρα ατυχήματα γίνονται σε μεγαλύτερες εργοστασιακές μονάδες παραγωγής ρεύματος. Πριν 15 χρόνια είχαν μια αυτοκτονία μέσα στον εργασιακό χώρο, θεωρήθηκε όμως ότι οφείλονταν σε ψυχολογικά αίτια και όχι εργασιακά. Τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα παρατηρούνται στα ορυχεία και στο τομέα της διανομής του ρεύματος όπου εκεί έχουμε πτώσεις εργαζομένων από ύψος.

14. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Έλεγχος γίνεται μέσω των μελετών ασφάλειας. Κάθε εβδομάδα (κάθε Παρασκευή) εκδίδονται τα Δελτία Ασφάλειας, για κάθε τμήμα εκδίδεται και ξεχωριστό δελτίο ,για παράδειγμα σε κάθε τμήμα πρέπει να ελεγχθεί και κάτι διαφορετικό, πρέπει να ελεγχθεί το τμήμα πυρασφάλειας για να δουν αν λειτουργούν οι πυροσβεστήρες (τι εκκρεμεί) αν λείπει η μάνικα από την πυροσβεστική φωλιά να πάνε αμέσως να την αντικαταστήσουν , πρέπει να ελεγχθεί το τμήμα των Μέσων Ατομικής Προστασίας για το αν χρειάζεται αλλαγή κάποιο κράνος ή γάντια κ.ο.κ. Ο κάθε επικεφαλής του τμήματος ελέγχει και το δικό του κομμάτι.

Στην Αθήνα υπάρχει ξεχωριστή διεύθυνση της ΔΕΗ για θέματα υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας η οποία επισκέπτεται όλες τις μονάδες παραγωγής, μεταφοράς και διανομής του ρεύματος σε όλη την Ελλάδα και ασχολείται με τον έλεγχο των κανόνων ασφαλείας την ενημέρωση και την οργάνωση σεμιναρίων σε κεντρικό επίπεδο.

15. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου   Πολύ

Λίγο   Πάρα πολύ

Η ελληνική νομοθεσία είναι μια από τις αυστηρότερες στην Ευρώπη και από τις πιο φιλεργατικές όμως θεωρεί τον εργαζόμενο ως ένα άβουλο όν (χωρίς καμία ευθύνη), από την άποψη ότι έχουν αυστηροποιηθεί τα νομοθετικά πλαίσια και καλώς έχουν γίνει έτσι. Για παράδειγμα πριν έξι μήνες το κτήριο του εργοστασίου της ΔΕΗ στα Ληνοπεράματα

χρειαζόταν βήσιμο, κάλεσαν λοιπόν έναν επαγγελματία μπογιατζή με το συνεργείο του. Ο ίδιος καθώς έβαφε τον εσωτερικό τοίχο ενός γραφείου έπεσε από την σκάλα και έσπασε το χέρι του. Όταν λοιπόν ήρθε η Επιθεώρηση Εργασίας για το εργατικό ατύχημα, θεώρησε ότι έφταιγε ο τεχνικός ασφάλειας διότι δεν του είχε υποδείξει πώς να βάλει και ότι για την συγκεκριμένη εργασία έπρεπε να είχε χρησιμοποιήσει σκαλωσιά . Μα τόσα χρόνια ήταν επαγγελματίας μπογιατζής ο τεχνικός ασφάλειας έπρεπε να του υποδείξει πώς να βάλει;

16. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

£Να θεσπιστούν νέα διατάγματα

£Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα

£Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία

£Άλλο

Η κάθε επιχείρηση οφείλει να βάζει τους δικούς της στόχους όσον αφορά τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία και αυτό πρέπει να στηριχτεί σε ένα άτυπο εθνικό δίκαιο, στην νοοτροπία των εργαζομένων για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης. Επιπλέον θα πρέπει να ιδρυθεί ξεχωριστός φορέας τόσο σε εθνικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο ο οποίος να είναι υπεύθυνος για την πρόληψη αλλά και για την καταγραφή των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών ακόμα και των παρ' ολίγον. Μόνο αν δείξουμε στους εργαζόμενους ακραίες εικόνες εργατικών ατυχημάτων μόνο τότε σοκάρονται και το σημαντικότερο είναι ότι τα ατυχήματα γίνονται σε εργασίες ρουτίνας και όχι στις εξειδικευμένες εργασίες γιατί ακριβώς ο εργαζόμενος θα προσέξει περισσότερο σε κάτι που του είναι άγνωστο.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΡΗΤΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Τα πλαστικά Κρήτης είναι μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες της Ευρώπης στο χώρο της παραγωγής πλαστικών προϊόντων. Η συνέντευξη έγινε με τον κ. Ασπιρτάκη Ιωάννη υπεύθυνο ασφαλείας των Πλαστικών Κρήτης στην Βιομηχανική περιοχή Ηρακλείου.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Στην επιχείρηση εργάζονται 310 εργαζόμενοι από τους οποίους οι 240 είναι άντρες και οι 60 είναι γυναίκες. Από τους 310 προσλαμβάνουμε αν υπάρχει πίεση εργασίας ένα μικρό νούμερο αλλοδαπών εργαζομένων γύρω στους 10 στους οποίους βέβαια παρέχονται όλες οι προϋποθέσεις ασφαλίσεις..

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

Καθόλου Πολύ

Λίγο Πάρα πολύ

Η εταιρεία έχει συγκεκριμένο προϋπολογισμό που δαπανά κάθε χρόνο για την ασφάλεια και την υγιεινή στο χώρο εργασίας, έχει συγκεκριμένες δράσεις και στόχους. Συμμετέχει σε παγκόσμιο επίπεδο σε σεμινάρια και σε συνέδρια που αφορούν την υγιεινή και την ασφάλεια. Για παράδειγμα τώρα το καλοκαίρι του 2008 θα συμμετάσχει σαν χορηγός στο παγκόσμιο συνέδριο Χερσονήσου στο Ηράκλειο σαν μέγας χορηγός.

Πέραν του ότι επενδύει στην ενημέρωση του κοινού για θέματα ασφάλειας, μέσα στην εταιρεία παρέχει συνεχή εκπαίδευση στους εργαζόμενους και ασκήσεις ετοιμότητας.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

Ναι

Όχι

Αδιαφόρησαν

Πολιτική της εταιρείας είναι η εκπαίδευση να είναι συνεχής κι επαναλαμβανόμενη και όχι αποσπασματική. Γενικά είναι πολύ δεκτικοί όσον αφορά τέτοια θέματα, λαμβάνουν τα μέτρα είτε παλιοί εργαζόμενοι είτε καινούργιοι. Δεν πιάνει κανένας δουλειά στην επιχείρηση αν πρώτα δεν έχει κάνει τις απαιτούμενες υγειονομικές εξετάσεις και δεν εκπαιδευτεί πάνω σε θέματα ασφάλειας. Πολλές φορές το ζητούν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι να εκπαιδευτούν.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις.

Ισχύουν οι γενικές διατάξεις περί υγιεινής και ασφάλειας και ειδικές όπως είναι ο σωστός τρόπος διαχείρισης της σκόνης, ο έλεγχος πυρασφάλειας και των μέσων ατομικής προστασίας κλπ.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

Η εταιρεία έχει 7 εργοστάσια σε όλο τον κόσμο, η πολιτική της ασφάλειας διαμορφώνεται για την Ελλάδα για παράδειγμα με βάση το Ελληνικό πρότυπο.

6. Έχει η επιχείρηση τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Η επιχείρηση έχει Τ.Α. μόνιμο και Γ.Ε. ο οποίος έρχεται τις προκαθορισμένες ημέρες και ώρες μέσα στην εβδομάδα όπως ορίζεται από την νομοθεσία. Μέσα στην επιχείρηση υπάρχει πλήρως εξοπλισμένο ιατρείο χωρίς όμως νοσοκόμο και χωρίς ιδιόκτητο ασθενοφόρο, αν συμβεί κάτι σοβαρό φωνάζουν ασθενοφόρο και παίρνει τον ασθενή στο νοσοκομείο. Υπάρχουν άνθρωποι με παράλληλα καθήκοντα οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα για να παρέχουν τις πρώτες βοήθειες σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος.

7. Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας είναι:

Τ.Α Γ.Ε

από ΕΞΥΠΠ

εξωτερικός συνεργάτης

με αποκλειστική σχέση

£ £ με παράλληλα καθήκοντα(μόνο για τεχνικό ασφαλείας)

8. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

Ναι Όχι

Παρέχονται σεμινάρια μέσα στην εταιρεία και έξω από την εταιρεία σε συνεργασία με εξωτερικά συνεργεία. Μετά από κάθε εκπαιδευτική περίοδο γίνεται αξιολόγηση της εκπαίδευσης για να διαπιστωθεί αν έχουν κατανοηθεί από τους εργαζόμενους. Έχει δημιουργηθεί μια ξεχωριστή βάση δεδομένων στην οποία καταγράφονται οι στόχοι, οι πολιτικές εκπαίδευσης, οι κίνδυνοι, τα μέτρα, τα εργατικά ατυχήματα, σε ποιο τμήμα συμβαίνουν αυτά κλπ. Αυτό το πρόγραμμα χωρίζεται σε επιμέρους προγράμματα που το καθένα αντιστοιχεί σε κάθε τμήμα της επιχείρησης.

9. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι Όχι

Η επιχείρηση έχει λάβει πιστοποιητικό συμμόρφωσης υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία ΕΛΟΤ 1801 τόσο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από το Αιολικό Πάρκο και την ανακύκλωση πλαστικών με δική της μονάδα ανακύκλωσης όσο και για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την παραγωγή, την πώληση και εξυπηρέτηση μετά την πώληση πλαστικών φύλλων.

Επίσης έχει πιστοποιηθεί για την λήψη μέτρων κατά της ρύπανσης του περιβάλλοντος πέρα από την ανακύκλωση πλαστικών.

10. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Τμήματα:.....

Πόσο συχνά:

£Ανά εβδομάδα £Ανά μήνα £Ανά τρίμηνο £Ανά εξάμηνο

Ανά χρόνο

Στο τμήμα παραγωγής πλαστικών σωλήνων ύδρευσης και άρδευσης στην διαδικασία της παραγωγής μεμβρανών καθώς και την παραγωγή των master bags όπου παράγονται οι πρώτες ύλες για προμήθεια άλλων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στα πλαστικά.

Συνήθως συμβαίνουν 2 με 3 εργατικά ατυχήματα το χρόνο μέσα στο εργοστάσιο υπό μορφή είτε κατάγματος, κάποιο έγκαυμα ή σπάσιμο.

11. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων είναι η έλλειψη προσοχής των εργαζομένων, οι ατέλειες της εκπαίδευσης με την έννοια ότι δεν γίνεται σωστά η αξιολόγηση, αν δηλαδή αφομοιώθηκαν από τον εργαζόμενο αυτά που έμαθε και τέλος οι ατέλειες του εξοπλισμού. Ο έλεγχος πρέπει να γίνεται συχνότερα απ' ότι ορίζει η νομοθεσία έτσι ώστε να προλαμβάνουμε οποιανδήποτε πιθανή βλάβη.

12. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

Κεφαλή Κάτω άκρα

Χειμώδες Άνω άκρα

Ξράχη Κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

Συνήθως τραυματίζουν τα άνω άκρα και ιδιαίτερα τα δάκτυλα.

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο

Συνήθως μαγκώνεται (συμπίεση) κάπου το δάκτυλο για παράδειγμα σε κάποια ταινία ή μηχανήμα.

13. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

Εδώ και 35 χρόνια από την αρχή της λειτουργίας του εργοστασίου που ξεκίνησε από το Ηράκλειο δεν έχει συμβεί κανένα θανατηφόρο εργατικό ατύχημα και τα ατυχήματα που έχουν συμβεί όλα ήταν μετρίου ή μικρού βαθμού.

14. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Σχεδόν κάθε μέρα γίνεται έλεγχος των συστημάτων ασφάλειας, ανάλογα βέβαια και με τον εξοπλισμό και τι απαιτεί ο κατασκευαστής. Ένα μηχάνημα μπορεί να χρειάζεται το διπλάσιο χρόνο συντήρησης λόγω του ότι είναι πιο παλιό απ' ότι ένα καινούργιο. Όπως αναφέραμε παραπάνω υπάρχει ψηφιακό πρόγραμμα συντήρησης δηλαδή τα πάντα λειτουργούν ηλεκτρονικά. Όταν ελεγχθεί κάτι εισάγεις αυτή την πληροφορία και το πρόβλημα που είχε το μηχάνημα μέσα στο πρόγραμμα και αυτό σε ενημερώνει πότε χρειάζεται πάλι συντήρηση.

Τέλος υπάρχει και καταγραφή των παρατηρήσεων από το προσωπικό για οποιοδήποτε θέμα αφορά την υγιεινή και την ασφάλεια είτε γραπτώς είτε προφορικός και έπειτα γίνεται έκτακτος έλεγχος.

15. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου Πολύ

Λίγο Πάρα πολύ

Είναι επαρκής αλλά δεν εφαρμόζεται.

16. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα

Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα

Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία

Άλλο

Υπάρχει έλλειψη υποδομής του κράτους υπό την έννοια έλλειψη ελεγκτικών οργανισμών, πρέπει να γίνεται συνεχής και αυστηρότερος έλεγχος. Έλεγχος όχι μόνο συμβουλευτικός αλλά και οικονομικός με πρόστιμα.

Επιπλέον η κουλτούρα πρέπει να αρχίζει σιγά σιγά να αλλάζει με την εισαγωγή στην δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση του μαθήματος της ασφαλούς εργασίας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΣ ΑΤΕ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Η εταιρεία δραστηριοποιείται στο χώρο των δημόσιων και ιδιωτικών κτηριακών έργων και υποδομών, η συνέντευξη έγινε με τον υπεύθυνο ασφάλειας με παράλληλα καθήκοντα Κονταράκη Βασίλη στο νομό Ηρακλείου.

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;

Άνδρες .....

Γυναίκες .....

Αλλοδαπούς .....

Στην επιχείρηση συνολικά διοικητικό και τεχνικό μόνιμο προσωπικό είναι 25 εργαζόμενοι 23 άντρες και 2 γυναίκες εκ των οποίων δεν υπάρχει κανένας αλλοδαπός. Αν χρειαστεί προσλαμβάνουν αλλοδαπό προσωπικό αλλά όχι μόνιμα μόνο περιστασιακά και αυτό λαμβάνοντας την απαραίτητη ασφάλιση.

2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;

☒ Καθόλου   √ Πολύ

☒ Λίγο   ☒ Πάρα πολύ

Όλα τα έργα που λαμβάνονται από την κατασκευαστική εταιρεία είναι όλα δημόσια. Αυτά αφορούν είτε κτηριακά έργα είτε δημόσια. Για κάθε έργο που γίνεται στο νομό δηλώνουν «υποψηφιότητα» κάποιες κατασκευαστικές εταιρείες και όποια έχει την καλύτερη οικονομική προσφορά σε συνδυασμό και με τον χρόνο εκπλήρωσης του έργου αναλαμβάνει την υλοποίησή του.

Ο εργοδότης της κατασκευαστικής (εργολάβος) και η Υπηρεσία του κράτους από την στιγμή της ανάθεσης του έργου συντάσσουν το πρόγραμμα Σχεδίου Ασφάλειας και Υγιεινής(Σ.Α.Υ.) και τον Φάκελο Ασφάλειας και Υγιεινής(Φ.Α.Υ.). Το πρώτο γράφει αναλυτικά ποιες είναι οι φάσεις υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου και τι κίνδυνοι μπορούν να υπάρξουν σε κάθε φάση. Το δεύτερο περιγράφει όλα τα μέτρα προστασίας που πρέπει να παρθούν για την αποφυγή του εκάστοτε κινδύνου και γενικά το τι πρέπει και το τι δεν πρέπει να κάνει ο εργαζόμενος σε κάθε φάση.

Έτσι κατά κάποιον τρόπο σε αναγκάζει να παίρνεις τα απαραίτητα μέτρα για την

ασφάλεια των εργαζομένων τα οποία είναι πρακτικής φύσεως και όχι υπό την μορφή σεμιναρίων κλπ.

3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;

Ναι

Όχι

Αδιαφόρησαν

Η εταιρεία τους παρέχει όλα τα κατάλληλα μέσα για την καλύτερη ασφάλειά τους και είναι υποχρεωμένοι να τα φοράνε.

4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;

Μόνο γενικές διατάξεις

Ειδικές διατάξεις.

5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;

Ναι Όχι

6. Έχει η επιχείρησή σας τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;

Υπάρχει τεχνικός ασφαλείας ως εξωτερικός συνεργάτης ο οποίος προμηθεύει τα εργατάξια με κάθε είδους υλικά, με τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας, ειδικές σημάτσες, προγραμματίζει τι και ποιες διαδικασίες θα γίνουν, ελέγχει τους χώρους κλπ. Δεν υπάρχει Γιατρός Εργασίας.

7. Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας είναι:

T.A Γ.Ε

από ΕΞΥΠΠΙ

εξωτερικός συνεργάτης

με αποκλειστική σχέση

με παράλληλα καθήκοντα(μόνο για τεχνικό ασφαλείας)

8. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;

Ναι Όχι

Γίνονται κατά διαστήματα σεμινάρια και συνέδρια όσον αφορά την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, όμως συμμετέχουν μόνο τα διευθυντικά στελέχη και όχι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι που είναι οι εργάτες.

Αν επιπλέον εισαχθεί κάτι καινούργιο στην εταιρεία όπως για παράδειγμα ένα νέο εργαλείο ή ένας καινούργιος ρουχισμός εξηγείτε στους εργαζόμενους τι πρέπει να προσέχουν στο χειρισμό κάποιων μηχανημάτων για να μην μπερδέψει ή οτιδήποτε.

Πηγή ενημέρωσης αποτελεί και το διαδίκτυο όσον αφορά κάποιες νέες μεθόδους ασφάλειας της εργασίας, ή ανεύρεσης νέου εξοπλισμού των εργαζομένων π.χ. καινούργια γυαλιά, φόρμες κλπ.

9. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι Όχι

Τώρα θα λάβει το ISO 9003 το οποίο όμως δεν αφορά πιστοποίηση στον τομέα της ασφάλειας και υγιεινής αλλά στον συνολικό τρόπο οργάνωσης της εταιρείας.

10. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Πόσο συχνά:

Ανά εβδομάδα Ανά μήνα Ανά τρίμηνο Ανά εξάμηνο

Ανά χρόνο

Τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν στο εργοτάξιο εκεί δηλαδή που διεκπεραιώνετε το έργο. Ανά έτος υπάρχουν κάποιοι μικροτραυματισμοί όπως κοψίματα, στραμπουλήγματα, το πιο σοβαρό που έχει τύχει είναι το σπάσιμο χεριού.

11. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Οι κύριες αιτίες είναι κυρίως η απροσεξία, η υπερβολική σιγουριά, τα βαριά μηχανήματα κ.α. Για την μείωση των εργατικών ατυχημάτων ο εργοδηγός ή αλλιώς

εργοστασιάρχης οφείλει να προσέχει τους εργατές και χειριστές των μηχανημάτων συνεχώς. Είναι αυτός ο οποίος συντονίζει τις ενέργειες με βάση την εμπειρία του, και τους λέει τι μέτρα πρέπει να πάρουν και πως ακριβώς θα το κάνουν.

12. Οι πρώτες βοήθειες μετά το εργατικό ατύχημα χορηγούνται στο νοσοκομείο ή μέσα στην επιχείρηση;

Στο νοσοκομείο

Μέσα στην επιχείρηση

Οι πρώτες βοήθειες δίνονται επί τόπου στο εργοτάξιο μέσα στον εργοστασιακό οικίσκο (προκάτ που έχει εγκατασταθεί για τις ανάγκες του έργου) , εκεί υπάρχει φαρμακείο για πρώτες βοήθειες και αν είναι κάτι σημαντικό καλείτε ασθενοφόρο.

13. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

κεφαλή κάτω άκρα

λαιμός άνω άκρα

ράχη κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπίεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο

14. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

Η κατασκευαστική εταιρεία λειτουργεί 5 χρόνια τώρα στο χώρο και δεν έχει συμβεί κάποιο θανατηφόρο εργατικό ατύχημα.

15. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

Ο έλεγχος γίνεται από την Υπηρεσία που λαμβάνεται το έργο πριν ξεκινήσει αλλά και κατά την διάρκεια του έργου ανά δίμηνο για παράδειγμα για να ελέγξουν αν έχουν εφαρμοστεί αυτά που αναγράφονται στον φάκελο και στο σχέδιο ασφάλειας και υγιεινής της εργασίας. Επειδή κατά διαστήματα εργάζονται και αλλοδαποί όπως είπαμε περιστασιακά, γίνονται καταγγελίες διότι νομίζουν ότι είναι ανασφάλιστοι και έρχεται τι ΙΚΑ για έλεγχο.

16. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου Πολύ

Λίγο Πάρα πολύ

Ο νόμος καλύπτει όλες τις δυνατές περιπτώσεις αλλά δεν εφαρμόζεται. Το σημαντικότερο είναι να μπει στην νοοτροπία ο εργαζόμενος ότι αυτό που κάνει χωρίς την απαραίτητη προφύλαξη, είναι επικίνδυνο.

17. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα

Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα

Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία

Άλλο

Να βελτιωθούν κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να μην αφήνουν περιθώρια στις επιχειρήσεις να είναι ελαστικές στον τομέα της ασφάλειας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Σύμφωνα με τα στοιχεία των συνεντεύξεων των παραπάνω ερωτηματολογίων, στην πρώτη ερώτηση όπου αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στην πλειοψηφία τους οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν από τον νομό Αχαΐας και Ηρακλείου, είναι άνδρες, ενώ οι αλλοδαποί εργαζόμενοι προσλαμβάνονται από τις επιχειρήσεις κυρίως περιστασιακά, όταν υπάρχει φόρτος εργασίας πληρώντας όλες τις προϋποθέσεις ασφάλισης. Από τις επιχειρήσεις των δύο νομών αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο ο Τιτάνας ανέφερε ότι δεν προσλαμβάνει αλλοδαπούς εργαζόμενους στις δραστηριότητές του ενώ όλες οι άλλες εταιρείες έχουν προσλάβει αλλοδαπούς ακόμα και για προσωρινή εργασία.

Όπως θα παρατηρήσαμε από την δεύτερη ερώτηση παραπάνω, στην πλειοψηφία τους οι επιχειρήσεις ασχολούνται με την ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία μέχρι εκεί όπου ορίζει ο νόμος, προς αποφυγή εννοείτε του χρηματικού προστίμου από τον αρμόδιο φορέα και πιστεύουν πως δεν έχουν καμία άλλη υποχρέωση για την ασφάλεια. Το εργοστάσιο της ΔΕΗ για παράδειγμα, η Βαμβάτσικος κατασκευαστική στο Ηράκλειο και η MAN κατασκευαστική στην Πάτρα είναι επιχειρήσεις που στηρίζουν αυτήν την νοοτροπία σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν. Παρέχουν στους εργαζόμενους αυτά που ορίζει ο νόμος αλλά από κει και πέρα είναι αδιάφορη η στάση τους γιατί από τη στιγμή που έχουν καλυφτεί από νομικής πλευράς δεν θα επέλθει πρόστιμο σε περίπτωση ατυχήματος. Αντίθετα δηλώνουν ότι ασχολούνται σε μεγάλο βαθμό με συγκεκριμένες πολιτικές και μέτρα οι επιχειρήσεις Τιτάνας και Fama ABEE στην Πάτρα και τα Πλαστικά Κρήτης στο Ηράκλειο.

Στο βαθμό όπου ασχολούνται η πρώτη κατηγορία επιχειρήσεων που αναφέραμε πιο πάνω, παρέχουν γραπτές οδηγίες στους εργαζόμενους, κάνουν σεμινάρια, ασκήσεις για παράδειγμα πυρασφάλειας, γίνονται επιτόπιες υποδείξεις ανά τακτά χρονικά διαστήματα και αυτό θεωρείται από τους εργοδότες ως η αποτελεσματικότερη μέθοδος αντιμετώπισης συγκεκριμένου κινδύνου, κυρίως όταν η εργασία είναι τυποποιημένη. Στις περιπτώσεις όπου όμως ένας από τους στόχους της επιχείρησης (δεύτερη κατηγορία επιχειρήσεων) είναι και η ασφάλεια των εργαζομένων της, παρατηρούμε μια αυστηρή πολιτική αντιμετώπισης της όπως είναι στην περίπτωση της εταιρείας FAMA και TITANA στο νομό Αχαΐας όπου η πολιτική των εταιρειών αυτών είναι η συμμόρφωση των εργαζομένων προς τους κανόνες υγιεινής. Τα Πλαστικά Κρήτης από την άλλη δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκπαίδευση αλλά δεν έχουν το στοιχείο της αυστηρότητας για την ασφάλεια..

Σύμφωνα με τις απαντήσεις της τρίτης ερώτησης όπου αφορά την ψυχολογία και την δεκτικότητα των εργαζομένων για τα μέτρα ασφάλειας, συμπεραίνουμε ότι αν και οι εργαζόμενοι δεν αξιολογούνται κατά πλειοψηφία από τις επιχειρήσεις για το πώς εκλαμβάνουν τις υπηρεσίες υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας και αν τελικά τηρούν τους κανόνες, αποδέχονται την ύπαρξη εκπαίδευσης που αφορά την ασφάλειά τους. Η απάντηση ήταν αρνητική από την Man κατασκευαστική στην Πάτρα και το εργοστάσιο της ΔΕΗ στο Ηράκλειο όπου η παροχή υπηρεσιών ασφάλειας από την εργοδοσία αφήνει τους εργαζόμενους αδιάφορους, δεν έχει περάσει η νοοτροπία σε αυτούς ότι είναι αναγκαίο μέσο για την επίτευξη της ασφαλούς εργασίας τους. Εδώ αξίζει να προσθέσουμε ότι είναι θέμα ηγεσίας, οι εργαζόμενοι έχουν έλλειψη εμπιστοσύνης προς την εταιρεία ή η εταιρεία δεν έχει προσπαθήσει αρκετά να περάσει το μήνυμα στους εργαζόμενούς της. Στις υπόλοιπες επιχειρήσεις οι εργαζόμενοι φαίνεται να συνεργάζονται καλύτερα.

Οι γενικές διατάξεις της νομοθεσίας για την ασφάλεια αφορούν όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτου κλάδου. Υπάρχουν όμως κλάδοι επιχειρήσεων ή συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων οι οποίες εμπίπτουν σε ειδικές νομοθεσίες όπως για παράδειγμα όταν δραστηριότητες τις επιχειρήσεις έχουν να κάνουν με αυξημένη ένταση θορύβου, έκθεση των εργαζομένων σε μόλυβδο ή αμιάντο.

Μια μόνο από τις επιχειρήσεις σύμφωνα με την πέμπτη ερώτηση λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο σύμφωνα με το οποίο να λειτουργεί σε θέματα ασφάλειας και υγιεινής υπό τις προδιαγραφές άλλης χώρας. Αυτή η επιχείρηση είναι η Fama ABEE όπου λειτουργεί σύμφωνα με το αμερικάνικο πρότυπο AIB - American Institute of Bakeries, αναφέρεται στην υγιεινή και ασφάλεια παραγωγής τροφίμων, πρέπει να πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις για να μπορεί μια εταιρεία τροφίμων να λειτουργήσει με αυτό το πρότυπο. Αυτή τη στιγμή είναι η μοναδική εταιρεία στην Ελλάδα στον κλάδο των τροφίμων που το έχει.

Σύμφωνα με την έκτη ερώτηση που αφορά τον Γιατρό εργασίας, τεχνικό ασφάλειας, νοσοκόμα και ασθενοφόρο έχουν όσες επιχειρήσεις ορίζονται σύμφωνα με τον αριθμό εργαζομένων να έχουν και σύμφωνα με τις προκαθορισμένες ώρες. Μόνο ο Τιτάνας αναφέρει στην απάντησή του ότι πάντα οι ώρες που αφιερώνονται από τον γιατρό εργασίας, τεχνικό ασφάλειας, νοσοκόμων κλπ είναι περισσότερες καθώς και ο εξοπλισμός είναι αρκετά αναβαθμισμένος απ' αυτόν που προβλέπει ο νόμος.

Σύμφωνα με την έβδομη ερώτηση η Fama ABEE, ο Τιτάνας στην Πάτρα, η ΔΕΗ και τα Πλαστικά Κρήτης έχουν μόνιμο Τεχνικό Ασφάλειας με αποκλειστική σχέση. Αντίθετα η

MAN κατασκευαστική στη Πάτρα και η Βαμβάτσικος κατασκευαστική στο Ηράκλειο έχουν εξωτερικό συνεργάτη Τεχνικό Ασφάλειας. Όσον αφορά τις ώρες εργασίας του Γιατρού Εργασίας ο Τιτάνας στη Πάτρα, η ΔΕΗ και τα Πλαστικά Κρήτης στο Ηράκλειο έχουν εξωτερικό συνεργάτη. Οι υπόλοιπες τρεις επιχειρήσεις του δείγματος δεν υποχρεούνται από το νόμο να έχουν γιατρό εργασίας.

Στην όγδοη ερώτηση στην οποία κλήθηκαν να απαντήσουν αφορά την εκπαίδευση και την ενημέρωση εργαζομένων και εργοδοτών. Στην πλειοψηφία τους οι επιχειρήσεις θεωρούν αποτελεσματικότερη μέθοδο την επιτόπια ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων κατά την άσκηση της εργασίας τους. Οι επιχειρήσεις είναι η Fama ABEE, η MAN κατασκευαστική στην Πάτρα και η ΔΕΗ στο Ηράκλειο η οποία ενισχύει την ενημέρωση στους εργαζόμενούς της και με σημάσεις στους χώρους εργασίας του εργοστασίου της. Από την άλλη πλευρά ξεχωρίζουν τα Πλαστικά Κρήτης με συγκεκριμένη πολιτική εκπαίδευσης για την ασφάλεια αλλά και ο Τιτάνας στη Πάτρα όπου κάθε χρόνο σχεδιάζει ειδικό πρόγραμμα ενημέρωσης για ασφαλή εργασία για ολόκληρο τον όμιλο σε εργαζόμενους και διοικητικά στελέχη, καθώς διαθέτει και σύστημα αξιολόγησης των εργαζομένων για την ασφάλεια. Τέλος η εταιρεία Βαμβάτσικος κατασκευαστική πέραν του ότι στηρίζεται στο πρακτικό κομμάτι με παροχή μέσων ατομικής προστασίας στους εργαζόμενούς της οργανώνει κάθε χρόνο σεμινάρια για την υγιεινή και ασφάλεια αλλά μόνο για τα διοικητικά στελέχη.

Όσον αφορά την ένατη ερώτηση που αναφέρεται στην πιστοποίηση των επιχειρήσεων ο Τιτάνας στην Πάτρα έχει πιστοποιηθεί με το OSHAS 18001 που αφορά το σύστημα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία. Η FAMA στην Πάτρα κατέχει το ISO 22000 που πιστοποιεί την ασφάλεια και υγιεινή στην παραγωγική διαδικασία και πιστοποίηση από το American Institute of Bakeries. Τέλος τα Πλαστικά Κρήτης έχουν πιστοποιηθεί για τις περιβαλλοντικές συνθήκες με το ΕΛΟΤ 1801 όχι όμως και για την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία.

Σύμφωνα με την δέκατη ερώτηση όλες οι επιχειρήσεις από το δείγμα μας απάντησαν ότι τα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν υπολογιζόμενα πάντα ανά έτος συνήθως στο τμήμα παραγωγής ή αλλιώς στο τεχνικό τμήμα. Λογικό αν σκεφτούμε ότι το 80% με 90% των ατυχημάτων προέρχεται από μέρος της παραγωγικής διαδικασίας.

Οι αιτίες των εργατικών ατυχημάτων από τις απαντήσεις της ενδέκατης ερώτησης

διαφοροποιούνται από εταιρεία σε εταιρεία. Οι κύριες αιτίες σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια που αποδίδουν οι επιχειρήσεις την εμφάνιση ατυχημάτων είναι η απροσεξία και η υπερβολική σιγουριά των εργαζομένων κυρίως σε κάποια επαναλαμβανόμενη εργασία τους όχι σε κάποια εξειδικευμένη γιατί στην τελευταία θα προσέξουν παραπάνω. Στην MAN κατασκευαστική στην Πάτρα και στα Πλαστικά Κρήτης αναφέρεται ότι το 50% οφείλεται στην έλλειψη απαραίτητων μέτρων από την επιχείρηση και στην ελλιπή εκπαίδευση στην εργασία.

Στην περίπτωση εργατικού ατυχήματος σύμφωνα με την δωδέκατη ερώτηση σε όλες τις επιχειρήσεις του δείγματος οι πρώτες βοήθειες προσφέρονται μέσα στο χώρο της επιχείρησης και αν είναι επείγον μεταφέρεται ο εργαζόμενος στο νοσοκομείο, ανάλογα βέβαια και με τον εξοπλισμό που διαθέτει κάθε εταιρεία. Στις μικρές εταιρείες υπάρχει βασικό πακέτο πρώτων βοηθειών ενώ στις μεγάλες πάνω από 100 άτομα υπάρχει πλήρως εξοπλισμένο ιατρείο όπως έχει για παράδειγμα στο δείγμα μας ο Τιτάνας, η ΔΕΗ και τα Πλαστικά Κρήτης. Το μεγάλο μέγεθος των εταιρειών αυτών καθορίζει και τον αριθμό των ελέγχων που γίνονται από τους αρμόδιους φορείς κάθε χρόνο.

Η δέκατη τρίτη ερώτηση μας βοηθά να βγάλουμε συμπεράσματα που αφορούν το μέρος του σώματος που τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι και μέσω ποιάς ασκούμενης ενέργειας. Τα άνω και κάτω άκρα φαίνεται να τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στο δείγμα μας, όλες οι επιχειρήσεις αυτό απάντησαν εκτός από την MAN κατασκευαστική όπου ενδεχομένως να υπάρχει τραυματισμός και στο κεφάλι. Κατά την ασκούμενη ενέργεια των εργαζομένων όλες οι επιχειρήσεις του δείγματος απάντησαν την αιτία της πρόσκρουσης κυρίως με κάποιο αντικείμενο, ενώ σαν επιπλέον αιτίες τα Πλαστικά Κρήτης και ο Τιτάνας απάντησαν την συμπίεση ανάμεσα σε κάποιο αντικείμενο, η MAN κατασκευαστικά και η FAMA απάντησαν την έκθεσή τους σε επιβλαβείς ουσίες ενώ τέλος πτώση από ύψος αναφέρεται ως αιτία από την Βαμβάτσικος κατασκευαστική.

Θανατηφόρο εργατικό ατύχημα στις επιχειρήσεις του δείγματος έχει γίνει στον Τιτάνα στην Πάτρα το 1997 και στο εργοστάσιο της ΔΕΗ στο Ηράκλειο το 1993 όπως παρατίθεται παραπάνω στην ανάλυση των ερωτηματολογίων.

Έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφάλειας των επιχειρήσεων σύμφωνα με την δέκατη πέμπτη ερώτηση διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος και το μέγεθος της επιχείρησης. Έτσι στην Fama γίνεται έλεγχος 1 – 2 φορές τον χρόνο από τον ΕΦΕΤ και το

AIB, στον Τιτάνα όπως και στα Πλαστικά Κρήτης γίνεται τακτικός έλεγχος μέσω ειδικού προγράμματος στον Η/Υ όπου ενημερώνει για το πότε πρέπει να γίνει ο έλεγχος στην κάθε δραστηριότητα της εργασίας, των μηχανημάτων κλπ, γίνεται όμως και έλεγχος μια φορά το χρόνο από το Σ.ΕΠ.Ε. Από την MAN κατασκευαστική γίνεται έλεγχος 2 – 3 φορές το μήνα και από το Σ.ΕΠ.Ε 1 φορά το χρόνο. Από την ΔΕΗ στο Ηράκλειο γίνεται κάθε εβδομάδα αλλά και ενδιάμεσα αν χρειαστεί καθώς και από το Σ.ΕΠ.Ε 1 – 2 φορές το χρόνο. Τέλος η Βαμβάτσικος κατασκευαστική ελέγχεται ανά δίμηνο για την ασφάλεια των εργασιών της.

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος σύμφωνα με την δέκατη έκτη ερώτηση αναφέρει ότι η ελληνική νομοθεσία είναι επαρκής και αξιόπιστη όμως δεν εφαρμόζεται πλήρως από όλους. Αυτό πιστεύουν ότι θα αντιμετωπιστεί με αυστηρότερους ελέγχους, πιο εξειδικευμένους ακόμα και με βαρύτερα οικονομικά πρόστιμα. Το εργοστάσιο του Τιτάνα στην Πάτρα και εδώ κάνει τη διαφορά και αναφέρει ότι η νομοθεσία σήμερα για την ασφάλεια δεν είναι επαρκής καθόλου σε σύγκριση με άλλες χώρες του κόσμου, δεν εφαρμόζεται αυστηρός έλεγχος στις επιχειρήσεις τίποτα και ιδιαίτερα στις μικρές επιχειρήσεις όπου υπάρχει και το μεγαλύτερο πρόβλημα

Μέχρι σήμερα έχει εκπονηθεί στην Ελλάδα σημαντικό νομοθετικό έργο, το οποίο έχει επιφέρει ένα υψηλό επίπεδο προτύπων υγείας και ασφάλειας. Πέραν αυτών όμως τα εργατικά ατυχήματα συνεχίζουν να είναι σε υψηλά επίπεδα και να μην καταγράφονται επαρκώς.

Κυρίως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν έχουν συνειδητοποιήσει τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την πρόληψη σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, το μειωμένο κόστος ατυχημάτων, την αυξημένη αποδοτικότητα των εργαζομένων και τα οφέλη από την καλύτερη εικόνα της επιχείρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων τους ενδιαφέρει να τηρούν απλά τον νόμο, μέχρι εκεί για να μην υπάρξει πρόστιμο. Σε αντίθεση με τις μεγάλες εταιρείες και αυτές όχι όλες που είναι πιο οργανωμένες και ζητούν ακόμα και επιπλέον παροχές που ξεφεύγουν από τα πλαίσια της υποχρεωτικότητας. Αλλά ακόμα και οι μικρές να τηρούσαν απλά την νομοθεσία πιστεύω ότι δεν θα είχαμε τόσες χιλιάδες εργατικά ατυχήματα κάθε χρόνο στην χώρα μας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η αλλαγή στο εργασιακό περιβάλλον δεν θα πρέπει να αναμένεται από την κρατική μηχανή και την επιβολή, αλλά να είναι προϊόν κουλτούρας και ουσιαστικού ενδιαφέροντος για τον πολυτιμότερο πόρο της επιχείρησης. Πρέπει λοιπόν να ευαισθητοποιηθεί κάθε επιχείρηση είτε μικρής, είτε μεσαίας, είτε μεγάλης κατηγορίας για την λήψη μέτρων για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που αφορούν την εργασία τους, να αρχίσουν να ζητούν επιπλέον παροχές που ξεφεύγουν από τα πλαίσια της υποχρεωτικότητας.

Παρ' όλα αυτά όμως η ίδια η κρατική μηχανή πρέπει να αποτελέσει πρότυπο και να δίνει κίνητρα στις επιχειρήσεις για την λήψη μέτρων και την επακόλουθη μείωση των εργατικών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, ιδιαίτερα στους κλάδους που παρατηρείται έξαρση ατυχημάτων.

Παρακάτω παρατίθενται κάποιες προτάσεις για την βελτίωση της νοοτροπίας μας στην Ελλάδα και πως μπορεί να αλλάξει αυτή.

1. Η υγιεινή και η ασφάλεια της εργασίας πρέπει να αποτελέσει βασικό εκπαιδευτικό θέμα από την στοιχειώδη εκπαίδευση, όπως έχει γίνει για παράδειγμα η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στην επαγγελματική κατάρτιση και στις Ανώτερες και Ανώτατες σχολές θα πρέπει να αποτελεί από τα βασικότερα μαθήματα, προετοιμάζοντας τους αυριανούς εργαζόμενους, εργοδότες και στελέχη για ένα περιβάλλον εργασίας με ελάχιστους επαγγελματικούς κινδύνους

2. Θα πρέπει να ξεκινήσουν και στην χώρα μας, όπως σχεδόν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, εκστρατείες πληροφόρησης της κοινωνίας για την αντιμετώπιση τουλάχιστον των πιο επικίνδυνων κινδύνων που απειλούν την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας ανά κατηγορία επιχείρησης. Μπορούμε να εκμεταλλευτούμε την εμπειρία των άλλων ευρωπαϊκών χωρών για την άριστη διοργάνωση τέτοιου είδους εκστρατειών πληροφόρησης και την υποστήριξή τους από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

3. Ένα άλλο διαφορετικό μέσο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της ασφάλειας και υγείας στην εργασία στην Ελλάδα είναι τα οικονομικά κίνητρα. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πολλές διοικητικές υπηρεσίες και ασφαλιστικοί οργανισμοί, προκειμένου να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν το επίπεδο της ασφάλειας και υγείας στην εργασία, εκτός από τις νομικές υποχρεώσεις, εισήγαγαν και οικονομικά κίνητρα,

όπως για παράδειγμα κρατικές και κοινοτικές επιδοτήσεις για τεχνολογική επένδυση και εκτίμηση της κατάστασης της ασφάλειας και της υγείας σε επίπεδο επιχείρησης και τέλος φορολογικές ελαφρύνσεις για τις επιχειρήσεις που επενδύουν στην ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Τεράστια είναι τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα από την διαφύλαξη της υγείας των ασφαλισμένων του. Σε σχέση με το κόστος της θεραπείας, η πρόληψη θα περιορίζει τις δαπάνες για την αποκατάσταση των συνεπειών των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών (ασχέτως ότι ακόμα δεν καταγράφονται!)

4. Αν και έχει γίνει σοβαρή και συντονισμένη προσπάθεια κωδικοποίησης της εργατικής νομοθεσίας μέσα από το διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων, πρέπει ωστόσο να διατηρείται πάντοτε επίκαιρη, να ανανεώνεται συχνά με τρόπο λειτουργικό και εύκολο στην χρήση της από κάθε εργοδότη ή εργαζόμενο επιχείρησης χωρίς να απαιτείται κάθε φορά ο ενδιαφερόμενος να ανατρέχει σε πολλά νομοθετήματα με διατάξεις που η μια συμπληρώνει ή τροποποιεί ή καταργεί την άλλη. Αν υπάρξει νέα νομοθεσία που ενδιαφέρει την επιχείρηση θα πρέπει να ενημερώνεται άμεσα και εύκολα από το Υπουργείο.

5. Η κύρια αρμόδια κρατική αρχή ελέγχου (Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας) πρέπει να εκσυγχρονιστεί(παράλληλα βέβαια και με τις άλλες αρμόδιες αρχές), τόσο από απόψεως προσωπικού που αφορά την εκπαίδευση και την ενημέρωση, όσο και από πλευράς υλικών μέσων ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν με πληρότητα και υπευθυνότητα οποιοδήποτε πρόβλημα παρουσιάζεται. Οι επιθεωρητές θα πρέπει να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους σε τομείς υψηλού κινδύνου και σύμφωνα πάντα με τα αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία των ερευνών.

Αναγκαίο βέβαια είναι να δημιουργηθεί ένας ενιαίος φορέας πρόληψης και καταγραφής εργατικών ατυχημάτων στη χώρα μας όπως σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Όχι απλά δηλαδή να καταγράφουμε τα ατυχήματα μέσω του ΣΕΠΕ και του ΙΚΑ. Οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να αναγγέλλουν τα ατυχήματα στην Επιθεώρηση Εργασίας και το ΙΚΑ αλλά αν υπήρχε ένας ενιαίος φορέας που να ασχολιόταν με αυτόν τον τομέα δεν θα είχαμε σύγκρουση στοιχείων για παράδειγμα, για το 2005 το ΙΚΑ ανακοίνωσε περίπου 17.300 (από τα οποία επεξεργάστηκαν για την εξαγωγή συμπερασμάτων τα 13.755) και 150 θανατηφόρα ενώ το ΣΕΠΕ ανακοίνωσε 110 θανατηφόρα και γύρω στα 7000 ατυχήματα.

7. Τέλος προτείνεται ότι θα πρέπει να συνεχίσει ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης για την δημιουργία ενός ελληνικού προτύπου (εκτός αυτών που ήδη υπάρχουν) για την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας το οποίο ουσιαστικά θα πρέπει να προωθηθεί κατάλληλα προκειμένου να ενθαρρύνεται η εφαρμογή του για ορισμένες επιχειρήσεις ή και κλάδους παραγωγικής δραστηριότητας στο μέλλον.

Τα τελευταία χρόνια οδεύουμε προς την απασχόληση και το καθεστώς του τετράωρου κάτι το οποίο δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως στη χώρα μας όμως είναι μέσα στα πλαίσια της διαμόρφωσης της εργασίας. Η αγορά βρίσκει τις ισορροπίες μόνη της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

1. Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρησή σας;
Ανδρες .....
Γυναίκες .....
Αλλοδαπούς .....
2. Σε τι βαθμό έχει ασχοληθεί η επιχείρηση για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας;
 Καθόλου   Πολύ
 Λίγο   Πάρα πολύ
.....
3. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή σας εξέλαβαν τις υπηρεσίες Υγιεινής & Ασφάλειας ως μια επιπλέον παροχή από την εργοδοσία προς αυτούς;
 Ναι
 Όχι
 Αδιαφόρησαν
4. Ισχύουν και ειδικές διατάξεις για τον κλάδο της επιχείρησής σας ή μόνο η γενική νομοθεσία;
 Μόνο γενικές διατάξεις
 Ειδικές διατάξεις. Ποιες;.....
5. Λειτουργεί με κάποιο διεθνές πρότυπο που το εφαρμόζει;
 Ναι   Όχι
Αν ναι ποιο;.....
6. Έχει η επιχείρηση τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, νοσοκόμο ή χρησιμοποιεί εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης;
.....
.....
7. Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας είναι:
Τ.Α   Γ.Ε
                 από ΕΞΥΠΠ
                 εξωτερικός συνεργάτης
                 με αποκλειστική σχέση
                 με παράλληλα καθήκοντα(μόνο για τεχνικό ασφαλείας)
.....
8. Παρέχεται από την επιχείρηση εκπαίδευση και συνεχή ενημέρωση στο προσωπικό και στους εργοδότες για θέματα υγείας και ασφάλειας και αν ναι τι είδους;
 Ναι   Όχι
Αν ναι τι είδους;
.....
.....

9. Έχει πιστοποιηθεί η επιχείρηση για την ασφάλεια και υγιεινή στο χώρο εργασίας και αν ναι ποια πιστοποιητικά έχει λάβει;

Ναι Όχι

Αν ναι ποια;.....

.....

.....

10. Σε ποιο τμήμα της επιχείρησης συμβαίνουν τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και πόσο συχνά συμβαίνουν αυτά;

Τμήματα:.....

Πόσο συχνά:

Ανά εβδομάδα Ανά μήνα Ανά τρίμηνο Ανά εξάμηνο

Ανά χρόνο

.....

11. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες των εργατικών ατυχημάτων κατά αύξοντα αριθμό που συμβαίνουν στην επιχείρησή σας και τι μέτρα λαμβάνεται γι' αυτές;

Αιτίες:.....

.....

Μέτρα:.....

.....

12. Οι πρώτες βοήθειες μετά το εργατικό ατύχημα χορηγούνται στο νοσοκομείο ή μέσα στην επιχείρηση;

Στο νοσοκομείο

Μέσα στην επιχείρηση

.....

13. Ποιο μέρος του σώματος τραυματίζουν συχνότερα οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση και κατά την άσκηση ποιας ενέργειας;

Μέρος του σώματος:

Κεφαλή Κάτω άκρα

Βραχίονας Άνω άκρα

Ύψος Κορμός

Όλο το σώμα ή πολλά σημεία μαζί

.....

Ασκούμενη ενέργεια:

Πρόσκρουση με αντικείμενο

Πτώση από ύψος

Πτώση στο ίδιο επίπεδο

Συμπύεση ανάμεσα σε αντικείμενο

Έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες ή σε υψηλές θερμοκρασίες

Ηλεκτρικό ρεύμα

Άλλο.....

.....

14. Είχε συμβεί ποτέ στην επιχείρηση θανατηφόρο ατύχημα και αν ναι πως αντιμετωπίστηκε από την εταιρεία και τι αντίκτυπο είχε για την εικόνα της;

Ναι Όχι

Αν ναι: .....

15. Κάθε πότε γίνεται έλεγχος συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας και έλεγχος υγιεινής των εργαζομένων είτε από την ίδια της επιχείρηση είτε από εξωτερικό οργανισμό;

.....
.....

16. Πιστεύετε ότι η Ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων είναι επαρκής και αξιόπιστη στον τομέα σας;

Καθόλου   Πολύ
 Λίγο   Πάρα πολύ

17. Αν καθόλου ή λίγο ποιες οι προτάσεις σας για την βελτίωσή της;

Να θεσπιστούν νέα διατάγματα
 Να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα
 Να εφαρμοστεί η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία
 Άλλο.....

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (2004). Υγιεινή και Ασφάλεια στους χώρους εργασίας, Πρωταρχική μέριμνα του Συνδικαλιστικού κινήματος, Αθήνα.

Κουκιάδης Ι. (2005). Εργατικό Δίκαιο, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις και το Δίκαιο της ευελιξίας της εργασίας., Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σακκούλα, Γ' Έκδοση.

Λεοντάρης Μ. (2004). Εργατικό δίκαιο, Αθήνα :Παμισος, Α' Τόμος, Έκδοση 14^η.

Παπαδόπουλος Π., Μπανούτσος Η. (2003). Ασφάλεια και Υγιεινή κατά την εργασία, Εγχειρίδιο κατάρτισης εργοδοτών – Τεχνικών Ασφαλείας, Αθήνα.

Ραπανάκης Π. (2004). Οι νέες εργασιακές ρυθμίσεις, Αθήνα: Προοπτική.

Σαραφόπουλος Ν. (2006). Οδηγός Υγιεινής και Ασφάλειας στον χώρο εργασίας, Αθήνα :Μεταίχμιο.

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας(2007), Ασφάλεια και Υγεία στην εργασία, Γενικές Διατάξεις, Τεχνικά Έργα, Ειδικές Διατάξεις, Αθήνα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

www.ika.gr

www.elinyae.gr

www.yrakp.gr

www.osh.gr

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ασπирτάκης Ιωάννης, υπεύθυνος ασφάλειας του εργοστασίου Πλαστικά Κρήτης.

Βρέτζος Βασίλης, τεχνικός ασφάλειας του εργοστασίου της ΔΕΗ στο Ηράκλειο.

Κονταράκης Βασίλης, υπεύθυνος ασφάλειας, διευθυντής κατασκευαστικής εταιρείας Βαμβάτσικος ΑΤΕ στο Ηράκλειο.

Κυριακόπουλος Κυριάκος, τεχνικός ασφάλειας του εργοστασίου TINAN στην Αχαΐα.

Μεσσαράς Γιάννης, υπεύθυνος ασφάλειας της MAN κατασκευαστικής στην Πάτρα.

Πέττας Παύλος, υπεύθυνος ασφάλειας εργοστασίου της FAMA ABEE Αχαΐας.

Μπαρός Ιωάννης, γραμματέας εργατικού κέντρου Πάτρας, ελεύθερη συνέντευξη.

Μαραυγάκης Μιχάλης, προϊστάμενος και τεχνικός επιθεωρητής του Σ.ΕΠ.Ε Ηρακλείου, ελεύθερη συνέντευξη.

